
INFORMACJA BIEŻĄCA

NR 4 (42)

31. 12. 2006 r.

SPIIS TREŚCI

I. Z ZAGRANICY

1.	Europejska Rada Archiwistów Narodowych (EBNA), Helsinki 9–10 XI 2006 r.	3
2.	XXXIX Międzynarodowa Konferencja Okrągłego Stołu Archiwów (CITRA), Curaçao 20–26 XI 2006 r.	5
3.	Konferencje, seminaria i spotkania	10
4.	Realizacja programów i projektów	13
5.	Bezpośrednia współpraca archiwalna	15
6.	Umowy	16
	...	

II. Z KRAJU

1.	Działalność zespołu problemowego Informatyka i archiwa w IV kwartale 2006 r. ...	18
2.	Wystawa „Między Polską, Zakonem i stanami Prus Krzyżackich” w Archiwum Głównym Akt Dawnych.....	22
3.	45–lecie Archiwum Państwowego w Koszalinie.....	23
4.	Akta Jana Kwapińskiego oraz Aleksandra Woroncowa w zasobie Archiwum Akt Nowych i Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku.....	24
5.	Promocja książki „Obywatele polscy deportowani w Uzbekistanie (1941–1946)”...	27
6.	Doroczna narada dyrektorów archiwów państwowych.....	27
7.	Pracownia Konserwacji Masowej w Archiwum Akt Nowych.....	31
8.	Warsztaty „Standaryzacja w archiwach”.....	32
9.	Wystawa „Wolności i prawa obywatelskie w Rzeczypospolitej i na świecie”.....	32
10.	Akta Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych w zasobie Archiwum Państwowego w Siedlcach	33
11.	Posiedzenie Rady Archiwalnej.....	34

12.	Akta Prymasowskiego Komitetu Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i Ich Rodzinom w zasobie Archiwum Akt Nowych.....	34
13.	Archiwa w Internecie.....	36

III. Z ŻYCIA ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

1.	Konferencje, sesje, zebrania naukowe.....	37
2.	Szkolenia, komisje metodyczne.....	46
3.	Współpraca z lokalnymi władzami i instytucjami naukowo–kulturalnymi.....	55
4.	Nabytki i darowizny.....	67
	...	
5.	Popularyzacja zasobu.....	72
6.	Nowości wydawnicze.....	81
7.	Wizyty.....	84

IV. NOWOŚCI PRAWNE

1.	Nowości prawne.....	86
----	---------------------	----

V. SPRAWY KADROWE

1.	Nagroda Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych za rok 2006.....	88
2.	Odznaczenia pracowników archiwów państwowych w 2006 r.	88
3.	Mianowania urzędników służby cywilnej.....	89
4.	Sylwetki.....	89
	..	

I. Z ZAGRANICY

1. EUROPEJSKA RADA ARCHIWISTÓW NARODOWYCH (EBNA), HELSINKI 9–10 XI 2006 R.

W dniach 9–10 XI 2006 r. obradowała Europejska Rada Archiwistów Narodowych (EBNA). Zapoczątkowały ją dwa wystąpienia: gospodarza spotkania Jussi Nuortevy z Archiwum Narodowego Finlandii, który dokonał prezentacji kierowanej przez siebie instytucji, oraz Juhni Turunena, wiceministra finansów Finlandii, poświęcone strategii rządowej dotyczącej wdrażania technologii informatycznych (za co w tym kraju odpowiada ministerstwo finansów), mające na celu zredukowanie administracji szczebla lokalnego, w tym pracowników archiwów. Ponieważ strategię opracowano bez udziału archiwistów, dlatego podjęli oni działania, które doprowadziły do powołania międzynarodowego zespołu kontroli i oceny działalności Archiwum Narodowego Finlandii. Zespół ten, składający się z czołowych osobistości archiwistyki europejskiej, przygotował raport (pt. *International Evaluation of the National Archives Service of Finland*, Publication of the Ministry of Education, Department for Education and Science Policy, 2006, ss. 76), zawierający 38 zaleceń, których realizacja przyczynić się ma do udoskonalenia działalności archiwalnej, m.in. postulat włączenia Archiwum Narodowego do programu zarządzania administracją elektroniczną i źródłami elektronicznymi, propozycję skrócenia z 40 do 25 lat okresu przechowywania akt przez ich twórców, czy też zapewnienie wszystkim archiwistom prawa do udziału w dyskusji na temat polityki archiwalnej.

Następne wystąpienie gospodarza spotkania dotyczyło problematyki europejskiej — statusu EBNA i jej relacji z Europejską Grupą Archiwalną (EAG). W wyniku ożywionej dyskusji ustalono, że na kolejnym spotkaniu w kwietniu 2007 r. w Berlinie podjęte zostaną w tej sprawie konkretne decyzje. Propozycje przygotowuje zespół w składzie: Tomas Lidman (Szwecja), Martine de Boisdeffre (Francja) oraz Hartmut Weber (Niemcy).

W obradach dotyczących EAG odstąpiono od pomysłu likwidacji tej grupy i uznano, że winna ona istnieć przez czas ściśle określony (2007 r.) i zajmować się realizacją zaleceń Komisji Europejskiej, związanych z publikacją raportu o sytuacji w Unii Europejskiej. Ostrej krytyce poddawane jest nadal stanowisko Komisji, która odmówiła przyznania środków na realizację zaleceń, odsyłając archiwa do programów merytorycznych, co wymaga poddania się normalnej procedurze konkursowej. T. Lidman w celu wzmocnienia EBNA zaproponował rozważenie możliwości wprowadzenia składki w wysokości 1000 euro rocznie.

W dalszej części spotkania omawiano prace grup problemowych, realizujących zalecenia Komisji Europejskiej w związku z raportem, przygotowanym przez EBNA. Tym właśnie także ma się zajmować EAG. W tym punkcie kontynuowano rozważania, podjęte w trakcie Europejskiej Konferencji Archiwów w Warszawie w maju 2007 r. W czasie towarzyszących konferencji 4 workshopów omawiano przygotowywane raporty. W

Helsinki szczególnie H. Weber, kierujący zespołem zajmującym się zabezpieczaniem i konserwacją (Disaster Prevention for Archives), podkreślał znaczenie spotkania warszawskiego, wskazując na istotną rolę w realizacji tego projektu Anny Czajki z Centralnego Laboratorium Konserwacji Archiwaliów (CLKA). Za sprawę najtrudniejszą prof. H. Weber uważa znalezienie źródeł finansowania działalności Europejskiego Systemu Ratownictwa, którego utworzenie postulować będzie przygotowywany pod jego kierunkiem raport.

Przebieg workshopu warszawskiego na temat europejskiej bazy danych dotyczącej prawa archiwalnego omawiała także Christiene Martinez, podkreślając, że dzięki niemu doszło do istotnego wzbogacenia projektu. Największym problemem jest znalezienie środków finansowych (100 tys. euro) na pokrycie kosztów stworzenia i utrzymywania bazy danych. Padła zapowiedź, że korzystanie z tej bazy danych może być odpłatne! Możliwe, że prezentacja prototypu nastąpi w Berlinie w kwietniu 2007 r.

Duże zainteresowanie towarzyszyło wynikom pracy zespołu zajmującego się zapobieganiem kradzieży w archiwach (Measures to prevent theft of archives), którym kieruje T. Lidman. Zespół ten ma już za sobą wiele dokonań i oczekiwać można interesującego, choć może i nieco przerażającego, raportu. Zjawisko kradzieży w archiwach europejskich występuje bowiem na dużą skalę. Zespół T. Lidmana ustalił, że ostatnio w Europie miało miejsce 108 kradzieży w 62 archiwach, w czym przodują: Belgia, Czechy i Łotwa (po kilkanaście kradzieży). Najbliższe posiedzenie grupy roboczej, w której będzie uczestniczyła A. Czajka, nastąpi w marcu 2007 r. Jest możliwe, że w Berlinie grupa ta zaprezentuje już swój raport i rekomendacje.

Kolejne zalecenie Komisji Europejskiej, wynikające z raportu, dotyczy portalu europejskiego (Internet Portal for Documents and Archives in Europe). Pracą grupy realizującej projekt kieruje José Ramon Cruz, szef archiwów hiszpańskich. Ze względu na najbardziej złożony charakter nie uzgodniono koherentnego projektu portalu europejskiego. Zagadnienie zostanie podjęte na konferencji berlińskiej. Nie wiadomo też, kto z archiwistów polskich weźmie udział w pracach tej grupy.

Natomiast prezentacji DLM–Forum dokonał Rajmo Pohjola, zastępca dyrektora Archiwum Narodowego Finlandii. Było to przed posiedzeniem plenarnym tej organizacji, które także odbyło się w Helsinkach. Główne wątki jego wystąpienia to sprawy związane z MoReq2 jako standardem ogólnoeuropejskim oraz problemy dotyczące przechowywania w długim czasie i udostępniania źródeł elektronicznych. Zakłada się, że projekt zostanie zrealizowany w ciągu 2007 r., a publikacja nastąpi w roku następnym. Trwa poszukiwanie lidera tego projektu.

Spośród kilku jeszcze punktów programu warto zwrócić uwagę na projekt Europejskiej Biblioteki Cyfrowej. Ponieważ EBNA nie została dostrzeżona przez Komisję Europejską, w organizacji prac High Level Export Group przyjęto, że swoje postulaty

zgłaszać będzie w formie raportów krajów–członków UE za pośrednictwem doc. dr hab. Darii Nałęcz, co wzmacnia pozycję naszego przedstawiciela w Brukseli i powinno pozwolić na równoprawne, w stosunku do bibliotek, uwzględnienie spraw archiwów w tym projekcie europejskim.

Punkt kolejny, zapoczątkowany prezentacją Johana Petera Noacka, szefa Archiwum Narodowego Danii, dotyczył budownictwa archiwalnego. Omówił on projekt nowego gmachu dla kierowanej przez siebie instytucji, który wywołał wiele polemik. Nowy budynek ma powstać do 2009 r., a jego projektantem jest architekt niemiecki. Zastosował on metody przechowywania zbiorów stosowane przez firmy prywatne, czyli maksymalnie oszczędne. Wyraża się to poprzez magazyny o wysokości regałów od 9 do 12 metrów oraz automatyczny system oznakowania i dostarczania akt. Powstanie nowy typ sygnatury, który stosować będą także aktotwórcy.

Przedstawiony projekt wywołał dyskusję. Najpoważniejsze argumenty padły ze strony H. Webera, który dowodził, że model wysokościowego przechowywania w dłuższym czasie jest znacznie droższy od normalnego. Jest także niebezpieczny, bo utrudnia szybką ewakuację. Wywołuje zastrzeżenia archiwistów. Dlatego inaczej wygląda projekt nowego gmachu dla Archiwum Federalnego, który powstanie w Berlinie. O realizowanym dla Archiwum Narodowego Francji projekcie wspomniała jego szefowa M. de Boisdeffre, która nie chce automatycznej klimatyzacji i wzorów dla Francji upatruje w budownictwie archiwalnym w Czechach i w Kanadzie. Przedstawiciel Luksemburga zalecał podejmowanie projektów, które składają się z modułów wznoszonych co kilka–kilkanaście lat. Ma to obniżyć jednorazowe koszty. Projekt duński szacowany jest na 40 mln euro.

W dalszej części spotkania poinformowano uczestników o przygotowywanej konwencji europejskiej, dotyczącej dostępu do dokumentów publicznych.

Na zakończenie obrad Hartmut Weber przekazał, że kolejne posiedzenie EBNA odbędzie się w Berlinie w dniach 26–27 IV 2007 r.

W. Stępnia (NDAP)

2. XXXIX MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA OKRĄGŁEGO STOŁU ARCHIWÓW (CITRA), CURAÇAO 20–26 XI 2006 R.

W dniach 20–26 XI 2006 r. pod hasłem „Sharing Memory Through Globalization” obradowała w Curaçao konferencja Okrągłego Stołu Archiwów. W centrum uwagi referentów i dyskutantów XXIX konferencji znalazł się dostęp do archiwów, których zbiory dotyczą ogólnie pojętych problemów migracji ludnościowych na świecie, w tym spraw związanych z niewolnictwem, oraz współczesne technologie informacyjne.

Wykład inauguracyjny wygłosił Sir Shiridath Ramphal, zasłużony działacz społeczny i religijny w rejonie Morza Karaibskiego. Przypomniął on niewolnictwo i przeszłość kolonialną tego obszaru, zwracając uwagę na potrzebę międzynarodowej solidarności w zwalczaniu ich konsekwencji. Uznał, że dzięki globalizacji rozrzucone wyspy na Karaibach stały się

uczestnikami życia międzynarodowego, w niedostępnych dotąd dla nich rozmiarach. Występujący po nim Ian Wilson, Archiwista i Bibliotekarz Narodowy Kanady, a zarazem przewodniczący CITRA obecnej kadencji, dowodził, że w warunkach współczesnych archiwiszczy — kustosze dziedzictwa dokumentacyjnego ludzkości — odgrywają ważną rolę w działaniach na rzecz poszanowania praw człowieka.

Referat prof. Allena Weinsteina, Archiwisty Narodowego Stanów Zjednoczonych, przedstawiony w trakcie sesji plenarnej „Victims of Slavery and Displacing People. Towards the History of the Forgotten”, dotyczył działań kierowanej przez niego od 2005 r. instytucji, związanych z dokumentowaniem takich zjawisk historycznych, jak niewolnictwo oraz inne przejawy nieposzanowania w przeszłości praw i godności człowieka. O aktualności tej problematyki w USA i na świecie ma świadczyć fakt, że w Archiwum Narodowym tego państwa zorganizowano specjalną wystawę, prezentującą dzieje niewolnictwa i życie codzienne jego ciemnoskórych obywateli. Prelegent mówił także o dokumentowaniu i udostępnianiu danych na temat ruchów migracyjnych, które w historii Stanów Zjednoczonych odgrywały rolę szczególną.

Dominique Taffin, dyrektor Archiwum Martyniki, w referacie „The French Guide to the Sources of Slave’s History: Archivists faced up to the Social Demands of Memory”, przedstawiła wysiłki podejmowane we Francji, mające na celu zacieśnienie współpracy z byłymi koloniami tego kraju. Jeden z głównych tematów to handel niewolnikami i niewolnictwo. Na polecenie Rządu Republiki Francuskiej przygotowany jest specjalny przewodnik archiwalny, poświęcony tym zagadnieniom, zainspirowany przez Komitet Upamiętnienia Dziejów Niewolnictwa.

Najobszerniejszym w ramach tej sesji był referat Jeannette Bastian z Graduate School of Library and Information Science bostońskiego Simmons College: „Making the Journey from the Imperial Archives to the Peoples Archives”. Autorka podniosła w nim problem małej reprezentatywności zespołów archiwalnych wytworzonych przez administrację kolonialną, której akta nie odzwierciedlają w pełni życia ujarzmionych narodów. W celu wydobywania z tych akt ukrytych treści prelegentka proponowała stosowanie metod badań właściwych dla socjologii.

„Sharing Forces — Sharing Sources: Towards the Archives of Migration” to temat następnej sesji w trakcie konferencji. Problematyka dokumentowania ruchów migracyjnych z Europy przedstawiona została w pierwszym bloku tematycznym sesji na przykładach działalności archiwów holenderskich, poświęconych przeszłości kolonialnej i ekspansji ekonomicznej tego państwa — referaty: Gerta Oostindie: „The Atlantic World and Dutch, 1500–2000”, o dokumentowaniu działalności Kompani Wschodnioindyjskiej, co traktowane jest w Holandii jako program narodowy, i Renate Stapelbroeck: „The Caribben Dutch in Dordrecht — Sharing our Treasures with a New Public” na temat mniejszości narodowych w tym kraju. Natomiast Jaime Antunes da Silva, dyrektor Archiwum Narodowego Brazylii,

zaprezentował referat pt.: „Brazil in the migration route — History and the Holdings of the Arquivo Nacional”, w którym przedstawił cele i metody działania kolonizatorów portugalskich w jego kraju oraz scharakteryzował napływ grup etnicznych i narodowych na przestrzeni trzech wieków. Europejczycy zaczęli pojawiać się na większą skalę po zniesieniu niewolnictwa, zaspakajając miejscowe potrzeby ekonomiczne. Wiele z omawianych przez prelegenta źródeł dotyczyło Polaków. Można było także oglądać fotografie naszych rodaków osiedlających się w Brazylii.

Niewątpliwie najdłuższy tytuł nadał swemu wystąpieniu Ross Gibbs: „Making, Keeping and Using the Archives of Australia's Past. Present and Future Immigration Experience — Possible Actions for Archives”, który omawiał działalność Archiwum Narodowego Australii w zakresie dokumentowania napływu emigrantów do tego kraju. I w tym przypadku pojawiły się zagadnienia dotyczące Polonii, ujęte w ramach polityki rządu Australii wobec różnych grup narodowych. W ramach tych działań Archiwum Narodowe Australii opracowało przewodnik po zbiorach archiwalnych dotyczących problematyki emigracyjnej, który ma liczyć około 2 tys. stron.

W ramach trzeciej sesji konferencji, zatytułowanej: „Sharing Sources: Towards a Shared History Across Lines of Division” wysłuchać można było referatu prof. Rika Coolsaeta pt.: „The Shared Heritage of Globalization(s) — Young and Old”, który przedstawił dzieje globalizacji, rozpoczętej wraz z odkryciami geograficznymi w XV w., przerwanej po powstaniu światowego systemu komunistycznego i wznowionej po upadku Związku Sowieckiego. Było to wystąpienie z zakresu historii stosunków międzynarodowych. Natomiast Silvestre Lacerda z Portugalii swoje wystąpienie poświęcił problematyce archiwistycznej: „Information Sources and Common Archival Heritage in Countries of Hispanic and Portuguese Tradition”. Zawarł w nim spostrzeżenia na temat propagowanej przez UNESCO koncepcji wspólnego dziedzictwa archiwalnego z perspektywy państw — byłych metropolii kolonialnych. W referacie znalazła się również charakterystyka kilku programów międzynarodowych, sprowadzających się do rejestracji i udostępniania jej wyników on-line. Interesujące były szczególnie fragmenty dotyczące potrzeby uzgadniania założeń metodycznych realizowanych programów. Uzupełnieniem tej problematyki był referat prof. Joela das Neves Tembe z Mozambiku pt.: „Linking Global to Local Archives: Some notes on the experience of Mozambique in sharing memories with global partners”, wypowiadającego się w imieniu byłych państw kolonialnych z obszarów podległych w przeszłości Hiszpanii i Portugalii. Wystąpienie zwracało uwagę na problemy metodyczne, technologiczne i organizacyjne tego rodzaju współpracy.

W podsumowaniu tej części konferencji należy stwierdzić, że Międzynarodowa Rada Archiwów, dzięki podejmowaniu tak trudnych problemów, jak konsekwencje epoki niewolnictwa i kolonializmu, uchodzić może za organizację postępową i potrzebną rzeszom jej członków, wśród których przeważają państwa Trzeciego i Czwartego Świata. Ponadto

warto zwrócić uwagę, że problemy emigracji europejskiej, którym w trakcie obrad poświęcono bardzo dużo czasu, nadają tej konferencji wymiar uniwersalny.

W trakcie konferencji po raz pierwszy miały miejsce tzw. Break Out Session, czyli spotkania kilkunastu zespołów dyskusyjnych, omawiających w przerwach obrad merytorycznych konferencji tematy uznane obecnie za najbardziej aktualne w archiwistyce. Wyniki tych dyskusji, w postaci projektów rezolucji końcowych, omawiane były dwukrotnie na posiedzeniach plenarnych konferencji. Dawало to możliwość wypowiedzi wszystkim uczestnikom, a nie tylko członkom danej grupy dyskusyjnej. Przyjęte przez konferencję rezolucje stanowią syntetyczne ujęcie aktualnej wiedzy, a zarazem zawierają postulaty działań na rzecz rozwiązywania problemów występujących w międzynarodowej współpracy archiwalnej.

Tematyka grup dyskusyjnych była różnorodna, m.in. „Archivists and Memory: How do archivists contribute to build Memory?”, czyli udostępnianie informacji na temat zbiorów archiwalnych on-line. Polska została zaproszona do udziału w pracach grupy zajmującej się głównie problemami archiwów aktualnych i byłych organizacji międzynarodowych oraz źródłami w zbiorach jednego państwa, które dotyczą także historii innych państw, podczas której przedstawiła wyniki konferencji z cyklu „Colloquia Jerzy Skowronek dedicata” na temat archiwów byłych organizacji międzynarodowych państw bloku wschodniego. W trakcie obrad nawiązano do tematu digitalizacji Archiwum Kominternu, prowadzonej w ramach specjalnej akcji Rady Europy i opłacanej sowicie przez kilka państw zachodnich. Ponieważ przedstawiciele państw uczestniczących w digitalizacji Kominternu nie zdecydowali się na ich udostępnienie, wzmianka na ten temat nie znalazła się w rezolucji końcowej. Na marginesie warto dodać, że władze archiwalne Federacji Rosyjskiej próbowały bez powodzenia narzucić partnerom z Europy Środkowej i Wschodniej analogiczne zasady postępowania wobec Archiwum Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej. Archiwum to, zgodnie z umową dotyczącą rozwiązania tej organizacji, włączone zostało do zasobu archiwalnego Federacji Rosyjskiej. Dyskusja grupy, w której uczestniczył polski przedstawiciel, doprowadziła do uchwalenia oddzielnej rezolucji „Resolution on international sources”.

Jedną z przyjętych podczas konferencji rezolucji dotyczy postulat ustanowienia przez UNESCO Międzynarodowego Dnia Archiwów i zawiera wezwanie do ogłaszania Narodowych Dni (lub Tygodni) Archiwów. Kolejna: „Resolution concerning putting archival documents online”, zawiera m.in. wezwanie do ustanowienia nagrody MRA dla najlepszych projektów, dotyczących udostępniania archiwaliów. Następne omawiają sprawy związane z przechowywaniem i zabezpieczaniem akt (w tym w ramach konfliktów zbrojnych oraz przed zniszczeniem czy kradzieżą), postępowania z tradycją mówioną, dokumentacją audiowizualną oraz archiwami prywatnymi.

Odnotować należy także, że podjęty został ponownie problem archiwaliów wytworzonych w przeszłości przez organy represyjne i służby specjalne (bezpieczeństwa)

reżimów totalitarnych. MRA w jednej ze swych rezolucji przyjętych na tym spotkaniu zwraca się do UNESCO o dokonanie aktualizacji opublikowanego w 1995 r. raportu na ten temat. Wzywa także państwa członkowskie do współpracy w zakresie wymiany informacji o tego rodzaju aktach. Polska uczestniczyła w opracowaniu rezolucji na temat wspólnego dziedzictwa archiwalnego (rezolucja nr 5), m.in. wspierając działania przedstawicieli archiwów byłych republik jugosłowiańskich, starających się o ujęcie ich problemów w ramach tej rezolucji. Rezolucja, która w pierwotnym zamiarze dotyczyć miała tylko Francuskiej Afryki Zachodniej, otrzymała znacznie szerszy charakter.

W dalszej części konferencji odbyły się posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego MRA. Omawiano m.in. kwestie związane z zakończoną sukcesem reformą finansów MRA, polegającą głównie na bardzo poważnym zwiększeniu wysokości składek najbogatszych państw świata (np. Stany Zjednoczone — 107 707 euro, Wielka Brytania 50 tys., Niemcy ponad 43 tys., Japonia 60 tys., Rosja dobrowolnie 30 tys.). Składka dla Polski na rok 2007 została obniżona z prawie 7 tys. do 5 tys. euro. Łączy się to z podziałem państw UE na trzy kategorie — najbogatsi, państwa średnie i małe, przyjęte przed 2004 r. (po 15 tys. euro, z wyjątkiem Grecji) oraz państwa przyjęte w 2004 r. (Polska, Czechy, Węgry po 5 tys., pozostałe od 3 tys. do 1 tys.).

W dalszej części obrad głos zabrał prof. Lorenz Mikoletzky, wskazując na potrzebę ponoszenia przez członków Zgromadzenia Ogólnego MRA dodatkowych nakładów w postaci partycypowania w realizacji programów merytorycznych. Z dumą podkreślał istotne osiągnięcia organizacji, w tym finalizowane opracowanie standardów zarządzania dokumentacją elektroniczną, porównywalne ze znaczeniem ISAD(G) czy ISAAR(CPF). Wskazywał na rozwój działalności szkoleniowej. Zwracał uwagę na znaczenie nowego planu rozwoju strategicznego MRA. Prosił również o pomoc dla państw najbiedniejszych, dla których MRA jest jedyną szansą uczestniczenia w międzynarodowej wymianie wiedzy i doświadczeń w zakresie archiwistyki.

Ważnym wydarzeniem był raport Olafura Asgeirssona, przewodniczącego Programme Commission (PCOM), ponieważ uwzględnił zmiany organizacji działalności merytorycznej MRA, przeprowadzone na kongresie wiedeńskim, a sprowadzające się do likwidacji stałych komitetów i powoływania na ich miejsce grup roboczych, podejmujących konkretne tematy czy programy. Realizowane aktualnie projekty dają podstawy do umiarkowanego optymizmu. Obawy dotyczą jednak realności zapowiadanych programów, dotyczących źródeł elektronicznych. Sukcesem natomiast zakończyć się winny programy w zakresie kształcenia i doskonalenia umiejętności zawodowych (11 projektów).

W materiałach konferencji znalazł się także dokument „Developing a New Strategic Framework for ICA 2007 2112”, którego zatwierdzenie nastąpi w końcu 2007 r. Zajmie się nim Executive Board.

Z powodu nieobecności na konferencji przedstawiciela Stowarzyszenia Archiwistów

Polskich uczestniczący w niej prof. dr hab. W. Stępnik wziął udział w posiedzeniu Komitetu Zarządzającego Sekcji Profesjonalnych Stowarzyszeń Archiwalnych. Jednym z diskutowanych tematów była ewentualna rezygnacja Sekcji z organizacji Archiwalnych Konferencji Europejskich.

Ponadto M. de Boisseffre, Przewodnicząca Oddziału Europejskiego MRA, w rozmowie z polskim przedstawicielem archiwów poruszyła sprawę objęcia funkcji wiceprzewodniczącego, po zmianie na stanowisku Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych w Polsce. Formalne rozstrzygnięcie zapadnie prawdopodobnie podczas Zgromadzenia Ogólnego Oddziału, które odbędzie się w kwietniu 2007 r. w Berlinie.

W trakcie konferencji przeprowadzono wiele rozmów z partnerami polskiej współpracy bilateralnej, w tym z szefami lub zastępcami szefów archiwów Hiszpanii, Holandii, Niemiec, Federacji Rosyjskiej, Izraela, Słowacji, Słowenii i Ukrainy.

W. Stępnik (NDAP)

3. KONFERENCJE, SEMINARIA I SPOTKANIA

- X 2006 r.— dr Ewa Rosowska, WIE NDAP, uczestniczyła w uroczystości otwarcia nowej siedziby florenckiego Museo Nazionale Alinari della Fotografia (MNAF) na Piazza Santa Maria Novella. Muzeum, powstałe w 1985 r., znane także pod nazwą Muzeum Historii Fotografii Braci Alinari, uczestniczy w projekcie EURIDICE. Może poszczycić się bogatymi, gromadzonymi od II połowy XIX w. zbiorami fotografii historycznej, obejmującymi zarówno pojedyncze dzieła, jak i albumy tematyczne (miasta, krajobrazy, sceny rodzajowe, postacie historyczne). Muzeum, we współpracy z Włoskim Stowarzyszeniem Niewidomych (Italian Association for the Blind) i Wydawnictwem Braille z Florencji (Stamperia Braille of the Region of Tuscany), przygotowało specjalną wystawę dla osób niewidomych, wybierając 20 najcenniejszych fotografii ze swoich zbiorów i przekładając je na język dotyku za pomocą odpowiednich materiałów, takich jak, m.in., kora czy aluminium, oddających charakterystyczne elementy sfotografowanych obiektów, np. szorstkość krawędzi skały lub gładkość morza. Wystawa ma wymiar edukacyjny również dla osób widzących, ponieważ obok plansz dla niewidomych znajdują się wersje oryginalne fotografii. Więcej informacji można znaleźć na stronie: http://www.alinarifondazione.it/eng/m_tattile/m_tattile.html
- 6–8 X 2006 r. — dr Ewa Rosowska, WIE NDAP, na zaproszenie Rumuńskiego Narodowego Instytutu Studiów nad Totalitaryzmem wzięła udział w międzynarodowej konferencji poświęconej zbrodni katyńskiej, która odbyła się w Bukareszcie.
- 20 X–20 XII 2006 r.— mgr Piotr Niedziela, ADM, przez 3 miesiące porządkował zbiory fotograficzne Biblioteki Polskiej Polskiego Ośrodka Społeczno–Kulturalnego w Londynie.
- 24–29 X 2006 r. — Magdalena Marosz, p.o. dyrektora AP w Krakowie, wzięła udział w

spotkaniu członków Międzynarodowego Instytutu Archiwistyki w Mariborze i Trieście oraz konferencji z okazji XVI Międzynarodowego Dnia Archiwów.

- 29 X–1 XI 2006 r. — mgr Jolanta Louchin, dyrektor Archiwum Akt Nowych, reprezentowała naczelnego dyrektora AP podczas obchodów 175. rocznicy utworzenia Archiwum Narodowego Rumunii, które odbyły się w Bukareszcie. W uroczystościach wzięli udział m.in. przedstawiciele kierownictwa resortu spraw wewnętrznych (któremu podlegają rumuńskie archiwa państwowe), Rumuńskiej Akademii Nauk, pracownicy naukowcy uniwersytetów oraz liczne delegacje zagraniczne. Imprezą towarzyszącą była dwudniowa sesja naukowa, na której omawiano nowe wyzwania stojące przed archiwami i archiwistami zarówno w Rumunii, jak i na świecie. Udział w obchodach stał się okazją do nawiązania bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami archiwów Rumunii, bardzo zainteresowanych rozwojem naszej wzajemnej współpracy wydawniczej i ekspozycyjnej, której bazą mogą być wyjątkowo liczne polonika w tamtejszych zasobach archiwalnych.
- XI 2006 r. — dr Sławomir Radoń, Dyrektor Naczelny Archiwów Państwowych, przedstawił sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą oraz w Departamencie Dziedzictwa Narodowego i Departamencie do Spraw Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego informacje na temat działań podejmowanych przez archiwa państwowe z myślą o ochronie zbiorów polskich poza granicami kraju oraz przekazał szczegółowy plan przyszłych działań Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych w tym zakresie.
- 15–17 XI 2006 r. — dr Hubert Wajs, dyrektor AGAD, wziął udział w pracach DLM–Forum. Zasadnicze zagadnienia prezentowane i omawiane na tym spotkaniu dotyczyły standardu MoReq (Model Requirements for the management of electronic records) i dalszych prac nad jego drugą wersją oraz standardów zapisu i archiwizacji dokumentów dla dokumentów elektronicznych (PDF/A o XML). Uczestnicy forum mieli okazję zapoznania się również z fińskimi i skandynawskimi doświadczeniami w dziedzinie wdrażania systemów zarządzających dokumentacją elektroniczną.
- 23–24 XI 2006 r. — 6 pracowników ADM–u brało udział w warsztatach pt. „Ochrona materiałów audiowizualnych”, zorganizowanych w ramach projektu TAPE.
- 28 XI 2006 r. — dr Andrzej Biernat, Dyrektor Generalny Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, wziął udział w IV posiedzeniu Polsko–Litewskiej Grupy Ekspertów ds. Zachowania Dziedzictwa Kulturowego. W podsumowującym posiedzeniu Protokole Grupa zadeklarowała, że będzie wspierać dalszą współpracę między archiwami Polski i Litwy. Eksperti będą m.in. działać na rzecz gromadzenia i wymiany informacji o polonikach lituanikach znajdujących się w archiwach, bibliotekach i muzeach obu państw, a Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych i Departament Archiwów Litwy przy Rządzie Republiki Litewskiej zintensyfikują wymianę mikrofilmów interesujących ich

materiałów archiwalnych, będą kontynuować współpracę w ramach programu Odtworzenie Pamięci Polski i podejmą działania w sprawie kontynuowania międzynarodowego projektu Archiwum Radziwiłłów z udziałem przedstawicieli Białorusi, Ukrainy i Rosji. Ponadto NDAP zorganizuje dla pięciu przedstawicieli Litwy miesięczny staż z paleografii kancelarii Rzeczypospolitej Obojga Narodów i dwutygodniowy staż konserwatorski, a Departament Archiwów Litwy przyjmie grupę archiwistów polskich w celu zapoznania się z realizowanym projektem digitalizacji ksiąg metrykalnych. Obie strony rozpoczną również przygotowania do wystawy materiałów archiwalnych, poświęconej Tysiącleciu Litwy, przypadającemu w 2009 r.

- 29 XI–3 XII 2006 r. — dr Andrzej Biernat, Dyrektor Generalny NDAP, przebywał w Mińsku, gdzie reprezentował polskie archiwa państwowe w międzynarodowej konferencji UNESCO w ramach Programu Pamięć Świata, poświęconej działalności bibliotek, archiwów i muzeów na rzecz zachowania dziedzictwa dokumentacyjnego. W trakcie spotkania zaprezentował referat poświęcony polskim doświadczeniom z realizacji projektu Archiwum Radziwiłłów, zakładającego scalenie informacji o rozproszonych zbiorach rodu Radziwiłłów, a następnie digitalizację zachowanych materiałów.
- 4–5 XII 2006 r. — dr hab. Władysław Stępnik, Zastępca Naczelnego Dyrektora AP, przebywał na Łotwie w ramach Programu Pamięć Świata. Brał udział w spotkaniu komitetu ekspertów UNESCO, które było poświęcone propozycji nominowania na międzynarodową listę Programu Pamięć Świata dokumentów wspólnej akcji protestu społeczeństw Litwy, Łotwy i Estonii przeciwko okupowaniu tych krajów przez ZSRR, zorganizowanej w 50. rocznicę paktu Hitler–Stalin, znanej jako „Ludzki łańcuch” lub „Droga Bałtycka”. Wzięło w niej udział około 2 mln uczestników, którzy 23 VIII 1989 r. stanęli razem, tworząc żywy łańcuch na trasie od Tallina, przez Rygę, po Wilno.
- 8 XII 2006 r. — doc. dr hab. Daria Nałęcz wzięła udział w posiedzeniu Europejskiej Grupy Archiwalnej w Brukseli, powołanej do realizacji zaleceń Komisji Europejskiej, związanych z publikacją raportu o sytuacji archiwów w Unii Europejskiej, którego autorem jest EBNA (Europejska Rada Archiwistów Narodowych).
- 9–14 XII 2006 r. — mgr Jolanta Louchin, dyrektor AAN, została wydelegowana do Paryża przez Departament ds. Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w celu rozpoznania zbioru dokumentów powstałych i przechowywanych w ośrodkach prowadzonych przez księży pallotynów we Francji. Obiektem zainteresowania były przede wszystkim archiwalia dotyczące działalności ks. Józefa Sadzika i powołanych przez niego Éditions du Dialogue i Centre du Dialogue. Najciekawszą część dokumentacji stanowi kilkaset nagrań dźwiękowych z konferencji prowadzonych w Centrum Dialogu oraz towarzysząca im dokumentacja fotograficzna. Wystarczy wspomnieć, że wśród uczestników odbywających się tam konferencji

pojawiają się takie nazwiska, jak: Czesław Miłosz, Stefan Kisielewski, Jerzy Giedroyc, Jerzy Turowicz, Władysław Bartoszewski, Kazimierz Brandys, Tadeusz Mazowiecki, Józef Tischner, Halina Mikołajska, Andrzej Wajda, Krzysztof Zanussi, Adam Zagajewski, Artur Międzyrzecki, Krzysztof Skubiszewski, Izabella Cywińska, Andrzej Seweryn i wielu innych przedstawicieli kultury, nauki i polityki. Począwszy od lat 60. Centrum Dialogu w Paryżu pełniło rolę ośrodka, w którym przedstawiciele polskiej elity intelektualnej mieszkający w kraju i na emigracji mogli prowadzić swobodne dyskusje na różnorodne tematy, bez względu na wyznawany przez nich światopogląd. Rozmowy prowadzone z ks. superiorem Eugeniuszem Małachwiejczykiem pozwoliły na nawiązanie wstępnej współpracy między ministerstwem a jednym z ważniejszych ośrodków polonijnych, w której uczestniczyć będzie także AAN. Pobyt J. Louchin w Paryżu wiązał się także z wizytami w ośrodkach w Montmorency i Osny.

- 19–20 XII 2006 r. — Ewa Podgórska, Urszula Wieczorek i Krzysztof Pątek, ADM, wzięli udział w polsko–włoskich warsztatach pod hasłem „Digitalizacja Dziedzictwa Kulturalnego”.

Wydział Współpracy z Zagranicą NDAP,

A. G. Dąbrowski (AAN)

4. REALIZACJA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

- X i XI 2006 r. — dr Anna Krochmal, COIA NDAP, w czasie dwóch pobytów w Chateau de Valduc pod Brukselą, z inicjatywy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego dokonała rozpoznania spuścizny po zmarłym w tej miejscowości w 2002 r. Stanisławie Grocholskim oraz zorganizowała jej przejęcie na rzecz państwowego zasobu archiwalnego. Spuścizna po bogatej i wszechstronnej działalności Stanisława Grocholskiego — obejmująca łącznie ponad 500 pudeł i paczek dokumentów dotyczących życia i działalności publicznej zmarłego (prawnika, dziennikarza i publicysty londyńskich: „Dziennika Polskiego”, „Dziennika Żołnierza” 1959–1979 i „Życia” 1969–1972, oficera sztabu Naczelnego Wodza 1941–1945), zbiór fotografii i pocztówek, księgozbiór obejmujący kilkanaście tysięcy woluminów, zbiory wycinków prasowych, gazet i czasopism, zarówno polskich, jak i obcojęzycznych — została złożona w AAN.
- X 2006–IV 2007 r. — Filip Kwiatek, ADM, i Krzysztof Porolniczak, AP w Gdańsku, przebywają w Nowym Jorku, gdzie w ramach stypendium Fundacji Kościuszkowskiej wspierają pracowników Instytutu Józefa Piłsudskiego w dalszych pracach nad modernizacją archiwum oraz przy porządkowaniu i opracowaniu zbiorów fotografii.
- 2–13 X 2006 r. — Jerzy Gaul, AGAD, przy okazji badań nad kancelarią austriacką przeprowadził kwerendę w Parlamentsarchiv w Wiedniu. Poszukiwaniami zostały

objęte dokumenty Izby Posłów Rady Państwa.

- 2–20 X 2006 r. — Alicja Nowak, AGAD, w ramach realizacji programu Odtworzenie Pamięci Polski udała się do Archiwum Państwowego Obwodu Żytomierskiego w celu rejestracji przechowywanych tam poloników. W wyniku wyjazdu baza danych programu wzbogaci się o informacje na temat 33 zespołów archiwalnych, zawierających materiały odnoszące się do historii Polski i Polaków od końca XVIII do początków XX w.
- 2–20 X 2006 r. — mgr Witold Mijał, AP w Szczecinie, oraz mgr Katarzyna Kubicka, AP w Gdańsku, przebywali w Berlinie, kontynuując kwerendę w ramach Programu INDEX Pamięci Polaków Zamordowanych i Represjonowanych przez Hitlerowców za Pomoc Żydom, dotyczącego poszukiwań nazwisk Polaków pomagających Żydom podczas II wojny światowej.
- 5 X 2006 r. — Anna Czajka, kierownik CLKA NDAP, wzięła udział w pracach grupy roboczej zajmującej się ochroną zasobu archiwalnego przed kradzieżami i nielegalnym handlem dokumentami archiwalnymi, która działa w ramach Europejskiej Grupy Archiwalnej. Spotkanie miało miejsce w Brukseli. Ostateczny raport w sprawie kradzieży w archiwach zostanie przedstawiony na spotkaniu Europejskiej Rady Archiwistów Narodowych (EBNA) w Berlinie, w kwietniu 2007 r.
- 9–20 X 2006 r. — Wioletta Lipińska, ZNA NDAP, udała się do Pragi, gdzie przeprowadziła kwerendę w Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Archiwum Narodowym, Archiwum Instytutu Masaryka i Głównym Archiwum Wojskowym.
- 15–18 X 2006 r. — Paweł Wespiański, Oddział dokumentacji kartograficznej i projektowo–technicznej AP m.st. Warszawy, przeprowadził ciąg dalszy rozpoczętej we wrześniu kwerendy archiwalnej w zbiorach kartograficznych Biblioteki Narodowej w Petersburgu, w związku z przygotowywaną przez AP m.st. Warszawy we współpracy z Muzeum Historycznym m.st. Warszawy, Biurem Kultury Urzędu m.st. Warszawy oraz Warszawskim Przedsiębiorstwem Geodezyjnym SA wystawą kartograficzną pt.: „Warszawa. Obrazy z dziejów”.
- 6–9 XI 2006 r. — Ryszard Wojtkowski, dyrektor AP m.st. Warszawy, przebywał w Sankt–Petersburgu w związku z organizacją planowanej na czerwiec 2007 r. wystawy pt.: „Warszawa. Obrazy z dziejów”, przygotowywanej przez archiwum we współpracy z Biurem Kultury Urzędu m.st. Warszawy, Muzeum Historycznym m.st. Warszawy i Warszawskim Przedsiębiorstwem Geodezyjnym SA. Rozmowy dotyczyły udostępnienia map i planów Warszawy, które obecnie znajdują się w Rosyjskiej Narodowej Bibliotece w Sankt–Petersburgu. Ponadto w wyniku wizyty wznowiono współpracę z Rosyjskim Państwowym Archiwum Historycznym w Sankt–Petersburgu w zakresie przechowywania i zabezpieczania zbiorów poprzez konferencje, odczyty,

wymianę pracowników, kwerendy archiwalne do planowanych wystaw oraz wymianę doświadczeń w zakresie budowy nowych obiektów.

- 6–24 XI 2006 r. — Elżbieta Laska, AP w Przemyślu, prowadziła poszukiwania poloników w Archiwum Państwowym Obwodu Chmielnickiego. W wyniku tej oraz sierpniowej kwerendy w archiwum chmielnickim zarejestrowanych zostało 116 zespołów archiwalnych.
- XI–XII 2006 r. — Hanna Staszewska–Katolik, AP w Poznaniu, Roman Kusyk i Michał Mroczek, AP w Lublinie, prowadzili w Muzeum Polskim w Rapperswilu prace porządkowe związane z materiałami po Krystynie Marek, ze sporządzeniem inwentarza korespondencji z Jerzym Stępowskim, uporządkowaniem archiwum Michała hr. Potulickiego oraz opracowaniem inwentarza korespondencji Józefa Mackiewicza i Barbary Toporskiej.
- 25 XI–2 XII 2006 r. — Iwona Kotala, CLKA, przebywała w stolicy Francji na prośbę Pierre Zaleskiego, prezesa Biblioteki Polskiej w Paryżu, w związku z koniecznością konserwacji zbiorów archiwalnych tej instytucji (wytypowanie dokumentów wymagających zabiegów konserwatorskich oraz dokonanie wyceny tych prac).
- 27 XI–2 XII 2006 r. — Krzysztof Smolana, AAN, przebywał w Ankarze, gdzie na prośbę Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego dokonał oględzin i wyceny części archiwalnej zbiorów Michała i Ireny Sokolnickich.
- XII 2006 r. — Paweł Pietrzyk, AP w Łodzi, zakończył prace przy porządkowaniu zbiorów archiwaliów polskich, zgromadzonych w Centralnym Archiwum Polonii w Orchard Lake (USA), którego dyrektorem jest ks. dr Roman Nir.

Wydział Współpracy z Zagranicą NDAP

5. BEZPOŚREDNIA WSPÓŁPRACA ARCHIWALNA

- 16–17 X 2006 r. — doc. dr hab. Daria Nałęcz wzięła udział w pracach dwóch grup eksperckich w Brukseli: Wysokiej Grupy Ekspertów ds. Biblioteki Cyfrowej oraz Komitetu Doradczego ds. Zasobu Archiwów Prywatnych przy Instytucie Uniwersytetu Europejskiego we Florencji, powołanej do oceny materiałów trafiających do archiwum Unii Europejskiej we Florencji i pomocy w prawidłowym kształtowaniu jego zasobu.
- 26 X 2006 r. — dr Paweł Gut oraz mgr Witold Mijał, AP w Szczecinie, uczestniczyli w konferencji „Pochówki książąt pomorskich” w Wolgast, zorganizowanej przez Towarzystwo Historii Kościoła na Pomorzu, Muzeum Narodowe i Archiwum Państwowe w Szczecinie. Podczas konferencji Paweł Gut przedstawił referat pt.: „Źródła archiwalne do pochówek książąt pomorskich w Archiwum Państwowym w Szczecinie”, odczytał też tekst wystąpienia prof. Kazimierza Kozłowskiego, odnoszący się do współpracy naukowej oraz

organizacji wspólnych sesji naukowych przez historyków i archiwistów pomorskich.

- 30–31 X 2006 r. — Jolanta Louchin, dyrektor Archiwum Akt Nowych, reprezentowała Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych podczas obchodów 175-lecia Archiwów Narodowych Rumunii, które odbyły się w Bukareszcie.
- 26 XI–2 XII 2006 r. — dr Jacek Krochmal, ZNA NDAP, przebywał w Moskwie. W trakcie pobytu zapoznał się z działalnością Wszechrosyjskiego Instytutu Naukowo–Badawczego Dokumentoznawstwa i Archiwistyki, a w szczególności z zagadnieniami dotyczącymi struktury i organizacji instytutu oraz jego miejsca w strukturze archiwalnej Federacji Rosyjskiej, organizacji prac przy tworzeniu archiwalnych norm metodycznych, organizacji i rodzajów prac naukowych prowadzonych w archiwach Federacji Rosyjskiej, statusu i pozycji pracowników naukowych w archiwach Federacji Rosyjskiej, organizacji pracy naukowej oraz drogami zdobywania stopni i tytułów naukowych przez archiwistów oraz działalności wydawniczej archiwów. Zdobyte doświadczenia zostaną wykorzystane w działalności ZNA.
- XI 2006 r. — AGAD, w wyniku współpracy z Narodowym Archiwum Historycznym Białorusi w Mińsku, otrzymało pierwszą partię skanów dokumentów z zespołu nr 1708: Briański sąd grodzki.
- 30 XI 2006 r. — dzięki współpracy NDAP z Biblioteką Śląską i Marszałkiem Województwa Śląskiego przeszły konserwację i zostały zmikrofilmowane 173 j.a. z kolekcji Powstania Śląskie w ramach umowy z Instytutem Józefa Piłsudskiego z dn. 19 XII 2002 r. Skrzynia z III partią dokumentacji za pośrednictwem poczty dyplomatycznej MSZ została odesłana do Nowego Jorku.
- 10–15 XII 2006 r. — Jarosław Zawadzki, AGAD, prowadził poszukiwania archiwalne w Narodowym Archiwum Historycznym Białorusi w Mińsku w celu rozpoznania części Archiwum Radziwiłłów, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących rodzin spokrewnionych i spowinowaconych z Radziwiłłami.

Wydział Współpracy z Zagranicą NDAP,

A. G. Dąbrowski (AAN), A. Wajs (AP m.st. Warszawy)

6. UMOWY

- 8 XI 2006 r. — dr Sławomir Radoń, Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych, podjął decyzję o zakończeniu z dn. 30 XI 2006 r. 9-letniej współpracy z Jewish Records Indexing Poland, wypowiadając porozumienie z 9 VII 1997 r. i umowę z dnia 10 X 2003 r. Przesłanką wypowiedzenia porozumienia z 1997 r. było uznanie, że sporządzane przez JRI–PL indeksy nie stanowią narzędzia niezbędnego dla

działalności polskich archiwów państwowych, a w odniesieniu do umowy z września 2003 r., iż brak jest uzasadnienia do dalszego korzystania z pośrednictwa obcej organizacji, w sytuacji gdy polskie archiwa państwowe określony typ swojej działalności mogą prowadzić samodzielnie we własnym zakresie, również za pomocą narzędzi elektronicznych.

- XI 2006 r. — w ramach umowy z 8 września 1997 r., podpisanej pomiędzy Naczelną Dyрекcją Archiwów Państwowych a Muzeum Holocaustu (United States Holocaust Memorial Museum w Waszyngtonie), rozpoczęto mikrofilmowanie zespołu Akta m. Łodzi, Zarząd Miejski w Łodzi, Wydział do Spraw Getta (Gettoverwaltung) z zasobu AP w Łodzi. Zespół liczy 2184 j.a. Zamówienie realizowane będzie przez kilka lat, przy pracy dwóch kamer, z których jedną USHMM przekazało na własność AP w Łodzi.

Wydział Współpracy z Zagranicą NDAP

II. Z KRAJU

1. DZIAŁALNOŚĆ ZESPOŁU PROBLEMOWEGO INFORMATYKA I ARCHIWA W IV KWARTALE 2006 R.

W IV kwartale 2006 r. odbyły się dwa posiedzenia zespołu problemowego Informatyka i archiwa.

Pierwsze posiedzenie zespołu odbyło się w dniu 18 X 2006 r. w Poznaniu. W pierwszym punkcie omówiono uwagi do bazy IZA (v. 5.0) oraz przedyskutowano możliwości ich praktycznego uwzględnienia. Na początku dr Anna Krochmal, COIA NDAP, poinformowała o problemach z sygnaturą powtarzającą się i złożoną, napływających z archiwów państwowych postulatach o centralne rozstrzygnięcie kwestii budowy sygnatury oraz zgodzie Centralnej Komisji Metodycznej na dodanie pola identyfikującego serię (pole *Nr serii*) do sygnatury archiwalnej. W trakcie dyskusji opowiadano się z jednej strony za przesygnowaniem wymagającego tego zasobu i nadaniem jednostkom archiwalnym sygnatury ciągłej (arabskiej od 1 do n), co może pociągnąć za sobą protesty archiwów państwowych, oraz z drugiej strony — za pozostawieniem powtarzających się i rozbudowanych sygnatur i umożliwieniem wpisywania ich do bazy IZA (v. 5.0). Mgr Marek Kuczyński, AP w Olsztynie, zaproponował rozwiązanie polegające na wpisywaniu rozbudowanych sygnatur w pole *Sygnatury dawne*, natomiast w pole *Sygnatura* liczby arabskiej, stanowiącej rodzaj identyfikatora jednostki. W kontekście powyższego problemu dr Jacek Krochmal, ZNA NDAP, poinformował o nawiązaniu przez dr Huberta Weissa, AGAD, współpracy ze Szkołą Archiwalną w Marburgu, dotyczącej użytkowania programu MIDOSA, pozwalającego tworzyć pomoce archiwalne on-line, którego spolszczeniem ma zająć się AGAD. Na potrzeby bazy IZA (v. 5.0) można zaczerpnąć informacji, jak rozwiązano kwestię sygnatur w programie MIDOSA.

Przewodniczący zespołu podsumowując tę część dyskusji stwierdził, że niewskazane jest forsowanie kwestii ostatecznej postaci sygnatury w tak wąskim gronie, bez udziału przedstawicieli innych archiwów państwowych, m.in. z Krakowa czy Gdańska.

Następnie omówiono możliwości rozbudowy sygnatury archiwalnej. Z uwagi na to, że Centralna Komisja Metodyczna wyraziła zgodę na uzupełnienie sygnatury o identyfikator serii, zebrani podjęli decyzję o rozbudowie sygnatury archiwalnej o identyfikator (numer) serii, z wartością domyślną „0” (zero).

W dalszej kolejności M. Kuczyński zaprezentował zmiany w bazie danych IZA (v. 5.0), dokonane na podstawie uwag zgłoszonych przez archiwa państwowe i członków zespołu Informatyka i archiwa na naradzie w czerwcu 2006 r.

W trakcie dyskusji zgłoszono dodatkowo kilka następujących modyfikacji, które należy wprowadzić do bazy:

- wymusić wpisywanie danych w podformularzu *DATY* i zaznaczyć to w podręczniku

użytkownika;

- w formularzu *WYSZUKIWARKA* i podręczniku użytkownika podać informację, że jeżeli nie zostanie wybrany rodzaj dokumentacji, przeszukiwane są wszystkie rodzaje dokumentacji, oraz że wyszukiwarka nie wyszukuje wartości 0 (zero) w polach dat;
- w formularzu *WYDRUKI* w polach *Nr archiwum* i *Nr zespołu* ustawić domyślne dane z formularza głównego;
- w raporcie *INWENTARZ KSIĄŻKOWY* rozbić pole *Sygnatury dawne* na dwa: *Sygnatura dawna (archiwum)* i *Sygnatura kancelaryjna*;
- w raporcie *INWENTARZ SKARBOWY* dodać pole *Sygnatura dawna*.

Ponadto M. Kuczyński poinformował o dodaniu tabeli i formularza do opisu skanów, zawierającego pola: *Nr skanu*, *Parametry skanu*, *Hiperłącze*, dostępnego z formularzy opisu każdego rodzaju dokumentacji. Dr Andrzej Biernat, Dyrektor Generalny NDAP, zauważył, że w takim wypadku nie jest potrzebna baza do ewidencji kopii cyfrowych (skanów) SKAN. Natomiast mgr Henryk Krystek, dyrektor AP w Poznaniu, stwierdził, że zarówno baza SKAN, jak i baza MIKROFILM zawierają większy zakres informacji niż analogiczne moduły w bazie IZA, stąd należy je prowadzić równoległe, z założeniem docelowego scalenia informacji.

Na zakończenie pierwszej części obrad H. Krystek podkreślił, że należy uwzględnić wprowadzone do bazy IZA zmiany w tekście podręcznika użytkownika przedmiotowej bazy danych.

Przedmiotem drugiej części narady było omówienie uwag i propozycji do modułu MAPY (kartografia) w bazie IZA (v. 5.0). Po krótkim wprowadzeniu przewodniczącego zespołu głos zabrał mgr Roland Banduch, AP w Katowicach, który stwierdził, że moduł opisu kartografii w bazie IZA (v. 5.0) nie spełnia oczekiwań, zarówno pod względem zakresu informacyjnego, jak i wyglądu oraz nazewnictwa pól. Stwierdził ponadto, iż wersja bazy MAPY, opracowana przez AP w Katowicach przy pomocy MS Access 97, doskonale zdaje egzamin w codziennej pracy, również przy opracowywaniu kwerend. A. Krochmal zapytała, czy możliwe jest przekonwertowanie bazy MAPY z MS Access 97 do MS Access 2000, tak by można było zaimportować dane do bazy IZA (v. 5.0), na co R. Banduch odpowiedział, że jest to niemożliwe z uwagi na zastosowanie w MS Access 97 i MS Access 2000 różnych wersji języka Visual Basic oraz na różną strukturę tych baz. Większość zebranych opowiedziała się za bazą MAPY, która jest lepsza od modułu opisu kartografii w bazie IZA (v. 5.0). W trakcie dyskusji rozpatrywano dwa warianty postępowania: 1) wydzielenie z bazy IZA (v. 5.0) modułu kartograficznego i powrót do bazy MAPY oraz 2) zmodyfikowanie modułu kartograficznego w bazie IZA (v. 5.0), tak aby możliwy był do niego import danych z bazy MAPY. A. Biernat stwierdził, że najlepszym rozwiązaniem jest, kiedy jedna baza służy do opisu różnego rodzaju dokumentacji i z uwagi na to, że bazę MAPY uznano za lepszą, należy przenieść jej strukturę do bazy IZA (v. 5.0). W wyniku dyskusji zdecydowano o przeniesieniu struktury i formularza opisu mapy z bazy MAPY do modułu kartografii w bazie

IZA (v. 5.0) oraz umożliwieniu automatycznego dodawania do indeksu nazw geograficznych z opisu mapy.

W ostatnim punkcie spotkania A. Biernat poinformował zebranych o inwestycjach w sprzęt i oprogramowanie komputerowe w 2006 r., o potrzebie przejścia z MS Access na platformę SQL, o powołaniu i pracach zespołu ds. digitalizacji oraz prowadzonych testach przejmowania dokumentacji elektronicznej i planowanych do opublikowania rozporządzeniach, dotyczących m.in. tworzenia i przekazywania do archiwów państwowych tej dokumentacji. Zwrócił ponadto uwagę na konieczność przywiązywania dużej wagi do tworzenia kopii bezpieczeństwa baz prowadzonych w archiwach państwowych.

Drugie posiedzenie robocze zespołu odbyło się w dniu 19 XII 2006 r. również w Poznaniu. W pierwszej kolejności omówiono założenia do kolejnej wersji bazy SEZAM. Dr Anna Laszuk, kierownik COIA NDAP, poinformowała, że przed przejściem bazy SEZAM z MS Access na platformę SQL i udostępnieniem bazy on-line nie były planowane żadne modyfikacje. Jednakże w wyniku wniosków i postulatów zgłoszonych przez przedstawicieli archiwów państwowych na szkoleniach dotyczących prowadzenia ewidencji, zdecydowano się na wprowadzenie kilku zmian:

- usunięto z bazy pole *Stan zachowania szacunkowy*;
- zdecydowano się na mniej restrykcyjne traktowanie pola *Nabytki, ubytki, przesunięcia*, w które będzie można wpisywać informacje opisowe (a nie wyłącznie nr księgi/datę roczną);
- do listy pomocy archiwalnych dodano „protokół zdawczo–odbiorczy”;
- do listy udostępniania dodano „warunkowo”;
- poprawiono pola *Klasyfikacja* i *Dział*;
- poprawiono kwerendę wyszukiwarki pokazującą nierzeczywiste wyniki;
- umożliwiono edycję księgi nabytków, ubytków i przesunięć międzyzespołowych.

Następnie omawiano potencjalne zmiany w bazie SEZAM, w perspektywie udostępnienia bazy w trybie on-line, po przejściu na platformę SQL. Zebrani dyskutowali nad szeregiem szczegółowych zagadnień dotyczących konstrukcji bazy, m.in. nie zliczania w raportach i statystykach wakatów, dostępu w trybie edycji do księgi nabytków, ubytków i przesunięć międzyzespołowych, umożliwienia wyszukiwania przez instytucje przekazujące akta, dodania do bazy pól o ilości j.a. zmikrofilmowanych i zeskanowanych, automatycznego przenoszenia do karty zespołu numerów ksiąg nabytków, ubytków i przesunięć międzyzespołowych, dostosowania bazy do wymogów ISAD-u, uzupełnienia bazy o elementy opisu zawarte we wstępach do inwentarzy zespołów archiwalnych, dostosowania klasyfikacji twórców zespołów do realiów. W podsumowaniu przewodniczący zespołu zaapelował, aby ewentualne postulaty dotyczące zmian w bazie SEZAM przekazywać do NDAP w trybie roboczym.

Podczas drugiej części spotkania zaprezentowano kolejną wersję bazy IZA (v. 5.0)

w kontekście propozycji zmian zgłoszonych przez archiwa państwowe oraz na posiedzeniu zespołu w dniu 18 października 2006 r. w Poznaniu. Tytułem wprowadzenia H. Krystek poinformował o pracach i zmianach wprowadzonych dotychczas w bazie IZA (v. 5.0). W dalszej części obrad A. Laszuk zaprezentowała uwagi NDAP. Zasadnicza z nich dotyczy faktu niewprowadzenia dotychczas wskazówek metodycznych dotyczących opracowania druków ulotnych (planowane na I kwartał 2007 r.), co uniemożliwia wprowadzenie do stosowania bazy IZA z modułem opisu druków. Następnie A. Laszuk przedstawiła, co należy zrobić w tym celu:

- uzupełnić raport *WYKAZ SERII/PODSERII* o daty skrajne i liczbę jednostek podserii;
- w module DRUKI ULOTNE dodać pole *Nr reprodukcji*;
- poprawić wyświetlanie pola *Seria*, tak aby nazwa widoczna była bezpośrednio po wprowadzeniu identyfikatora;
- poprawić błędy literowe w bazie;
- w formularzu *WINIETA* zmienić nazwę pola *Nazwa oryginalna* na *Nazwa obcojęzyczna*;
- w formularzu *WYSZUKIWARKA* w przypadku kwerendy negatywnej dodać komunikat o braku znalezionych rekordów;
- poprawić sortowanie, które nie działa prawidłowo, według sygnatury literowej.

W dalszej części dyskusji swoje uwagi zgłaszali członkowie zespołu i osoby zaproszone. Poruszono m.in. kwestię niewłaściwego importu danych o dubletach i arkuszach w module opisu kartografii, zmiany w formularzu *WYDRUKI* opisu przycisku *Wykaz rysunków, map, itp.* na *Wykaz obiektów*, dostosowania wydruku inwentarza skarbowego do wymagań przepisów dotyczących ewidencji zasobu archiwalnego oraz udostępniania, lub jego braku, opisów zawierających dane osobowe. Ostatecznie zdecydowano, że będzie testowana nowa wersja bazy IZA, a uwagi do niej należy zgłaszać do końca stycznia 2007 r.

Następnie zebrani omówili roboczy projekt bazy INDEKS. Na wstępie A. Laszuk stwierdziła, że w archiwach państwowych prowadzonych jest wiele elektronicznych tematycznych baz danych, spełniających kryteria pomocy wyższego rzędu — indeksów. Stąd powstał pomysł połączenia ich w jedną całość i zespolenia z bazą danych IZA. Następnie mgr Jacek Seweryn, AP w Krakowie, zaprezentował projekt i zasady działania zintegrowanych indeksów, mających być elementem bazy danych IZA. W trakcie dyskusji zebrani wskazywali na pozytywne aspekty takiego rozwiązania, którymi niewątpliwie są szersze możliwości wyszukiwania informacji i scalenie w jednym narzędziu informacji z różnych, już istniejących baz danych. Wątpliwości dotyczyły natomiast zasadności scalania indeksów z bazą IZA, jeżeli dane z wielu baz można połączyć w indeksach bazy IZA. H. Krystek podsumowując dyskusję poprosił J. Seweryna o przygotowanie wersji testowej, która zostanie rozesłana do członków zespołu i osób zainteresowanych, a także w miarę możliwości umieszczona na forum zespołu Informatyka i archiwa na IFAR–ze.

W ostatniej części, poświęconej sprawom bieżącym, A. Laszuk poinformowała zebranych o pracach i działaniach podejmowanych w NDAP, związanych z informatyzacją archiwów: o planowanych w przyszłym roku w kilku archiwach państwowych testach zintegrowanego systemu informatycznego, o odbiorze prototypu archiwum elektronicznego, o środkach finansowych zapisanych w przyszłorocznym budżecie na inwestycje w sprzęt i sieci komputerowe, o akcesie archiwów państwowych do programu digitalizacji akt sprzed 1500 r. (*Elektroniczne archiwum zabytków piśmiennictwa polskiego do roku 1500*) i w przypadku jego realizacji możliwości sfinansowania w kilku archiwach pracowni digitalizacji.

H. Krystek i Z. Marek (AP w Poznaniu)

2. WYSTAWA „MIĘDZY POLSKĄ, ZAKONEM I STANAMI PRUS KRZYŻACKICH” W ARCHIWUM GŁÓWNYM AKT DAWNYCH

W dniu 19 X 2006 r. w związku z 540. rocznicą zawarcia traktatu toruńskiego otwarto w AGAD wystawę oryginalnych dokumentów średniowiecznych.

Z eksponowanych materiałów szczególnym zainteresowaniem zwiedzających cieszyły się dokumenty traktatów zawieranych przez Polskę i Litwę z zakonem w XIV–XVI w., m.in.: pierwszego pokoju toruńskiego (1411), pokoju melneńskiego (1422), pokoju brzeskiego (1435), drugiego pokoju toruńskiego (1466) oraz traktatu krakowskiego (1525). Na wystawie oprócz wspomnianych dokumentów zaprezentowano również dyplomy wystawione przez wielkich mistrzów krzyżackich, papieży, biskupów, królów i książąt polskich, obcych monarchów oraz zaciężnych rycerzy.

Uwagę zwiedzających przyciągały jednak nie tylko dokumenty — po raz pierwszy w dziejach tej instytucji pokazano powiększone barwne fotografie pieczęci: królewskich, książęcych i rycerskich, oraz — dzięki współpracy z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową NASK z powodzeniem wykorzystano dla zaprezentowania zbiorów archiwalnych multimedia: na dwóch dużych ekranach można było obejrzeć katalog średniowiecznych pieczęci zachowanych przy drugim pokoju toruńskim oraz przypomnieć sobie historyczne miejscowości, związane z konfliktem polsko–krzyżackim (XIV–XVI w.).

Ekspozycja cieszyła się autentycznym powodzeniem. Zwiedziło ją ponad 1300 osób, a wraz z pracownikami AGAD oraz osobami przybyłymi na otwarcie wystawy — rekordowa liczba około 1500 osób. Choć wśród zwiedzających znaleźli się pracownicy instytucji naukowych i szkół wyższych oraz archiwiści i studenci, to jednak najliczniejszą grupę stanowiła młodzież licealna i gimnazjalna. Ze względu na duże zainteresowanie wystawa, pierwotnie planowana na 19–30 października, była czynna do 3 listopada 2006 r.

Wystawie towarzyszyła publikacja, opracowana przez komisarza wystawy Janusza Grabowskiego, pt.: *Z dziejów stosunków Polski z zakonem krzyżackim w Prusach (XIII–XVI w.)*, Warszawa 2006, wydana przez Wydawnictwo DiG, oraz prezentacja internetowa w

portalu Polska.pl (. Patronat medialny nad wystawą objęła TV Polonia.

Relacje z wystawy ukazały się w mediach, m.in.: TV Polonii, TVP 3; II Programie Polskiego Radia oraz w Radiu BIS; PAP, „Rzeczpospolitej”, „Gazecie Wyborczej”, „Dzienniku”, „Naszym Dzienniku” i „Mówią wieki”, oraz na stronach: www.tvpolonia; www.tvp3; www.polska.pl; www.naukawpolsce.pap.pl; www.rzeczpospolita.pl.

H. Wajs (AGAD)

3. 45–LECIE ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W KOSZALINIE

W dniu 26 X 2006 r. Archiwum Państwowe w Koszalinie obchodziło jubileusz 45 rocznicy rozpoczęcia działalności. Z tej okazji zorganizowano konferencję popularnonaukową pt.: „W służbie społeczności lokalnej. 45 lat Archiwum Państwowego w Koszalinie”. Ze względu na trwający remont siedziby AP, konferencja odbyła się w sali kinowej Koszalińskiej Biblioteki Publicznej. Towarzyszyła jej wystawa archiwaliów ze zbiorów archiwum.

W uroczystości rocznicowej uczestniczyli: dr Sławomir Radoń — Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, Mirosław Mikietyński — Prezydent Miasta Koszalina, Henryk Pacjan — wicestarosta koszaliński, Kazimierz Nycz — JE Biskup ordynariusz diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, prof. Piotr Wensierski — rektor Bałtyckiej Wyższej Szkoły Humanistycznej w Koszalinie, dr Jan Macholak — zastępca dyrektora Archiwum Państwowego w Szczecinie, przedstawiciele lokalnych urzędów, sądów, instytucji kultury, stowarzyszeń oraz archiwiści zakładowi, dziennikarze i osoby prywatne.

W trakcie konferencji referaty wygłosili pracownicy koszalińskiego archiwum i jego oddziałów w Słupsku i Szczecinku: mgr Joanna Chojecka („Nowe wyzwania i perspektywy współczesnych archiwów na przykładzie AP Koszalin”), mgr Waldemar Chlistowski („45 lat działalności Archiwum Państwowego w Koszalinie”), mgr Krzysztof Chochuł („Zasób archiwalny Oddziału AP w Słupsku”), mgr Monika Głuszak („Ocena stanu zachowania zasobu poniemieckiego AP w Koszalinie”), mgr Adam Muszyński („Aspiracje morskie Koszalina na przestrzeni dziejów”), mgr Robert Borucki („Koncepcja budowy Elektrowni Jądrowej «Koszalin» w świetle zasobu AP w Koszalinie”).

Między poszczególnymi wystąpieniami wyświetlono film dokumentalny pt. *Kilometry historii*, prezentujący działalność, zasób i pracowników koszalińskiego archiwum oraz dwa oryginalne filmy, ukazujące szczegóły z życia rodzinnego słupskiego (niemieckiego) rodu von Hohendorff, nakręcone przez jego członków w latach 1933–1936 (znajdujące się w zasobie archiwalnym słupskiego oddziału archiwum).

Reportaż z konferencji wyemitowała lokalna Telewizja Kablowa „MAX” w Koszalinie; relację z imprezy zamieścił także koszaliński dziennik „Miasto”.

W. Chlistowski (AP w Koszalinie)

4. AKTA JANA KWAPIŃSKIEGO ORAZ ALEKSANDRA WORONCOWA W ZASOBIE ARCHIWUM AKT NOWYCH I CENTRALNEGO MUZEUM MORSKIEGO W GDAŃSKU

W dniu 6 XI 2006 r. w Archiwum Głównym Akt Dawnych (Warszawa, ul. Długa 7, Sala Balowa) odbyła się uroczystość przekazania przez Barbarę Woroncow spuścizn Jana Kwapińskiego oraz Aleksandra Woroncowa. W uroczystości, której towarzyszyła ekspozycja materiałów charakterystycznych dla obu zbiorów, wzięli udział m.in.: Tomasz Merta — podsekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Sławomir Radoń — Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych oraz ofiarodawczyni Barbara Woroncow.

Spuścizna Jana Kwapińskiego (1885–1964). Jan Kwapiński był działaczem społecznym i politykiem. W 1901 r. wstąpił do PPS. Za udział w rewolucji 1905 r. był w latach 1907–1917 więziony przez władze carskie, m.in. w Cytadeli Warszawskiej. W Niepodległej Polsce, w latach 1920–1939, był członkiem Centralnego Komitetu Wykonawczego PPS. W 1919 r. współtworzył, a do 1939 r. był przewodniczącym Zarządu Głównego Związku Zawodowego Robotników Rolnych. W latach 1922–1939 przewodniczył Komisji Centralnej Związków Zawodowych. W okresie 1929–1930 współtworzył Centrolew, a w latach 1922–1930 był posłem na Sejm RP. Był ostatnim prezydentem przedwojennej Łodzi (marzec–wrzesień 1939 r.).

Po wybuchu wojny znalazł się na Kresach Wschodnich, gdzie został aresztowany przez NKWD, a następnie wywieziony wraz z żoną i córką na Syberię. W 1941 r. po podpisaniu układu Sikorski–Majski został delegatem Ambasady RP w ZSRR na Taszkient. Od 1942 r., po wydostaniu się z ZSRR, przebywał w Wielkiej Brytanii. W rządzie gen. Władysława Sikorskiego piastował tę rolę ministra przemysłu i handlu. W rządzie Stanisława Mikołajczyka został wicepremierem i ministrem przemysłu, handlu i żeglugi. W gabinecie Tomasza Arciszewskiego objął tę samą co poprzednio rolę oraz stanowisko kierownika ministerstwa skarbu. Po wojnie pozostał na emigracji w Londynie, gdzie pełnił wiele ważnych funkcji, m.in. był członkiem Centralnego Komitetu Zagranicznego PPS.

Spuścizna Jana Kwapińskiego, zawierająca wiele bezcennych, a nawet unikalnych dokumentów nawiązujących do historii Polskiego Państwa Podziemnego, została przekazana do zasobu Archiwum Akt Nowych w Warszawie. Obejmuje ona m.in.:

- meldunki Oddziału Specjalnego Sztabu Naczelnego Wodza, kierowane do prezydenta Rzeczypospolitej w okresie I–VI 1944 r., z informacjami o sytuacji w kraju w najbardziej dramatycznych dniach, które miały zadecydować o dalszych losach Polski;
- materiały związane z powstaniem warszawskim (w tym oryginalne dokumenty wymieniane pomiędzy naczelnym wodzem gen. Kazimierzem Sosnkowskim a wicepremierem Janem Kwapińskim), zawierające nieznanne dotąd szczegóły dotyczące starań rządu polskiego o uzyskanie pomocy dla powstania;
- największy dostępny w Polsce zbiór korespondencji Komitetu Zagranicznego PPS z „Trójkątem”, czyli podziemną PPS–WRN (Wolność, Równość, Niepodległość) z lat 1942–

1945. Oddaje on klimat polityczny okupowanej Polski poprzez teksty depesz z terenu Generalnej Guberni oraz reszty ziem polskich (w tym wiele z Kresów Wschodnich), jak również za pośrednictwem zachowanych instrukcji, zapytań i informacji wysyłanych przez kierownictwo partii w Londynie. Jest to niezwykle ważny zbiór archiwaliów ilustrujących polityczną stronę funkcjonowania polskiego państwa podziemnego;

- niepublikowane pamiętniki Jana Kwapińskiego z lat wojny 1939–1945, obejmujące jego przeżycia od wybuchu wojny aż do momentu objęcia przezeń funkcji politycznych w gabinecie Tomasza Arciszewskiego.

Spuścizna Aleksandra Woroncowa (1909–1997). Dr Aleksander Woroncow ukończył Wydział Elektryczny Politechniki Warszawskiej w 1937 r. Był pracownikiem Polskiego Radia, a następnie Instytutu Technicznego Lotnictwa. W 1939 r. przez Rumunię i Grecję przedostał się do Francji, a w 1940 r. do Anglii, gdzie szkolił załogi polskich lotników w zakresie łączności.

W 1941 r. został powołany do 307. Dywizjonu Myśliwskiego Nocnego „Lwowskich Puchaczy”. Ze sprzętem radarowym uczestniczył w działaniach operacyjnych przeciw nocnym nalotom niemieckich bombowców. W 1942 r., jako oficer specjalista ds. radarów, został przydzielony do 304. Dywizjonu, zwalczającego łodzie podwodne.

W 1943 r., w uznaniu wybitnych zdolności, został członkiem Brytyjskiej Admiralicji (Admiralty Surface Weapons Establishment), gdzie kontynuował pracę również po wojnie, osiągając rangę „Principal Scientific Officer”. Był kilkakrotnie nagradzany za wynalazki (m.in. Clerk Maxwell Premium i Lord Brabazon Awards).

Po przejściu na emeryturę prowadził prace badawcze na Uniwersytecie w Southampton w dziedzinie elektroniki. W wieku 69 lat obronił doktorat. Był autorem wielu prac naukowo-badawczych w dziedzinie elektroniki, radiokomunikacji i radiolokacji.

Na emigracji działał w Stowarzyszeniu Techników Polskich w Wielkiej Brytanii i w Stowarzyszeniu Lotników Polskich. Został odznaczony krzyżem zasługi 1939 r., medalem lotniczym i innymi odznaczeniami brytyjskimi, otrzymując stopień wojskowy kapitana.

Spuścizna po Aleksandrze Woroncowie obejmuje m.in.:

- zbiór dokumentów i materiałów o charakterze biograficznym dokumentujący jego pracę naukową i osiągnięcia zawodowe z okresu pracy w Admiralicji Brytyjskiej oraz w Uniwersytecie Southampton (dyplomy, nagrody za wynalazki techniczne: Clerk Maxwell Premium — 1967 r. oraz Lord Brabazon Awards — 1969 r.; prace badawcze i naukowe w dziedzinie elektroniki, w tym praca doktorska oraz dyplom nadania stopnia doktora Uniwersytetu Southampton z 22 IV 1978 r.; dokumentacja dotycząca patentów oraz działalności w Stowarzyszeniu Lotników Polskich w Wielkiej Brytanii i w Stowarzyszeniu Radioelektrycznym w Wielkiej Brytanii;
- mundur (bluza, spodnie, dwie furażerki, czapka garnizonowa, odznaki, tzw. nieśmiertelniki, zapasowe guziki i spinki do mankietów) Aleksandra Woroncowa z

okresu służby w 307. Dywizjonie Myśliwskim Nocnym „Lwowskich Puchaczy”, specjalizującym się w ochronie konwojów morskich, obronie przed nalotami niemieckich bombowców oraz wyławianiu z morza zestrzelonych lotników;

- 5 drzeworytów, akwarelę i olej — największą wartość artystyczną mają drzeworyty autorstwa Stefana Mrożewskiego (1894–1975). Z kolei akwarela, przedstawiająca Ostrą Bramę w Wilnie, ma charakter sentymentalnej pamiątki rodzinnej, stąd jest bardzo interesującym obiektem ze względu na swą historię i osobę darczyńcy. Natomiast obraz olejny przedstawia zesańca — młodego mężczyznę — Jana Kwapińskiego;
- księgozbiór — częściowo o profilu humanistycznym (zawiera dzieła klasyków literatury polskiej, książki dotyczące historii i geografii Polski, albumy malarstwa polskiego, nieliczne nuty utworów kompozytorów polskich, podręczniki szkolne, literaturę dziecięcą, a nawet katechizmy córki Barbary Woroncowa), częściowo o profilu technicznym (duży zbiór pism technicznych z artykułami autorstwa Woroncowa), odzwierciedlający jego zainteresowania zawodowe w zakresie elektroniki, radiokomunikacji, radiolokacji i lotnictwa;
- przedmioty po Janie Kwapińskim — przedmioty o charakterze osobistym (należące również do rodziny Jana Kwapińskiego), takie jak: osobista papeteria, etui z długopisem i piórem, nóż do papieru, futerałik skórzany, teczki skórzane, laska. Na uwagę zasługuje pamiątka, która stała na biurku Jana Kwapińskiego, z napisem na kotwicy: *Panu Ministrowi Janowi Kwapińskiemu od pracowników Polskich Zakładów Naprawy Statków Handlowych „Balic Casting LTD Wallasey 6.9.1943”* oraz statek w butelce, wykonany w 1940 r. przez polskiego marynarza dla J. Kwapińskiego. Następną grupę tworzą przedmioty o charakterze wojskowym i patriotycznym (m.in. miniaturki medali — 2 sztuki, w tym odznaczenie wojskowe Krzyż Walecznym na Polu Chwały 1920 oraz Krzyż Niepodległości. Na uwagę zasługuje też popielniczka z napisem: *m.s. Batory in Copenhagen* i emblematem GAL oraz medal m/s Batory.

Dokumenty związane z życiem i działalnością dr. Aleksandra Woroncowa oraz pamiątki rodzinne związane z nim i Janem Kwapińskim zostały przekazane do Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

A. G. Dąbrowski (AAN)

5. PROMOCJA KSIĄŻKI *OBYWATELE POLSCY DEPORTOWANI W UZBEKISTANIE (1941–1946)*

W dniu 16 XI 2006 r. w Archiwum Głównym Akt Dawnych odbyła się uroczysta prezentacja publikacji prof. Szodmankula Pirimkulowa pt.: *Obywatele polscy deportowani w Uzbekistanie*

(1941–1946).

Losy Polaków deportowanych z okupowanych terenów wschodnich RP w 1939 r., przybywających do Uzbekistanu po traktacie Sikorski–Majski z 31 lipca 1941 r., były dotąd stosunkowo słabo zbadane. Praca prof. Szodmankula Pirimkulowa wnosi istotny wkład do badań nad tą problematyką, ponieważ powstała na bazie wszechstronnej analizy dokumentów źródłowych nie tylko z archiwów polskich i uzbekistańskich, lecz także rosyjskich. Jest pierwszą pracą dotyczącą tego zagadnienia, w której wykorzystano jednocześnie dokumenty z archiwów różnych państw. Dotychczasowy dorobek badawczy — zarówno badaczy polskich, jak i historyków Uzbekistanu — opierał się głównie na źródłach przechowywanych w archiwach jednego kraju. Obfite wykorzystanie źródeł oraz uwzględnienie wcześniejszych prac historyków polskich umożliwiło autorowi zweryfikowanie i uzupełnienie dotychczasowej wiedzy, dotyczącej liczebności Polaków przebywających w Uzbekistanie w latach 1941–1946, warunków ich życia, zatrudnienia, zdrowotności itd. Szczególną uwagę zwrócił na odtworzenie stosunku miejscowej ludności do Polaków. W swojej książce udokumentował, że surowa rzeczywistość wojny i brzemień reżimu stalinowskiego nie przeszkodziły mieszkańcom Uzbekistanu w okazywaniu pomocy deportowanej ludności polskiej.

Promocja publikacji w Polsce stała się możliwa dzięki polsko–uzbekistańskiej współpracy kulturalnej, której ważnym elementem są badania archiwalne i historyczne — w przypadku publikacji prof. Pirimkulowa prowadzone w ramach powołanej w 2003 r. polsko–uzbekistańskiej komisji historyków i archiwistów, której celem jest pełne wyświetlenie losów Polaków, przebywających w latach II wojny światowej w Uzbekistanie.

Książka prof. Pirimkulowa, powstała m.in. dzięki wsparciu archiwów państwowych, wnosi ważny wkład do dorobku polskiej i uzbekistańskiej nauki historycznej.

Wydział Wydawnictw NDAP

6. DOROCZNA NARADA DYREKTORÓW ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

W dniach 23–24 XI 2006 r. w Radziejowicach odbyła się doroczna narada dyrektorów archiwów państwowych. Przeprowadzono także szkolenie obronne dyrektorów, zorganizowane przez Biuro Spraw Obronnych i Ochrony Informacji Niejawnych MKiDN. Ponadto podczas narady dr Tomasz Strąg, dyrektor Departamentu Budżetu Zadaniowego Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, przedstawił zagadnienia związane z tworzeniem budżetu zadaniowego w jednostkach sektora finansów publicznych.

Prowadzący obrady dr Sławomir Radoń, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, zaproponował zmianę terminu odbywania dorocznych narad dyrektorów z listopada na maj lub czerwiec, aby umożliwiłoby omówienie sprawozdania rocznego Naczelnego Dyrektora z

działalności archiwów państwowych w roku minionym.

Do wiadomości dyrektorów zostały przekazane materiały statystyczne dotyczące bieżącej oceny działalności oraz rankingu archiwów państwowych. Wywołały one dyskusję, podczas której zwracano uwagę na nieobiektywne kryteria statystycznej oceny pracy archiwów. Dyrektor S. Radoń zgodził się z podnoszonymi głosami, a jednocześnie wskazał na potrzebę opracowania nowych kryteriów oceny działalności archiwów pod kątem prac nad przygotowaniem budżetu zadaniowego.

Ważną częścią narady była prezentacja „Programu działania na stanowisku Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych oraz metod jego realizacji”, opracowanego na potrzeby konkursu na stanowisko Naczelnego Dyrektora. Tekst ten został uprzednio rozesłany do wiadomości dyrektorów archiwów państwowych, dlatego prezentując go S. Radoń bliżej omówił tylko wybrane zagadnienia, takie jak: zadania archiwów państwowych, brak nowej ustawy archiwalnej, konsolidacja archiwów (w tym zmiana funkcji oddziałów terenowych i ekspozytur, inwestycje w pomieszczenia magazynowe i pracownie naukowe), nadzór archiwalny, liczebność i zasady wyboru do Rady Archiwalnej. W jej skład powinni wchodzić doświadczeni archiwiści (specjaliści; nie zawsze dyrektorzy archiwów państwowych), a także historycy, menadżerowie itp. Dyrektor S. Radoń poinformował, że na początku 2007 r. zostanie powołany Komitet Doradczy Naczelnego Dyrektora, zbierający się raz na kwartał w celu konsultowania najważniejszych decyzji. W jego skład będą wchodzić zastępcy naczelnego dyrektora, dyrektor generalny NDAP oraz kilku dyrektorów archiwów państwowych. Ponadto w najbliższym czasie w NDAP zostanie powołana komórka kontroli, której zadaniem będzie przeprowadzanie kompleksowych kontroli archiwów państwowych raz na 5 lat. Zmiany w strukturze NDAP będą związane z wprowadzeniem nowego statutu oraz regulaminu wewnętrznego. Jednocześnie zostaną wzmocnione kadrowo niektóre wydziały NDAP (szczególnie Wydział Organizacji i Udostępniania), dzięki przesunięciom doświadczonych archiwistów z archiwów państwowych.

Odnosząc się do zagadnień dotyczących współpracy międzynarodowej naczelny dyrektor stwierdził, że główny nacisk będzie kładziony na delegowanie archiwistów na staże archiwalne i kursy zawodowe nie tylko w ramach bezpłatnej wymiany archiwistów, co zależeć będzie od pozyskania dodatkowych środków w budżecie NDAP. Program ten jest związany z potrzebą szkolenia kadry archiwalnej, a przede wszystkim kadry zarządzającej. Z tego powodu w Wydziale Kadr zatrudniony zostanie specjalista ds. szkoleń kadry kierowniczej archiwów.

Na zakończenie prezentacji, omawiając sprawy budżetu dyrektor S. Radoń przyznał, że środki finansowe przyznane na rok 2007 są zbyt małe w stosunku do potrzeb. Naczelny dyrektor zobowiązał się do podjęcia działań zmierzających do zwiększenia budżetu, począwszy od 2008 r. Będą to nie tylko środki uzyskane z MKiDN, ale także z funduszy UE oraz tzw. funduszu norweskiego, ponieważ inwestycje budowlane są niezbędne nie tylko w

przypadku archiwów państwowych, ale także — w dłuższej perspektywie — w celu wybudowania w Warszawie gmachu Archiwum Narodowego. Powstanie ono z połączenia obecnych archiwów centralnych, z zachowaniem ich autonomii wewnętrznej.

Po wystąpieniu dyrektora S. Radonia dyrektorzy archiwów państwowych dyskutowali, m.in. o uznanej za kontrowersyjną propozycji przerzucenia na pracowników oddziałów terenowych i ekspozytur prac porządkowych przy zespołach przygotowujących do przejęcia z archiwów zakładowych do archiwów państwowych. Zwrócili uwagę, że archiwa zakładowe bardzo chętnie zrezygnują z obowiązku przygotowania dokumentacji do przekazania do archiwów państwowych, a wszystkie prace inwentaryzacyjne zostaną scedowane na archiwistów państwowych, którzy następnie będą z nich rozliczani. Ponadto archiwa państwowe nie mają sankcji prawnej do egzekwowania zaleceń pokontrolnych. Sprawy tej nie rozwiąże wyodrębnienie osobnej służby nadzorczej, zwłaszcza że prace nadzoru są ściśle związane z całokształtem działalności archiwum państwowego, w tym z procesem opracowywania i ewidencjonowania materiałów archiwalnych. Wydzielenie takiej struktury byłoby równoznaczne z ograniczeniem kompetencji dyrektora archiwów państwowych, ale także kompetencji samych archiwów państwowych w sprawach nadzoru. Jednocześnie zauważyli, że z uwagi na nowe wyzwania związane z pracą w nadzorze archiwalnym, szczególnie zaś w związku z pojawieniem się dokumentacji elektronicznej, zatrudnienie w nim powinni znajdować także informatycy.

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w dyskusji była kwestia sieci archiwalnej w aspekcie jej dostosowania do struktury administracyjnej kraju. Jest to istotne z uwagi na problemy dyrektorów archiwów państwowych, związane z nadzorowaniem instytucji położonych na terenie kilku województw. Dyrektor S. Radoń stwierdził, że kwestia ta wymaga ponownego przemyślenia, a być może także powrócenia do ustaleń zespołu pracującego w 1999 r. pod kierownictwem dyrektora K. Kozłowskiego.

W odniesieniu do kwestii zmiany zadań oddziałów zamiejscowych i ekspozytur archiwów państwowych dyskutanci wskazywali na ważną rolę kulturotwórczą, naukową i popularyzatorską placówek archiwalnych w małych ośrodkach miejskich, w których jest ona bardziej zauważalna niż rola „central” w większości wielkich miast. Wskazywali także na dużą aktywność oddziałów archiwów państwowych w miastach, w których funkcjonują wyższe uczelnie — ich studenci korzystają z zasobu miejscowych archiwów. Zauważyli też, że przeniesienie zasobu z oddziałów terenowych do „central” oddali akta od użytkowników i lokalnych badaczy. W odniesieniu do planów inwestycyjnych podkreślili potrzebę remontów budynków archiwalnych, a przede wszystkim wybudowania nowych obiektów dla kilku archiwów państwowych.

Ponadto dyrektorzy zwrócili uwagę na potrzebę wzmocnienia kadrowego działu prawnego NDAP. Uznali, że powinien on wykonywać także prace na rzecz archiwów państwowych, w tym opracowywać opinie prawne i udzielać konsultacji. Takie scentralizowane działania będą

bardziej efektywne i tańsze od zleceń zamawianych przez poszczególne archiwa, zwłaszcza że wiele ekspertyz dotyczy analogicznych zagadnień podejmowanych w innych placówkach.

Kolejnymi omawianymi zagadnieniami były: uwagi dotyczące problemów we współpracy z oddziałami IPN (dyrektor S. Radoń poprosił o informowanie o podobnych przypadkach, zobowiązując się uregulować te kwestie), potrzeba wprowadzenia certyfikacji zawodowej archiwistów (co jest istotne z punktu widzenia ochrony kwalifikacji zawodowych tej grupy), oraz postulat organizowania szkoleń dla pracowników nadzoru, w tym spotkań ze specjalistami od różnych typów dokumentacji (co przyczyniłoby się do lepszego sprawowania nadzoru w archiwach zakładowych, w tym posiadających także dokumentację pozaaktową).

Następnym punktem spotkania była konferencja na temat możliwości pozyskiwania środków z funduszy europejskich, którą poprowadzili pracownicy Punktu Kontaktowego ds. Kultury MKiDN. Wśród poruszanych zagadnień znalazły się m.in. zasady składania wniosków o przyznanie środków z funduszy europejskich, przeznaczonych na przedsięwzięcia z dziedziny kultury, finansowane w ramach Programu Kultura 2007 (są to tylko projekty ponadnarodowe), a także informacje o możliwościach realizacji projektów w dziedzinie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego, pozyskiwanych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego EOG oraz Programu Operacyjnego „Infrastruktura i środowisko” — funduszy na inwestycje oraz na digitalizację dóbr kultury. Ponadto dr Ewa Rosowska, naczelnik WIE NDAP, przedstawiła informację podsumowującą udział NDAP i archiwów państwowych w programach finansowanych z funduszy UE. Archiwa uczestniczą w 15 projektach finansowanych z tego źródła. Bliższe informacje na temat programów europejskich są udostępnione na stronie internetowej **Archiwum Państwowego Dokumentacji Osobowej i Płacowej** w Milanówku: <http://ue.milanowek.ap.gov.pl>.

Natomiast dr Andrzej Biernat, Dyrektor Generalny NDAP, przedstawił problemy oceny i awansu pracowników archiwów państwowych. Zwrócił uwagę na głosy archiwistów na forum internetowym IFAR, dostępnym na stronie www.ndap.gov.pl. Ważnym poruszonym tam tematem jest kwestia awansu zawodowego archiwistów, oceny ich pracy i kwalifikacji zawodowych, a także poczucie degradacji finansowej, związane z brakiem zależności między stażem pracy i rozwojem zawodowym a wysokością wynagrodzenia. Są to istotne problemy, należy zatem zastanowić się nad możliwością opracowania mechanizmu określającego ścieżkę kariery zawodowej archiwistów, w tym szczególnie zagadnień związanych z oceną okresową ich pracy i dokonań. Odpowiednie przepisy powinny określać, na jakiej podstawie i kiedy można awansować pracownika, a zarazem podnieść jego wynagrodzenie. Należy zastanowić się, czy działania takie są uzależnione tylko od decyzji dyrektora archiwów państwowych. Problem ten trzeba rozpatrywać w kontekście certyfikacji zawodu archiwisty, która powinna określić kwalifikacje zawodowe archiwistów.

Na zakończenie obrad dr Henryk Kurowski, zastępca naczelnego dyrektora archiwów

państwowych, przedstawił informację o założeniach budżetu na rok 2007, który jest tylko nieznacznie większy od budżetu z 2006 r. Bez zmian pozostaną wydatki na płace, niewielki wzrost (o 1,9%) przeznaczono na wydatki rzeczowe, wzrosną natomiast wydatki majątkowe, co będzie związane z realizacją programu „Kwaśny papier” i wydatkami inwestycyjnymi na nową siedzibę NDAP oraz remonty budynków archiwów państwowych w Bydgoszczy, Katowicach, Kielcach, Koszalinie, Lublinie, Poznaniu, Siedlcach, Szczecinie i Warszawie (AAN, AGAD).

J. Krochmal (ZNA NDAP)

7. PRACOWNIA KONSERWACJI MASOWEJ W ARCHIWUM AKT NOWYCH

Dnia 6 XII 2006 r. w siedzibie Archiwum Akt Nowych odbyło się uroczyste otwarcie Pracowni Konserwacji Masowej. Jest to pierwsza z zaplanowanych w ramach Wieloletniego Programu Rządowego „Kwaśny papier” pracowni, zajmujących się masowym odkwaszaniem zasobu archiwalnego.

Uroczystość otwarcia połączona była z cyklem ogólnodostępnych wykładów, poświęconych tematyce kwaśnego papieru: „Zagrożenie zasobów archiwalnych zjawiskiem kwaśnego papieru na podstawie przeprowadzonych badań statystycznych” (prelekcję wygłosiła Anna Czajka z Centralnego Laboratorium Konserwacji Archiwaliów), „Papier XIX–XX wieczny — destrukcja papierów kwaśnych” (Tomasz Kozielec, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) oraz „Metody masowego odkwaszania” (Władysław Sobucki, Biblioteka Narodowa).

Pracownia Konserwacji Masowej w Archiwum Akt Nowych jest w pełni wyposażoną linią technologiczną pozwalającą na odkwaszanie, a więc wewnętrzne wzmocnienie struktury archiwaliów. Zakupiona maszyna C900 firmy Neschen jest przeznaczona do odkwaszania pojedynczych kart papieru. System jest ponadto wyposażony w stanowisko do oznaczania odkwaszanych dokumentów, stanowiska do czyszczenia, stanowisko do ręcznego odkwaszania akt, kuwetę do odkwaszania papierów wielkoformatowych, rolową dosuszkę do tektur, prasy hydrauliczne oraz kautery służące do podklejania przedarc przy użyciu odpowiednich bibulek.

Otwarta w AAN Pracownia Konserwacji Masowej jest trzecim polskim ośrodkiem zaopatrzone w tego typu sprzęt. W najbliższym czasie pracownie masowego odkwaszania zostaną otwarte w kolejnych archiwach państwowych.

A. G. Dąbrowski (AAN)

8. WARSZTATY „STANDARYZACJA W ARCHIWACH”

W dniu 7 XII 2007 r. w AGAD odbyły się warsztaty „Standaryzacja w archiwach”, zorganizowane przez Archiwum Główne Akt Dawnych i Naczelną Dyрекcję Archiwów

Państwowych. W spotkaniu wzięli udział pracownicy archiwów państwowych, archiwum PAN oraz pracownicy naukowcy i studenci z Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Tematem spotkania było omówienie problemu standaryzacji w archiwach na przykładzie standardów ISAD(G), ISAAR(CPF) oraz EAD (Encoded Archival Description). W kolejnych prezentacjach przedstawiono znaczenie oraz możliwość wykorzystania standardów w polskiej metodyce archiwalnej.

W pierwszej części obrad szczegółowo omówiono standardy ISAD(G) i ISAAR(CPF). Adam Baniecki, AP we Wrocławiu, w prezentacji „ISAD(G) w Europie” przedstawił założenia standardu, jego historię i charakterystyczne elementy. W kolejnej prezentacji pt.: „ISAD na poziomie zespołu” A. Laszuk, kierownik COIA NDAP, i dr Andrzej Klubiński, ZNA NDAP, omówili poszczególne bloki standardu w kontekście rodzimej praktyki archiwalnej. W odrębnej prezentacji A. Laszuk przedstawiła nową wersję normy ISAAR(CPF).

Druga część warsztatów była poświęcona omówieniu standardu EAD. W temat wprowadził zebranych dr Nikodem Bończa Tomaszewski, NDAP, przedstawiając zagadnienia dotyczące digitalizacji materiałów archiwalnych. Z kolei problematyka EAD jako obowiązującego standardu opracowania materiałów archiwalnych została omówiona w wystąpieniu dr. Huberta Wajsa, AGAD. Praktyczne problemy i możliwości stosowania EAD, na przykładzie zastosowań w różnych krajach i instytucjach, zostały przedstawione w prezentacjach dr. Piotra Tafiłowskiego, SGH, i Ingi Stembrowicz, AGAD, oraz w prezentacji zatytułowanej „Stąd do...EAD, czyli narzędzia”, w opracowaniu Rafała Magrysia, AP w Lublinie, i Joanny Chojeckiej, AP w Koszalinie. Z kolei Dorota Lewandowska, AGAD, przedstawiła „Inwentarze z AGAD w EAD”, natomiast Maciej Dziubecki, Aleph Polska, w prezentacji „DigiTool a EAD” omówił możliwości wyszukiwawcze standardu.

A. Klubiński (ZNA NDAP), H. Wajs (AGAD)

9. WYSTAWA „WOLNOŚCI I PRAWA OBYWATELSKIE W RZECZYPOSPOLITEJ I NA ŚWIECIE”

W dniu 9 XII 2006 r. nastąpiło otwarcie jednodniowej wystawy upamiętniającej kolejną rocznicę ogłoszenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Ekspozycję przygotował AGAD na Zamku Królewskim w Warszawie dla Rzecznika Praw Obywatelskich. Zaprezentowano na niej obiekty z zasobu AGAD, ilustrujące polskie doświadczenia historyczne w tworzeniu społeczeństwa obywatelskiego — dokumenty związane z konstytucją *Nihil novi* oraz Konfederacją Generalną Warszawską, *Pacta conventa* Henryka Walezego, pokój oliwski i Konstytucję 3 Maja. Wystawie towarzyszył opracowany przez pracowników AGAD katalog z notami o poszczególnych obiektach.

Uroczystość otwarcia zgromadziła około 200 osób i była połączona z wręczeniem nagrody im. Pawła Włodkowica, przyznawanej przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Ekspozycja w

wersji planszowej (15 plansz, w tym 3 dodatkowe plansze ilustrujące doświadczenia światowe; m.in. fot.: Wielkiej Karty Swobód — *Magna Charta Libertatum* z 1215 r., *Habeas Corpus Act* z 1679 r.; Jednogłośnej Deklaracji Niepodległości Trzynastu Zjednoczonych Stanów Ameryki z 1776 r. oraz Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela z 1789 r.) była czynna od 2 do 17 stycznia 2007 r. w siedzibie Rzecznika Praw Obywatelskich.

H. Wajs (AGAD)

10. AKTA OGÓLNOPOLSKIEGO KOMITETU ZAŁOŻYCIELSKIEGO NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH W ZASOBIE ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W SIEDLCACH

Dnia 12 XII 2006 r., w przeddzień 25. rocznicy wprowadzenia w Polsce stanu wojennego, w Archiwum Państwowym w Siedlcach odbyło się uroczyste przekazanie akt Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych.

Dokumenty przekazywał poseł Krzysztof Tchórzewski, wiceprzewodniczący Klubu Parlamentarnego PiS. W uroczystości wzięli udział: Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych dr Sławomir Radoń, prezydent Siedlec Wojciech Kudelski oraz przedstawiciele siedleckich i mazowieckich władz samorządowych, administracji rządowej, duchowieństwa, mediów oraz dawnych i obecnych działaczy NSZZ „Solidarność” i NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych.

Akta rolniczej „Solidarności” przeszły burzliwe dzieje. W nocy z 12 na 13 XII 1981 r. zostały przewiezione z Warszawy na teren podsiedleckiej gminy Zbuczyn. Później były ukrywane przez Mieczysława Tchórzewskiego, ojca obecnego posła, m.in. w gołębniku. Na dar przekazany siedleckiemu archiwum składają się takie dokumenty, jak: protokoły, uchwały i komunikaty OKZ NSZZ „Solidarność” RI z 1981 r., korespondencje, serwisy informacyjne i rolki dalekopisowe. Zanim akta trafiły do AP w Siedlcach, zostały zdezynfekowane i poddane wstępnym zabiegom konserwatorskim. Przekazaniu akt towarzyszyła wystawa najciekawszych dokumentów ze zbioru podarowanego archiwum oraz prelekcja wraz z pokazem dokumentów w wersji elektronicznej. Najciekawsze z nabytków zostały też opublikowane w najnowszym 15. zeszycie „Prac Archiwalno-Konserwatorskich”, wydanych przez siedleckie archiwum w grudniu 2006 r.

Uroczyste przekazanie akt zapoczątkowało dwudniowe siedleckie obchody 25. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego, co zostało odnotowane w lokalnych mediach oraz TVP3.

G. Welik (AP w Siedlcach)

11. POSIEDZENIE RADY ARCHIWALNEJ

W dniu 14 XII 2006 r. w siedzibie AGAD odbyło się posiedzenie Rady Archiwalnej, obradującej pod przewodnictwem prof. Jana Dzięgielewskiego.

Dr Sławomir Radoń, nowy Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, zwracając się do zebranych, przedstawił swą dotychczasową działalność zawodową, wskazał na doświadczenia wyniesione z okresu pełnienia funkcji dyrektora AP w Krakowie oraz działalności w Kolegium IPN, a także Radzie Archiwalnej. Następnie zapoznał zebranych z założeniami i programem działania na stanowisku naczelnego dyrektora archiwów państwowych. Wśród najważniejszych zadań wymienił podjęcie i szybkie zakończenie prac nad nowym tekstem ustawy archiwalnej oraz rozpoczęcie starań o wzmocnienie pozycji archiwów państwowych wśród instytucji dziedzictwa kulturalnego. W tym kontekście zarysował ideę powołania Archiwum Narodowego, w którego skład wchodziłyby AGAD, AAN i ADM. Zasygnalizował też potrzebę wprowadzenia zmian w zakresie organizacji państwowej sieci archiwalnej, m.in. poprzez zmianę zadań oddziałów zamiejscowych i ekspozytur archiwów państwowych. Zwrócił także uwagę na kwestie wzmocnienia roli nadzoru archiwalnego. Zapowiedział podjęcie starań o zwiększenie budżetu archiwów państwowych, w tym zwłaszcza na inwestycje, konserwację oraz digitalizację zasobu. Podkreślił także wagę współpracy NDAP z ośrodkami naukowymi i archiwami, które gromadzą niepaństwowy zasób archiwalny, w tym z archiwami instytucji polonijnych.

Podczas dyskusji członkowie rady pozytywnie ustosunkowali się do przedstawionego programu, wyrażając akceptację dla proponowanych planów. W odniesieniu do trybu prac Rady Archiwalnej uzgodniono, że jej posiedzenia plenarne odbywać się będą dwa razy do roku, a ponadto organizowane zostaną seminaria naukowe poświęcone omówieniu wybranych problemów archiwalnych.

A. Klubiński (ZNA NDAP)

12. AKTA PRYMASOWSKIEGO KOMITETU POMOCY OSOBOM POZBAWIONYM WOLNOŚCI I ICH RODZINOM W ZASOBIE ARCHIWUM AKT NOWYCH

W dniu 16 XII 2006 r. na Zamku Królewskim w Warszawie w trakcie uroczystych obchodów 25-lecia powołania Prymasowskiego Komitetu Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i Ich Rodzinom, nastąpiło przekazanie do zasobu Archiwum Akt Nowych zbioru dokumentacji powstałej w trakcie funkcjonowania komitetu. Podczas uroczystości Komitet reprezentował ks. bp Bronisław Dąbrowski, a archiwa państwowe dr Sławomir Radoń, Naczelny Dyrektor.

Prymasowski Komitet Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i Ich Rodzinom powstał po wprowadzeniu 13 XII 1981 r. stanu wojennego. Od 1983 r. działał pod nazwą Komitetu Charytatywno-Społecznego, prowadząc różnorodną działalność wśród osób prześladowanych i ich rodzin, dając przez to cenne świadectwo społecznych i solidarnych działań swoich współpracowników. Zgromadzona przy tej okazji dokumentacja stanowi niezwykle cenne źródło wiedzy dla tego ważnego w dziejach Polski okresu. Materiały, liczące

20 m.b. akt, obejmują m.in. akta więźniów politycznych z lat 1982–1989 (ponad 2000 kart osobowych). Posłużyły one Komisji Sejmowej, badającej ofiary stanu wojennego, do opisania 93 śmiertelnych przypadków, m.in. zabójstwa G. Przemyska, księży: Popieluszki, Zycha, Suchowolca i Niedzielaka. W archiwum znajduje się także pełen rejestr osób internowanych, aresztowanych, pozbawionych pracy, szykanowanych i represjonowanych. Zachował się wykaz skazanych przez kolegia karne z całej Polski, dokumentacja zajęć ulicznych z lat 1982–1989, materiały ilustrujące prześladowania środowisk uczniowskich i akademickich, prześladowania za uczestnictwo w spotkaniach z Ojcem Świętym w 1983 i 1987 r. Na szczególną uwagę zasługują źródła narracyjne: relacje ofiar, świadków i uczestników wydarzeń; relacje z sal sądowych; relacje duszpasterzy; listy, grypsy i wiele innych cennych dokumentów.

Uroczystościom towarzyszyło seminarium poświęcone działalności Komitetu oraz charakterystyka i ocena wartości historycznej przekazywanych do archiwów państwowych archiwaliów. Udział w seminarium wzięli członkowie Komitetu Honorowego Jubileuszu, m.in.: Władysław Bartoszewski, Bogdan Borusewicz, Ryszard Kaczorowski, Tadeusz Mazowiecki, Andrzej Zoll.

Materiały archiwalne „Komitetu na Pivnej”, jak potocznie nazywano Prymasowski Komitet Pomocy Osobom Pozbawionym Wolności i Ich Rodzinom, zachowały się dzięki temu, że były przechowywane przez Kościół, początkowo w klasztorze Sióstr Felicjanek na Pivnej, potem przez ks. Franciszka Foksa na warszawskim Grochowie, a od 1986 r. przez ks. Józefa R. Maja na plebanii parafii św. Katarzyny. Inicjatorami przekazania spuścizny Komitetu do zasobu Archiwum Akt Nowych w celu zapewnienia bezpiecznego miejsca przechowywania, opracowania oraz udostępniania do badań naukowych byli: ks. J. R. Maj oraz współpracownicy Komitetu Jan Kossakowski i Władysław Ropowicz. Przyłączyli się do nich: ks. Józef Kardynał Glemp, Prymas Polski, jako dysponent całości dokumentacji, oraz ks. Biskup Bronisław Dembowski — ostatni przewodniczący Komitetu i były rektor kościoła pw. św. Marcina przy ul. Pivnej w Warszawie, gdzie miał swą siedzibę Komitet. Dokumenty posłużą historykom do pogłębienia badań nad stanem wojennym.

A. G. Dąbrowski (AAN), Wydział Wydawnictw NDAP

13. ARCHIWA W INTERNECIE

W październiku 2006 r. zaktualizowano bazy danych udostępniane w serwisie internetowym www.archiwa.gov.pl. Zachowano dotychczasowy układ danych oraz sposoby nawigacji w systemie informacyjnym.

Baza danych System Ewidencji Zasobu Archiwalnego (SEZAM) udostępniona została w Internecie po raz szósty. Obecnie zawiera informacje o narodowym zasobie archiwalnym przechowywanym we wszystkich archiwach państwowych w Polsce oraz w: Archiwum Polskiej Akademii Nauk w Warszawie i jego oddziale w Poznaniu, Archiwum Nauki Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, Archiwum Uniwersytetu

Mikołaja Kopernika w Toruniu, Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Stowarzyszeniu Archiwum „Solidarności” i Zarządzie Oddziału Związku Sybiraków w Łodzi, Głównej Bibliotece Lekarskiej, Fundacji „Tygodnika Powszechnego” oraz Instytucie Józefa Piłsudskiego w Nowym Jorku i nowojorskim Polskim Instytucie Naukowym w Ameryce. Baza SEZAM obejmuje w sumie 92 instytucje, ponad 78 tys. zespołów i zbiorów (włączając szczątki zespołów — ponad 88 tys.).

Archiwa prezentują w Internecie coraz więcej kopii cyfrowych własnych dokumentów, głównie w ramach projektów „Skarby archiwów polskich” i „Miasta w dokumencie archiwalnym” (www.polska.pl) oraz we własnych serwisach internetowych. Są one, w miarę możliwości, linkowane ze szczegółowym opisem zespołu.

Udostępniono też inwentarze sporządzone bazach zestandaryzowanych IZA i MAPY oraz z kilkudziesięciu baz lokalnych nadesłanych przez AGAD, AAN i AP w Krakowie. W sumie udostępniono w Internecie ponad 20 tys. inwentarzy w postaci elektronicznej.

Jeśli zespół posiada inwentarz w postaci elektronicznej, prezentowany on jest bezpośrednio pod szczegółowym opisem zespołu. W 2006 r. udostępniono w Internecie ponad 20 tys. inwentarzy. Zawierają one **opisy około 2 mln jednostek archiwalnych, które można przeszukiwać także przy pomocy haseł indeksowych (ponad 2,2 mln)**. Dodano także ponad 1100 nowych wstępów do inwentarzy — w sumie udostępnionych jest prawie 4 tys. wstępów.

Piąta już prezentowana w Internecie scalona wersja bazy danych Program Rejestracji Akt Metrykalnych i Stanu Cywilnego (PRADZIAD) zawiera informacje o księgach metrykalnych i stanu cywilnego przechowywanych we wszystkich archiwach państwowych oraz: Książnicy Pomorskiej im. Stanisława Staszica w Szczecinie, archiwów diecezjalnych w Poznaniu, w Łodzi, Włocławku, Wrocławiu i częściowo w Drohiczynie oraz o księgach metrykalnych wyznania mojżeszowego i rzymskokatolickiego przechowywanych w Urzędzie Stanu Cywilnego m.st. Warszawy — Archiwum (tzw. archiwum zabużańskie). W sumie baza obejmuje około 46,2 tys. opisów ksiąg metrykalnych.

A. Laszuk (COIA NDAP)

III. Z ŻYCIA ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

1. KONFERENCJE, SESJE, ZEBRANIA NAUKOWE

AAN

- 12 X 2006 r. — dr Dariusz Wierzchoś na zebraniu naukowym w siedzibie archiwum wygłosił referat pt.: „Organizacja i funkcjonowanie archiwów ukraińskich”.
- 14 XI 2006 r. — w siedzibie archiwum odbyła się dyskusja nad II tomem wydawnictwa źródłowego z serii „Polska mniej znana 1944–1989”, obejmującym *Protokoły z odpraw, zjazdów i narad kierownictwa Departamentu Więziennictwa Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego z naczelnikami więzień i obozów pracy latach 1944–*

1954 w opracowaniu Marka Jabłonowskiego i Włodzimierza Janowskiego. W dyskusji uczestniczyli studenci, doktoranci i pracownicy naukowcy Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz pracownicy Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej.

AP W CZĘSTOCHOWIE

- 9–11 X 2006 r. — mgr Elżbieta Surma–Jończyk, dyrektor archiwum, uczestniczyła w I Światowym Kongresie Żydów Częstochowian. W ramach kongresu 10 X w siedzibie archiwum odbyło się spotkanie z uczestnikami kongresu, zainteresowanymi zasobem przechowywanym w archiwum, a w szczególności dokumentacją archiwalną przydatną do badań genealogicznych. Prelekcji towarzyszył pokaz wybranych źródeł, w tym m.in.: księgi ludności stałej miasta Częstochowy, akta metrykalne z zespołów: Akta stanu cywilnego Okręgu Bóźniczego w Częstochowie, Akta stanu cywilnego Okręgu Bóźniczego w Krzepicach.

AP W GDAŃSKU

- 7, 28 XI 2006 r. — mgr Lidia Potykanowicz–Suda, pracownik archiwum, obroniła przed Komisją ds. Przewodów Doktorskich Rady Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warmińsko–Mazurskiego w Olsztynie pracę doktorską na temat: „Państwo a Kościół katolicki w województwie gdańskim w latach 1945–1970”. Promotorem w przewodzie doktorskim był ks. prof. dr hab. Andrzej Kopiczko (UWM w Olsztynie), recenzentami: prof. dr hab. Walenty Tadeusz Kisielewski (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) i dr hab. Bohdan Łukaszewicz (UWM w Olsztynie). Rada Wydziału Humanistycznego zatwierdziła wniosek Komisji ds. Przewodów Doktorskich w dyscyplinie historia i nadała mgr Lidii Potykanowicz–Suda stopień doktora nauk humanistycznych.

AP W KALISZU

- 29 XI 2006 r. — w Kępnie odbyła się sesja naukowa pod hasłem: „Ludowa władza z perspektywy powiatu. Kępno i okolice w latach 1945–1956”, przygotowana przez łódzki oddział Instytutu Pamięci Narodowej, Towarzystwo Miłośników Ziemi Kępińskiej, Urząd Miasta i Gminy Kępno oraz Starostwo Powiatowe w Kępnie. Podczas zebrania mgr Karol Paterski, starszy archiwista AP w Kaliszu, wygłosił referat pt.: „Materiały do dziejów powiatu kępińskiego w latach 1945–1956 w zasobie archiwalnym Archiwum Państwowego w Kaliszu”, w którym przedstawił różnorodność akt, stanowiących obszerny potencjał badawczy do dziejów społecznych, gospodarczych, kulturalnych i politycznych powiatu. Prezentacja materiałów archiwalnych wywołała duże zainteresowanie wśród słuchaczy, z uwagi na znaczną liczbę akt oczekujących na naukowe opracowanie. Część materiałów archiwalnych przechowywanych w Kaliszu wykorzystał dr Janusz Wróbel z IPN w Łodzi, który omówił „Kwestie narodowościowe na terenie powiatu kępińskiego w latach 1945–

1956". Na wrzesień 2007 r. zaplanowano wydanie publikacji zawierającej rozbudowane wersje wygłoszonych referatów.

- 13 XII 2006 r. — z okazji 25. rocznicy ogłoszenia stanu wojennego w Polsce w siedzibie archiwum otwarto wystawę pt.: „NSZZ Solidarność w dokumentach Archiwum Państwowego w Kaliszu”. W otwarciu uczestniczyli działacze NSZZ „Solidarność”, przedstawiciele kaliskiego oddziału Towarzystwa Historycznego, młodzież szkół średnich oraz dziennikarze kaliskich mediów i telewizji regionalnej. Na wystawie znalazło się wiele unikatowych materiałów archiwalnych dotyczących działalności Związku, m.in.: akta Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego, Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego oraz Komisji Zakładowych, działających w ramach Regionu Wielkopolska Południowa NSZZ „Solidarność”, wydawnictwa „drugiego obiegu”, teleksy, afisze, plakaty i druki ulotne pochodzące z wielu regionów w Polsce. Ekspozowane materiały archiwalne wzbudziły duże zainteresowanie wśród zwiedzających, a wielu z nich zobowiązało się przekazać własne zbiory do kaliskiego archiwum.
- 13 XII 2006 r. — Kaliskie Towarzystwo Historyczne, Zarząd Regionu Wielkopolska Południowa NSZZ „Solidarność” w Kaliszu oraz AP w Kaliszu zorganizowały w gmachu kaliskiego Ratusza sympozjum popularnonaukowe pod patronatem Prezydenta Miasta Kalisza. Podczas sesji mgr Krystyna Kubiak, starszy archiwista kaliskiego archiwum, przedstawiła „Źródła archiwalne do dziejów NSZZ «Solidarność» w zasobie Archiwum Państwowego w Kaliszu”. Wygłoszone na sympozjum referaty zostaną opublikowane w „Roczniku Kaliskim” w 2007 r.

AP W KATOWICACH

- 2 X 2006 r. — na sesji „150 lat kolei w Rybniku”, która odbyła się w Muzeum w Rybniku, dr Piotr Greiner i mgr Michał Mączka przedstawili referat pt.: „Źródła kartograficzne do dziejów kolejnictwa w Rybnickiem w zasobach Archiwum Państwowego w Katowicach (do 1939 roku)”.
- 10 X 2006 r. — w siedzibie archiwum miało miejsce zebranie naukowe, na którym dr Wacław Gojniczek wygłosił wykład pt.: „Średniowieczne i nowożytne kopiarze jako forma kancelaryjna i ich znaczenie dla badań historycznych”.
- 16 X 2006 r. — w Muzeum w Rudzie Śląskiej odbyła się sesja, zatytułowana: „Materiały do dziejów Rudy Śląskiej”. W jej trakcie referaty przedstawili: dr Piotr Greiner („Obraz przestrzeni Rudy Śląskiej na pruskiej mapie wojennej Ch. F. von Wrede z lat 1748–1749”) oraz dr Zdzisław Jedynak („Dzieje dworu w Rudzie Śląskiej w świetle materiałów archiwalnych”).
- 25 X 2006 r. — w trakcie XV Konferencji Chorzowskich Spotkań Europejskich, zorganizowanej przez Muzeum Chleba w Radzionkowie oraz Urząd Miasta

Chorzowa, dr Piotr Greiner wygłosił referat pt.: „Pojęcie i granice Górnego Śląska”.

- 27 X 2006 r. — na sesji pod hasłem: „Chorzów w dawnej kartografii”, zorganizowanej przez Urząd Miasta Chorzowa, referaty wygłosili: dr Piotr Greiner, pt.: „Mapy przeglądowe i topograficzne do dziejów Chorzowa (do początków XIX wieku)” oraz mgr Roland Bandach, pt.: „Mapy wielkoskalowe Chorzowa”, a mgr Michał Mączka przedstawił prezentację multimedialną „Mapy Chorzowa”.
- 10 XI 2006 r. — podczas XIX Tarnogórskiej Sesji Naukowej pod hasłem „Polskie powstania narodowe — w 85-tą rocznicę wybuchu II powstania śląskiego”, zorganizowanej przez Instytut Tarnogórski i Muzeum w Tarnowskich Górach, mgr Tomasz Hajewski przedstawił referat pt.: „Powstania śląskie w Internecie. Prezentacja źródeł archiwalnych z zasobu Archiwum Państwowego w Katowicach w portalu www.polska.pl”.
- 14 XI 2006 r. — z okazji 480-lecia Tarnowskich Gór w Muzeum w Tarnowskich Górach zorganizowano sesję „Tarnowskie Góry wczoraj i dziś”, podczas której dr Piotr Greiner przedstawił referat pt.: „Plany Tarnowskich Gór jako podstawowe źródło do dziejów rozwoju urbanistycznego miasta od XVIII do XX wieku”.
- 16 XI 2006 r. — w kinie „Panorama” w Chorzowie odbyła się sesja na temat: „Chorzowianie w kinie polskim i światowym”. W trakcie obrad mgr Marian Gałuszka wygłosił referat pt.: „100-lecie kin chorzowskich”.
- 20 XI 2006 r. — w Wojewódzkim Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w Katowicach dr Piotr Greiner wygłosił wykład zatytułowany: „Górny Śląsk industrialny” na zorganizowanym przez redakcję „Gazety Wyborczej” cyklu spotkań w ramach konkursu „Wiedza o Górnym Śląsku”.
- 5 XII 2006 r. — w siedzibie archiwum odbyło się zebranie naukowe, w którego trakcie dr Zdzisław Jedynak przedstawił referat pt.: „Dzieje górnictwa i hutnictwa na terenie dzielnic Dąb, Józefowiec i Wełnowiec od końca XVIII wieku do 1922 roku”.

AP W KOSZALINIE

- Mgr Joanna Chojecka, dyrektor AP w Koszalinie, wzięła udział w konferencji pt.: „Region, muzea, najnowsza historia Polski”, zorganizowanej w Koszalinie przez szczeciński Instytut Pamięci Narodowej oraz Muzeum Narodowe w Szczecinie i Muzeum w Koszalinie (26 IX). Konferencja była poświęcona problematyce historii regionalnej w odniesieniu do najnowszej historii Polski. J. Chojecka zabrała głos w dyskusji, prezentując rolę AP w Koszalinie jako ważnej instytucji, dysponującej podstawowymi źródłami archiwalnymi do historii regionu.
- 7 XII 2006 r. — mgr Joanna Chojecka, dyrektor AP, wzięła udział w warsztatach na temat „Standaryzacja w archiwach”, zorganizowanej w Warszawie przez NDAP i

AGAD, wygłaszając referat pt.: „Przeгляд inwentarzy przygotowanych w MIDOSA”.

- 21 XII 2006 r. — w trakcie zebrania naukowego w siedzibie archiwum mgr Waldemar Chlistowski przedstawił referat pt.: „Projekty informatorów o zasobach Oddziałów w Słupsku i Szczecinku”. Zaprezentowane projekty, w postaci spisów treści z podziałem zespołów archiwalnych według grup rzeczowych, stanowią kontynuację przygotowywanego do druku informatora o zasobie koszalińskiej centrali archiwum pt.: „Archiwum Państwowe w Koszalinie. Informator o zasobie archiwalnym”, opracowanego przez referenta.

AP W KRAKOWIE

- IV kwartał 2006 r. — na trzech zebraniach naukowych w AP w Krakowie wygłoszone zostały trzy referaty: „Sprawozdanie z prac nad Bullarium Poloniae tom VII w Archivio Segreto Vaticano i Bibliotheca Apostolica Vaticana” (dr Przemysław Stanko), „Spuścizna Witolda Bronowskiego oraz akta Ambasady RP przy Stolicy Apostolskiej — opracowywanie zespołów archiwalnych w Papieskim Instytucie Studiów Kościelnych w Rzymie” (mgr Mariola Szaleniec) oraz „Materiały dotyczące Karola Wojtyły — Jana Pawła II w zbiorach Archiwum Państwowego w Krakowie” (mgr Szczepan Świątek).
- 13 X 2006 r. — odbyła się sesja pt.: „Ksiądz Antoni Czaplński — życie i działalność”, zorganizowana przez bocheński oddział AP w Krakowie z okazji 25. rocznicy śmierci ks. A. Czaplńskiego, wieloletniego katechety, prefekta szkoły i dyrektora internatu męskiego. Duchowny ten przyczynił się do rozwoju miasta Bochni i życia jego mieszkańców, miał wpływ na wychowanie wielu pokoleń. Sesji towarzyszyła wystawa (otwarta w dniach 13 X–15 XI), na której zaprezentowano materiały archiwalne pochodzące z zasobu archiwum i ze zbiorów prywatnych. Podczas sesji pracownicy archiwum wygłosili dwa referaty: „Życie i działalność pedagogiczna księdza Antoniego Czaplńskiego” (mgr Zofia Czekalska–Sitko) oraz „Dokumenty dotyczące księdza Antoniego Czaplńskiego w zbiorach Archiwum Państwowego w Krakowie Oddział w Bochni” (mgr Joanna Potasz).
- 16 X 2006 r. — na konferencji „Ruda Śląska – Tradycja i teraźniejszość dla przyszłości. Materiały do dziejów Rudy Śląskiej”, zorganizowanej przez Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej i Urząd Miasta Rudy Śląskiej, dr Przemysław Stanko przedstawił referat pt.: „Materiały do dziejów Rudy Śląskiej do końca XVI wieku z archiwów polskich i czeskich”.
- 26 X 2006 r. — dr Przemysław Stanko zaprezentował referat pt.: „Mieszczanie miechowski od XIV do XVI stulecia” na Sympozjum Historyczno–Kulturalnym pod hasłem: „Ziemia Miechowska w dziejach Polski”, zorganizowanym przez Inicjatywę Małopolską im. króla Władysława Łokietka i Starostwo Powiatowe w Miechowie.
- 27 X 2006 r. — mgr Magdalena Marosz podczas Konferencji z okazji 16

Międzynarodowego Dnia Archiwów przedstawiła referat pt.: „Polish legal regulations concerning providing the access to archival materials in the state archives. Ethical and legal issues”.

- 16 XI 2006 r. — mgr Mariola Szaleniec wystąpiła z referatem pt.: „Spuścizny architektoniczne w zbiorach Archiwum Państwowego w Krakowie na przykładzie materiałów Jana Zawiejskiego 1854–1922” w Stowarzyszeniu Archiwistów Polskich.
- 22 XI 2006 r. — mgr Szczepan Świątek wygłosił w Towarzystwie Lekarskim Krakowskim referat pt.: „Stowarzyszenia Lekarskie w Krakowie w zasobie Archiwum Państwowego w Krakowie”.
- 23 XI 2006 r. — mgr Szczepan Świątek zaprezentował referat pt.: „Archiwa prywatne i rodzinne. Refleksje historyka archiwisty” w Stowarzyszeniu Absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.
- 3 XII 2006 r. — mgr Szczepan Świątek wygłosił w Towarzystwie Ogrodniczym w Krakowie wykład o dokumentach z zasobu AP w Krakowie, dotyczących historii krakowskiego Towarzystwa Ogrodniczego.
- 8 XII 2006 r. — dr Przemysław Stanko przedstawił referat pt.: „Pieczęcie ziemskie i grodzkie wschodnich województw Rzeczypospolitej z XVI–XVIII wieku w zbiorach Archiwum Państwowego w Krakowie” na „Ogólnopolskim Seminarium Sfragistycznym”, zorganizowanym przez Zakład Nauk Pomocniczych Historii UJ w Krakowie.

AP W LESZNIE

- 6 XII 2006 r. — w siedzibie archiwum odbyło się zebranie naukowe, które przygotowała mgr Barbara Tomczyk, połączone z wystawą pt.: „Akta instytucji i stowarzyszeń kultury, wytworzone w okresie powojennym, przechowywane w Archiwum Państwowym w Lesznie”. Spotkanie i wystawa cieszyły się dużym zainteresowaniem zarówno ze strony przedstawicieli lokalnych instytucji kultury i stowarzyszeń, jak i osób zainteresowanych życiem kulturalnym Leszna.

AP W ŁODZI

- 27 X 2006 r. — podczas zebrania naukowego w siedzibie archiwum Anna Kaniewska przedstawiła referat pt.: „Podstawowe zasady i organizacja udostępniania akt w pracowni naukowej Archiwum Państwowego w Łodzi”. Autorka omówiła m.in. prawne podstawy udostępniania materiałów archiwalnych i zachodzące w nich zmiany. Szczególną uwagę zwróciła na aktualnie obowiązujące regulacje. Przedstawiła i scharakteryzowała dostępne w pracowni naukowej pomoce ewidencyjno-informacyjne, zarówno w postaci tradycyjnej, jak i elektronicznej (bazy danych). Prelegentka poruszyła także zagadnienia związane z procedurami udostępniania akt, wynikające z obowiązującego „Regulaminu korzystania z materiałów archiwalnych w pracowni naukowej Archiwum Państwowego w Łodzi”, uwzględniającego specyfikę funkcjonowania archiwum. W dyskusji, która

wywiązała się po referacie, postulowano konieczność zapewnienia bezpieczeństwa fizycznego udostępnianym aktom. Zwrócono również uwagę na potrzebę stałej edukacji użytkowników zasobu aktowego, wśród których zdecydowanie przeważają osoby bez przygotowania historycznego i umiejętności właściwego korzystania z akt.

- 8 XII 2006 r. — w Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi odbyło się zebranie łódzkiego oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich, podczas którego Łukasz Jaworski przedstawił drugą część referatu pt.: „Dokumentacja audiowizualna (fotografie, filmy, nagrania dźwiękowe) w zespołach akt PZPR w zasobie Archiwum Państwowego w Łodzi — problemy opracowania”. Wystąpienie ilustrowała prezentacja multimedialna plakatów przechowywanych w omawianych zespołach aktowych. W trakcie spotkania uczestników poinformowano o planowanych warsztatach archiwalnych. Na zakończenie podzielono się oplatkiem wigilijnym.

AP W POZNANIU

- 5 X 2006 r. — w siedzibie archiwum odbyło się zebranie naukowe, podczas którego mgr Barbara Bielawna, pracownik Oddziału Udostępniania i Informacji Archiwum, przedstawiła referat pt.: „Straty miasta Poznania powstałe w związku z wojną i okupacją niemiecką w latach 1939–1945 — materiały źródłowe w zasobie Archiwum Państwowego w Poznaniu”. Podczas zebrania zaprezentowano i omówiono także „Kwestionariusze dotyczące rejestracji szkód wojennych”, składane przez poszkodowane firmy, instytucje i mieszkańców Poznania w latach 1945–1947.
- 16–17 X 2006 r. — mgr Maciej Zdunek, pracownik Oddziału Gromadzenia i Opracowania Zasobu AP w Poznaniu, uczestniczył w seminarium pod nazwą „Archiwizacja w XXI wieku — cyfrowe archiwa, biblioteki i muzea”, zorganizowanym przez IBM Polska. Adresatami spotkania byli przedstawiciele wyżej wymienionych środowisk i instytucji, posiadających duże zbiory unikalnych i często bezcennych obiektów, natomiast jego celem była prezentacja rozwiązań digitalizacyjnych zarówno od strony organizacyjnej i możliwości pozyskiwania funduszy na realizację tych projektów, jak i komercyjnej, czyli sposobów wykorzystania zdigitalizowanych materiałów.
- 19–21 X 2006 r. — mgr Przemysław Wojciechowski, kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych AP w Poznaniu, uczestniczył w międzynarodowej konferencji zorganizowanej przez Bibliotekę Uniwersytecką w Poznaniu, Wyższą Szkołę Umiejętności Społecznych w Poznaniu oraz IFLA Newspapers Section (Sekcję Gazet Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Bibliotekarskich) pt.: [„Gazety — Zasoby. Opracowanie. Ochrona. Digitalizacja. Promocja/Informacja”](#) (Newspapers — Resources. Processing. Preservation. Digitization. Promotion/Information). Wygłosił tam referat połączony z prezentacją multimedialną pt.: „Czynniki niszczące papier gazetowy. Metody zabezpieczania i konserwacji gazet

w XXI wieku” („Factors damaging newspaper paper. Methods of newspaper preservation and conservation in the 21 th century”).

- 9 XI 2006 r. — podczas zebrania naukowego w siedzibie archiwum referat pt.: „Niemcy w Polsce po II wojnie światowej i ocena materiałów do tej problematyki w Archiwum Państwowym w Poznaniu” wygłosił dr hab. Stanisław Jankowiak, pracownik naukowy Wydziału Historycznego UAM w Poznaniu.
- 23 XI 2006 r. — mgr Przemysław Wojciechowski, kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych AP w Poznaniu, uczestniczył w sesji pt.: „Zagrożenia zdrowia konserwatorów dzieł sztuki”, zorganizowanej przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi.
- 1 XII 2006 r. — mgr Marek Szczepaniak, kierownik gnieźnieńskiego oddziału archiwum, uczestniczył w sesji naukowej zorganizowanej przez Gimnazjum nr 1 w Gnieźnie z okazji setnej rocznicy wybuchu strajku szkolnego w szkole katolickiej, której kontynuatorem jest gimnazjum, przedstawiając referat na temat akt dotyczących strajku szkolnego w Gnieźnie i okolicy, przechowywanych w gnieźnieńskim archiwum.
- 7 XII 2006 r. — mgr Hanna Staszewska-Katolik i mgr Maciej Zdunek, archiwiści AP w Poznaniu, brali udział w odbywających się w AGAD warsztatach poświęconych standaryzacji opisu archiwalnego ze szczególnym uwzględnieniem EAD (*Encoded Archival Description*).
- 8 XII 2006 r. — podczas zebrania naukowego w siedzibie archiwum jego wicedyrektor dr hab. Krzysztof Strykowski wygłosił referat pt.: „Akta niemieckiej listy narodowościowej i ich pozostałość w Archiwum Państwowym w Poznaniu”.
- X–XII 2006 r. — w poznańskim archiwum zakończono prace związane z kapitalnym remontem i modernizacją Pracowni Reprograficznej i Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych. Środki finansowe na ten cel pozyskano z Wieloletniego Programu Rządowego „Kwaśny papier”. Pozwoliły one w zdecydowany sposób poprawić warunki pracy przy wykonywaniu zadań związanych z mikrofilmowaniem, digitalizacją, czy wreszcie właściwym odkwaszaniem przy zastosowaniu metody ręcznej. W wyniku remontu dostosowano pomieszczenia Pracowni Reprograficznej do zakupionej dla archiwum zautomatyzowanej kamery mikrofilmowej Zeutschel OK 300/301 oraz przygotowano pomieszczenia na sprzęt do digitalizacji zasobu aktowego AP w Poznaniu, określonego w WPR. Natomiast celem modernizacji Pracowni Konserwatorskiej było przystosowanie stanowisk pracy do zadań związanych z wyborem i przygotowaniem akt do mikrofilmowania poprzez przeprowadzanie na dużą skalę niezbędnych zabiegów konserwatorskich akt z XIX i XX w., które będą przesyłane do istniejących centrów odkwaszania. Przeprowadzone prace remontowo-inwestycyjne zmieniły obraz pracowni z połowy XX w. w laboratoria

wyposażone w stosunkowo nowoczesny sprzęt i charakteryzujące się wysokim poziomem estetycznym.

AP W SIEDLCACH

- 28 XI 2006 r. — w archiwum odbyła się sesja naukowa pod hasłem: „Wydawnictwa ciągle poświęcone historii regionalnej. Z okazji 30–lecia działalności wydawniczej Archiwum Państwowego w Siedlcach”. Sesję zorganizowało AP w Siedlcach przy wsparciu finansowym Totalizatora Sportowego. Okazją do organizacji spotkania było wydanie 15 zeszytu „Prac Archiwalno–Konserwatorskich” — najstarszego w Polsce regionalnego periodyku naukowego, wydawanego przez archiwa państwowe, po 30 latach od wydania zeszytu 1. W sesji wzięło udział około 60 osób — 8 referentów oraz ponad 50 słuchaczy, wśród których byli m.in.: Wojciech Kudelski — prezydent miasta Siedlce, Janusz Kuligowski — szef Archiwum Kancelarii Prezydenta RP, urzędnicy administracji rządowej i samorządowej, przedstawiciele biur poselskich, bibliotekarze, pracownicy naukowcy Akademii Podlaskiej i przedstawiciele organizacji pozarządowych prowadzących działalność wydawniczą. Referenci, głównie przedstawiciele redakcji periodyków naukowych wydawanych na południowym Podlasiu i wschodnim Mazowszu, przedstawili działalność wydawniczą na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat. Sesja oraz towarzysząca jej wystawa wydawnictw siedleckiego archiwum spotkała się ze znacznym zainteresowaniem lokalnych mediów.

AP W SZCZECINIE

- 16 X 2006 r. — w siedzibie archiwum odbyło się spotkanie naukowe, na którym referaty przedstawili: dr Paweł Gut („Dzieje nowożytne (od XVI do 1945 r.) Barlinka w świetle akt z zasobu Archiwum Państwowego w Szczecinie”), prof. dr hab. Kazimierz Kozłowski („Źródła do dziejów państwowych nieruchomości ziemskich i państwowych gospodarstw rolnych na Pomorzu Zachodnim”), dr Maciej Szukała („Archiwista szczeciński Rolf Reuter (1909–1945) w świetle akt Archiwum Państwowego w Szczecinie”).
- 30 X 2006 r. — podczas spotkania naukowego w siedzibie archiwum mgr Maria Frankel wygłosiła referat pt.: „Działalność wydawnicza Archiwum Państwowego w Szczecinie w latach 1975–2005”.
- 8 XII 2006 r. — dr Paweł Gut wziął udział w Seminarium Sfragistycznym, poświęconym opracowaniu materiałów sfragistycznych i ich wykorzystaniu w badaniach naukowych, które odbyło się w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- 21 XII 2006 r. — w trakcie zebrania naukowego, które odbyło się w siedzibie archiwum, referaty wygłosili: mgr Andrzej Jabłoński („Stan archiwów zakładowych państwowych szkół wyższych na terenie działania Archiwum Państwowego w

Szczecinie”, „Archiwa zakładowe instytucji wymiaru sprawiedliwości”), dr Jan Macholak („Akta partii politycznych w zasobie Archiwum Państwowego w badaniach regionalnych”, „Akta KW PZPR jako źródło historyczne”).

AP W TORUNIU

- 19–20 X 2006 r. — mgr Beata Herdzin, dyrektor toruńskiego archiwum, i mgr Sławomir Pułkownik, zastępca dyrektora, wzięli udział w konferencji naukowej i obchodach jubileuszu 60–lecia Instytutu Historii i Archiwistyki UMK w Toruniu.
- 26 X 2006 r. — mgr Beata Herdzin, dyrektor archiwum, uczestniczyła w Międzynarodowej Konferencji Naukowej pod hasłem: „Ryszard Mienicki 1886–1956. Archiwista i historyk”, zorganizowanej przez: Instytut Historii i Archiwistyki, Toruński Oddział SAP oraz Towarzystwo Naukowe w Toruniu.
- 8 XI 2006 r. — w siedzibie archiwum odbyło się zebranie naukowe, na którym referat i prezentację multimedialną pt.: „Profilaktyka przechowywania zasobu archiwalnego” przedstawiły mgr Joanna Kąkolewska–Buchholz, kierownik Pracowni Konserwacji oraz mgr Marzena Kamińska, konserwator archiwalny. W zebraniu, oprócz pracowników archiwum, uczestniczyli dr Waldemar Chorążyczewski i mgr Agnieszka Rosa z Zakładu Archiwistyki Instytutu Historii i Archiwistyki UMK w Toruniu.
- 6 XII 2006 r. — w siedzibie archiwum odbyło się zebranie naukowe, na którym referat, zatytułowany „Rola Działyńskich w Prusach Królewskich w XVI–XVIII wieku”, wygłosił dr Witold Szczuczko, starszy kustosz. W zebraniu obok pracowników archiwum uczestniczyli goście: pracownicy IHiA UMK w Toruniu (prof. Janusz Tandecki, prof. Jarosław Poraziński, dr Waldemar Chorążyczewski), Archiwum UMK (dr Henryka Moraczewska, mgr Renata Karpiesiuk) oraz studenci archiwistyki.

AP M.ST. WARSZAWY

- 24 X 2006 r. — podczas konferencji w auli Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego zaprezentowano projekt autorski dr. Marka Ostrowskiego pt.: „Obrazowa baza danych przestrzeni Warszawy. Wizja Warszawy XXI wieku”. Archiwum Państwowe m.st. Warszawy jest jednym — obok m.in.: IBM Polska, Uniwersytetu Warszawskiego, Muzeum Historycznego m.st. Warszawy — z partnerów tego projektu, mającego na celu wirtualne przedstawienie, z wykorzystaniem współczesnych, na bieżąco aktualizowanych obrazów lotniczych i satelitarnych, starych map i planów, przestrzeni geograficznej Warszawy z dokładnością do metra oraz czasowej z dokładnością do roku, począwszy od średniowiecza. Projekt posłuży do stworzenia multimedialnej encyklopedii — archiwum informacji o Warszawie.
- 26 X 2006 r. — Andrzej Grochowski z mławskiego oddziału archiwum na zebraniu naukowym w siedzibie archiwum w Warszawie wygłosił referat pt.: „Polityka wyznaniowa (wyznanie rzymskokatolickie) w PRL–u w świetle akt przechowywanych

w Oddziale w Mławie”.

- 27 XI 2006 r. — Paweł Weszpiński z AP m.st. Warszawy na zebraniu naukowym w siedzibie archiwum wygłosił referat pt.: „Wykorzystanie dawnych planów Warszawy ze zbiorów APW”.
- 3 XII 2006 r. — podczas uroczystości obchodów 90-lecia Towarzystwa Przyjaciół Woli Ryszard Wojtkowski, dyrektor AP m.st. Warszawy, wygłosił wykład pt.: „Materiały do dziejów Woli w Zbiorze Korotyńskich”.

AP DOKUMENTACJI OSOBOWEJ I PŁACOWEJ

- 4 X 2006 r. — dr Anna Krochmal, COIA NDAP, na spotkaniu dla pracowników archiwum i mieszkańców Milanówka w siedzibie archiwum wygłosiła referat pt.: „Archiwa Lwowskie — dzieje i zasób”.
- 7 XI 2006 r. — w trakcie spotkania w siedzibie archiwum mgr Kazimierz Schmidt, NDAP, przedstawił referat pt.: „Digitalizacja materiałów archiwalnych a archiwizacja dokumentów elektronicznych”.
- 12 XII 2006 r. — podczas otwartego spotkania w siedzibie archiwum dr Anna Laszuk, kierownik COIA NDAP, przedstawiła „System informacji o zasobie archiwalnym”.

2. SZKOLENIA, KOMISJE METODYCZNE

AAN

- 4 X, 17 XI, 20 XII, 28 XII 2006 — Komisja Metodyczna AAN obradowała podczas czterech posiedzeń. W trakcie pierwszego omawiano projekty wskazówek metodycznych dotyczących: gromadzenia i opracowywania materiałów ulotnych, opracowywania materiałów sfragistycznych, opracowywania akt stanu prawnego nieruchomości oraz wstępny projekt *Rozporządzenia ministra kultury w sprawie postępowania z dokumentacją, zasad jej klasyfikowania i kwalifikowania oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych*. Na kolejnym posiedzeniu rozpatrzono inwentarze i wstępy do zespołów akt Sądu Okręgowego w Krakowie z lat 1919–1939 oraz Sądu Okręgowego w Białej Podlaskiej z lat 1919–1930. Dnia 20 XII dyskusja dotyczyła opracowania archiwaliów wchodzących w skład Zbioru dokumentów Obozu Narodowego (z lat 1922–1939) oraz kilku komórek organizacyjnych Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Wreszcie w dniu 28 XII omawiano inwentarze i wstępy do zespołów akt Prokuratury Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z lat 1919–1939 oraz Zakładu Historii Partii przy Komitecie Centralnym Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (1957–1971).

ADM

- XI 2006 r. — trzy osoby z PSIAK-a odbywały w ADM miesięczne archiwalne praktyki

zawodowe.

AP W CZĘSTOCHOWIE

- 20 X, 8 XII 2006 r. — Magdalena Wawrzekiewicz–Gajda i S. Czarnota z częstochowskiego archiwum przeprowadzili szkolenia dla 65 pracowników Urzędu Gminy w Kochanowicach i Pierwszego Urzędu Skarbowego w Częstochowie. Tematyka zajęć objęła następujące zagadnienia: stosowanie jednolitego rzeczowego wykazu akt i jego rozbudowa, przekazywanie materiałów archiwalnych i dokumentacji niearchiwalnej z komórek organizacyjnych do archiwum zakładowego, brakowanie dokumentacji niearchiwalnej, udostępnianie i wypożyczanie materiałów zgromadzonych w archiwum zakładowym.

AP W KATOWICACH

- 12 X 2006 r. — Komisja Metodyczna zatwierdziła inwentarze zespołów: Inspektorat Szkolny w Chrzanowie, Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Czeladzi, Zrzeszenie Przedsiębiorstw Budowy Pieców Przemysłowych w Gliwicach, Sąd Grodzki w Oświęcimiu, Akta notariuszy raciborskich, Akta gminy Grabówka. Ponadto komisja zatwierdziła spisy zdawczo–odbiorcze 12 nowo przejętych zespołów.
- 20 XI 2006 r. — Komisja Metodyczna zatwierdziła inwentarze zespołów: Gminna Rada Narodowa w Libiążu Małym, C.K. Komenda Powiatowa w Dąbrowie, Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Blanowiacach, Spuścizna Karola Kobarskiego, Sąd Powiatowy w Skoczowie, Akta notariusza J. Zborowskiego w Częstochowie, Akta gminy w Wancerzowie, Gromadzka Rada Narodowa w Grabówce. Ponadto zatwierdzono metody opracowania zespołów: Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Gieble, NSDAP Kierownictwo Powiatowe w Pszczynie, Urząd Miasta i Gminy w Bieruniu Starym, Spuścizna Franciszka Wiery — działacza regionalnego w Pszczynie, Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Wanatach. Komisja zatwierdziła również spisy zdawczo–odbiorcze 3 nowo przejętych zespołów: Zakład Konfekcji i Sprzętu Technicznego „Gumownia”, Powszechna Kasa Oszczędności III Oddział w Katowicach, Powszechna Kasa Oszczędności Oddział w Żywcu.
- 18 XII 2006 r. — Komisja Metodyczna zatwierdziła inwentarze zespołów: Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Gieble, NSDAP Kierownictwo Powiatowe w Pszczynie, Urząd Stanu Cywilnego w Łagiewnikach i Radzionkowie, Akta notariuszy w Pilicy, Akta notariuszy w Tarnowskich Górach, Bank Gospodarki Żywnościowej w Katowicach Oddział Wojewódzki w Bielsku–Białej, Zjednoczenie Budowy Pieców Przemysłowych w Gliwicach, Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Oświęcimiu, Urząd Miasta i Gminy w Bieruniu Starym, Rada Narodowa Miasta i Gminy w Bieruniu Starym, Spuścizna Franciszka Wiery — działacza regionalnego w Pszczynie, Akta notariuszy w Brzegu i Raciborzu, Akta notariusza w Częstochowie, Prezydium Rady Narodowej Osiedla w Poraju, Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Nowej Wsi

Żareckiej, Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Zarębicach, Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Siedlcu, Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Wanatach, Akta stanu cywilnego Parafii Ewangelicko–Augsburskiej w Częstochowie. Komisja zatwierdziła również 19 spisów zdawczo–odbiorczych nowo przejętych zespołów.

AP W KIELCACH

- 21 XI, 28 XII 2006 r. — odbyły się dwa posiedzenia Komisji Metodycznej, na których *przyjęto: inwentarze do zespołów akt* szkół podstawowych z terenu powiatu jędrzejowskiego, gminnych rad narodowych z lat 1946–1954, prezydiów gromadzkich rad narodowych z terenu powiatu buskiego, kazimierskiego i pińczowskiego, powiatowych urzędów ziemskich w Busku i Jędrzejowie, Wojewódzkiego Zarządu Inwestycji Miejskich w Kielcach, C.K. Trybunału Sądowego w Kielcach. Ponadto dyskutowano nad zmianami nazw byłych zbiorów szczątków zespołów.

AP W KOSZALINIE

- 29 XI 2006 r. — Komisja Metodyczna koszalińskiego archiwum na wyjazdowym posiedzeniu w słupskim oddziale zatwierdziła inwentarz książkowy zespołu „Prezydium Powiatowej Rady Narodowej i Urząd Powiatowy w Wałczu” z lat 1950–1975 wraz ze wstępem, inwentarz książkowy ze wstępem zespołu „Prezydium Powiatowej Rady Narodowej i Urząd Powiatowy w Kołobrzegu” z lat [1946–1949] 1950–1975, inwentarz książkowy wraz ze wstępem zespołu „Sąd Grodzki w Człuchowie” z lat 1945–1950 [1951–1955] i inwentarz książkowy wraz ze wstępem zespołu „Sąd Grodzki w Bytowie” z lat 1956–1950 [1951–1955]. Komisja rozpatrywała także inwentarze książkowe wraz z notatkami informacyjnymi zespołów „Gminna Rada Narodowa w Główcycach” z lat 1973–1990, „Urząd Gminy w Główcycach” z lat 1973–1990 i na wniosek recenzenta nie zatwierdziła ani inwentarzy, ani notatek informacyjnych do nich. Mgr Urszula Kazana, kierownik słupskiego oddziału archiwum, przedstawiła projekt wspólnej notatki informacyjnej do porządkowanych zespołów o nazwie „Komitety Gminne PZPR z terenu województwa słupskiego” z lat 1975–1990. Komisja zaproponowała, aby uzupełnić te zespoły o akta, które znajdują się w AP w Koszalinie i ponownie napisać notatkę informacyjną. Przewodniczący Komisji przedstawił wniosek Kierownika Oddziału III AP w Koszalinie, dotyczący ewidencyjnego i fizycznego rozdzielenia dwu zespołów: „Urząd Wojewódzki w Słupsku” z lat 1975–czerwiec 1990 i „Urząd Wojewódzki w Słupsku” z lat 1990–1998. Komisja zgodziła się z tym wnioskiem i zaleciła mgr U. Kazanie dokonanie rozdziału i pisemne powiadomienie o tym Komisji.
- 28 XII 2006 r. — Komisja Metodyczna AP w Koszalinie na swym posiedzeniu zatwierdziła dwa inwentarze książkowe wraz ze wstępami do zespołów akt: Naczelna

Dyrekcja Poczty w Koszalinie [Oberpostdirektion Köslin] z lat [1710–1778] 1850–1938 oraz Koszaliński Ośrodek Naukowo–Badawczy w Koszalinie z lat [1959–1972] 1972–1992.

AP W KRAKOWIE

- 9 XI 2006 r. — w trakcie posiedzenia Komisji Metodycznej przyjęto 2 inwentarze archiwalne zespołów akt: Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Bogucicach 1956–1972 — nr zespołu 30/103 oraz Ośrodka Pracy Więźniów w Brzeszczach — nr zespołu 29/765. Ponadto dyskutowano o opracowaniu dalszych 11 zespołów: Państwowego Urzędu Repatriacyjnego w Nowym Sączu 1945–1950 [1952] — nr zespołu 31/113, Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Jabłonce 1954–1972 — nr zespołu 32/302, Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Chyżnem 1955–1961 — nr zespołu 32/304; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Czorszynie 1954–1972 — nr zespołu 32/353; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Działiszu 1954–1961 — nr zespołu 32/456; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Groniu 1960–1972 — nr zespołu 32/457; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Czarnej Górze 1955–1972 — nr zespołu 32/463; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Sromowcach Wyżnych 1955–1972 — nr zespołu 32/691; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Maniowach 1955–1961 — nr zespołu 32/692; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Leśnicy 1955–1960 [1962] — nr zespołu 32/711. Komisja podjęła również decyzje odnośnie zmian kart AN (na A, B lub A i B) zgodnie z § 7 ust. 2 Decyzji nr 3 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dn. 30 I 2004 r.
- 27 XI 2006 r. — odbyło się posiedzenie Komisji Metodycznej, na którym omawiano sposób uporządkowania zespołu nr 29/691: Urząd Wojewódzki Krakowski z lat [1936] 1945–1950 [1956].
- 20, 28 XII 2006 r., 19 I 2007 r. — na trzyczęściowym posiedzeniu Komisja Metodyczna przyjęła 18 inwentarzy zespołów archiwalnych: Urząd Gminy w Koźmicach Wielkich (1964) 1973–1975 (1976) — nr zespołu 29/2204; Gminna Rada Narodowa w Koźmicach Wielkich 1973–1975 — nr zespołu 29/2203; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Świątnikach Górnych 1954–1972 (1973) — nr zespołu 29/1489; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Mydlnikach 1954–1972 — nr zespołu 29/1104; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Węgrzicach Wielkich 1954–1972 — nr zespołu 29/1110; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Zabierzowie 1954–1972 (1973); — nr zespołu 29/1113; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Śledziejowicach 1955–1961 — nr zespołu 29/2165; Front Jedności Narodu Komitet Gromadzki w Węgrzicach Wielkich 1963–1966 — nr zespołu 29/2211; Front Jedności Narodu Komitet Gromadzki w Zabierzowie, 1956–1969 — nr zespołu 29/2212; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Jabłonce

1954–1972 — nr zespołu 32/302; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Chyżnem 1955–1961 — nr zespołu 32/304; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Czorsztynie 1954–1972 — nr zespołu 32/353; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Dzianiszu 1954–1961 — nr zespołu 32/456; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Groniu 1960–1972 — nr zespołu 32/457; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Czarnej Górze 1955–1972 — nr zespołu 32/463; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Sromowcach Wyżnych 1955–1972 — nr zespołu 32/691; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Maniowach 1955–1961 — nr zespołu 32/692; Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Leśnicy 1955–1960 [1962] — nr zespołu 32/711. Ponadto Komisja w trakcie posiedzenia podjęła dalsze decyzje odnośnie zmian kart AN (na A, B lub A i B) zgodnie z § 7 ust. 2 Decyzji nr 3 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 30 I 2004 r. Przedmiotem dyskusji była również ewentualna zmiana kwalifikacji archiwalnej dokumentacji z zespołu akt Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego — nr zespołu 29/691. Jednocześnie Komisja podjęła decyzję o przyporządkowaniu zespołów przejętych i wyodrębnionych w 2006 r. do odpowiednich grup A2 i A3.

- IV kwartał 2006 r. — w ramach działalności Gospodarstwa Pomocniczego AP w Krakowie pracownicy archiwum przeprowadzili 2 kursy kancelaryjno–archiwalne I stopnia (41 osób), 1 kurs kancelaryjno–archiwalny II stopnia (13 osób), 14 szkoleń kancelaryjno–archiwalnych dla: Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Krakowie (30 osób), Akademii Szkoleń i Kompetencji w Krakowie (17 osób), Związku Gmin Dorzecza Górnej Raby w Mszanie Dolnej (15 osób), Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie (100 osób), krakowskiego oddziału Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (22 osób), krakowskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli (62 osób), Urzędu Miasta w Nowym Targu (36 osób), Urzędu Przewozu Poczty w Krakowie (25 osób), Kuratorium Oświaty w Krakowie (160 osób). Ponadto pracownicy archiwum zorganizowali szkolenie dla archiwistów zakładowych w zakresie postępowania z dokumentacją zawierającą informacje niejawne (7 osób).
- IV kwartał 2006 r. — archiwum kontynuowało współpracę z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Krakowie w zakresie przygotowywania egzaminów w zawodzie technik archiwista.

AP W ŁODZI

- 12 X 2006 r. — podczas posiedzenia Komisji Metodycznej zatwierdzono metody opracowania, inwentarzy i wstępów do zespołów akt, m.in.: Zakładów Przemysłu Wełnianego „Konstilana” w Konstantynowie Łódzkim z lat 1950–1994, komitetów dzielnicowych Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Łodzi, komisji wyborczych

oraz akt stanu cywilnego, przedstawionych przez pracowników archiwów państwowych w Łodzi i Piotrkowie Trybunalskim.

- 23 X 2006 r. — w trakcie zebrania łódzkiego oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Dominik Antoszczyk wygłosił referat poświęcony ochronie zabytków i dziedzictwa kulturowego na przykładzie skansenu architektury drewnianej w Centralnym Muzeum Włókiennictwa w Łodzi.
- 10 XI 2006 r. — odbyło się posiedzenie Komisji Metodycznej, poświęcone problematyce kart AN w archiwach państwowych w Łodzi i Piotrkowie Trybunalskim w świetle decyzji nr 3 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dn. 30 I 2004 r. w sprawie ewidencji zasobu archiwalnego w archiwach państwowych. Ponadto w trakcie spotkania omówiono projekty wskazówek metodycznych dotyczących opracowania akt stanu prawnego nieruchomości przechowywanych w archiwach państwowych, zasad gromadzenia i opracowania materiałów ulotnych w archiwach państwowych oraz zasad opracowania w archiwach państwowych materiałów sfragistycznych, wytworzonych do końca XVIII w.
- 15 XII 2006 r. — w trakcie obrad Komisji Metodycznej zatwierdzono metody opracowania oraz sporządzone pomoce ewidencyjno-informacyjne do zespołów akt, m.in.: Zakładów Przemysłu Wełnianego „Konstilana” w Konstantynowie Łódzkim z lat 1950–1994 oraz akt stanu cywilnego z terenu Bełchatowa i Tomaszowa Mazowieckiego.
- 27 XII 2006 r. — na ostatnim w roku posiedzeniu Komisji Metodycznej omówiono metody opracowania, inwentarze i informacje do inwentarzy zespołów akt komitetów dzielnicowych Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Łodzi z lat 1948–1990.

AP W POZNANIU

- X 2006 r. — mgr Marek Szczepaniak, kierownik gnieźnieńskiego oddziału archiwum, wziął udział w zorganizowanym przez NDAP, a odbywającym się w AAN w Warszawie szkoleniu w zakresie ewidencji zasobu.
- 16 XI 2006 r. — Komisja Metodyczna zatwierdziła wstępy i inwentarze zespołów akt: Notariusze powiatu gnieźnieńskiego z lat 1919–1951 (Alfred Stanisław Adamek, Henryk Baranowski, Stanisław Dzianott, Stanisław Gutthy, Bogdan Jańczak, Christian Jurek, Edmund Lauterer, Józef Mielcarek, Zygmunt Rabski, Bohdan Stasiński i Jan Trafalski), opracowane w gnieźnieńskim oddziale archiwum; Sąd Powiatowy w Koźminie z lat (1874) 1920–1928 [1978] i Sąd Powiatowy w Krotoszynie z lat (1874) 1920–1928 [2002], opracowane w AP w Kaliszu; Komitet Miejsko-Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Dąbju z lat 1972–1989, Komitet Miejsko-Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Dobrej z lat 1972–1989, Komitet Miejsko-Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Golinie z lat 1972–1989, Komitet Miejsko-Gminny

Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Kleczewie z lat 1974–1989, Komitet Miejsko–Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Kłodawie z lat 1972–1989, Komitet Miejsko–Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Przedeczu z lat 1973–1989, Komitet Miejsko–Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Sompolnie z lat 1972–1989 i Komitet Miejsko–Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Tuliszkowie z lat 1972–1988, opracowane przez koniński oddział archiwum; Wojewódzka Stacja Kwarantanny i Ochrony Roślin w Lesznie z lat 1975–1996 i Wojewódzki Inspektorat Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin w Lesznie z lat 1996–1998, opracowane przez AP w Lesznie; Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu z lat [1945–1947] 1948–1999 [2000] i Majątek Czeszewo z lat 1800–1912, opracowane w AP w Poznaniu. Komisja zatwierdziła także opracowanie dopływów (m.in. do akt stanu cywilnego i USC) oraz przesunięcia międzyzespołowe.

- 16 XI 2006 r. — odbyło się zebranie Komisji Archiwalnej Oceny Dokumentacji, podczas którego przedstawiciele archiwów w Kaliszu, Lesznie i Poznaniu referowali problemy przejmowania akt w 2006 r.
- 6–7 XII 2006 r. — mgr Przemysław Wojciechowski, kierownik Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych AP w Poznaniu, uczestniczył w dorocznej naradzie konserwatorów w AAN. W trakcie narady odbyły się: otwarcie Pracowni Konserwacji Masowej w AAN, sesja prezentacji związanych z WPR „Kwaśny papier” oraz spotkanie z dr. Sławomirem Radoniem, Naczelnym Dyrektorem Archiwów Państwowych, podczas którego omówiono problemy pracowni konserwatorskich działających w archiwach państwowych oraz plany na najbliższą przyszłość.
- 13 XII 2006 r. — Komisja Metodyczna na zebraniu w siedzibie archiwum zatwierdziła wstępy i inwentarze zespołów akt: Cechy rzemieślnicze miasta Gniezna i powiatu gnieźnieńskiego, opracowane w gnieźnieńskim oddziale archiwum; Komitet Miejsko–Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Ślesinie z lat 1973–1989, Komitet Miejsko–Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Uniejowie z lat 1972–1988, Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Babiaku z lat 1972–1989, Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Brudzewie z lat 1972–1988, Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Skulsku z lat 1973–1989, Komitet Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej we Władysławowie z lat 1972–1988, Komitet Zakładowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Hucie Aluminium „KONIN” w Koninie z lat 1973–1989, opracowane przez koniński oddział archiwum; Fundacja im. Henryka Kowalówki ps. „Zrąb” Komendanta Okręgu Poznańskiego Armii Krajowej w Poznaniu z lat [1989–1990] 1991–2000 oraz Urząd Miasta i Gminy w Nowym Tomyślu z lat 1973–1990 i Rada Narodowa Miasta i Gminy w Nowym Tomyślu z lat 1973–1990, opracowane w AP w Poznaniu. Komisja zatwierdziła także opracowanie dopływów do zespołów i przesunięcia międzyzespołowe.

AP W SZCZECINIE

- 16, 26 X 2006 r. — w październiku w archiwum szczecińskim odbyły się dwa posiedzenia Komisji Metodycznej. Na pierwszym posiedzeniu omówiono: opracowane przez mgr. Adama Głowackiego informacje do zespołów archiwalnych prezydiów gromadzkich rad narodowych powiatu słubickiego (11 zespołów) z lat 1954–1972: PGRN w Gądkowie Wielkim 1954–1972, PGRN w Kowalowie 1954–1972, PGRN w Czarnowie 1954–1971, PGRN w Rzepinie 1955–1972, PGRN w Wystoku 1954–1957, PGRN w Cybince 1954–1972; opracowaną przez mgr Annę Kandybowicz informację do II akcesu kolekcji Krystyny Łyczywek 1965–2002; opracowaną przez mgr Karolinę Sobańską informację do zespołu Przedsiębiorstwo Państwowe „Cukrownie Szczecińskie” [1965] 1967–1990; wnioski do Komisji Metodycznej, dotyczące przesunięć międzyzespołowych i likwidacji dwóch zespołów. Na drugim spotkaniu Komisja zajęła się: informacją do zbioru nagrań 1945–1988, którą przedstawiła mgr Iga Bańkowska; informacją do zespołu Urząd Miasta i Gminy w Trzciesku Zdroju [1972] 1973–1990 — zespół złożony, omówioną przez mgr Agatę Broszczak; informacjami do zespołów: Urząd Miasta i Gminy w Płotach [1969] 1973–1990 [1991], Urząd Miasta i Gminy w Resku 1973–1990, autorstwa mgr Renaty Żuk; informacją do zespołu Sąd Grodzki w Stargardzie Szczecińskim 1947–1950, przygotowaną przez mgr Jolantę Borak; instruktażem do zespołu Szwedzkie Archiwum Lenne w Stralsundzie 1491–1799 [Schwedisches Lehnsarchiv in Stralsund], opracowanym przez dr. Pawła Guta; wnioskami do Komisji Metodycznej, dotyczącymi zmiany nazwy zespołu i utworzenia zbioru.
  - 29 XI 2006 r. — na posiedzeniu Komisji Metodycznej rozpatrzono: informację do zbioru fotografii 1867–2002 (mgr Iga Bańkowska), wstęp do inwentarza zespołu Rejencja Szwedzka w Stralsundzie [Schwedische Regierung in Stralsund] 1699–1814 (dr Paweł Gut), instruktaż do akt komisji wyborczych z terenu województwa zielonogórskiego (autor dr Dariusz Rymar).
- 18 XII 2006 r. — odbyło się posiedzenie Komisji Metodycznej, na której omówiono informacje do inwentarzy następujących zespołów archiwalnych: Szczecińskie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego ESPEBEPE–Holding S.A. 1946–2005 (mgr Aleksandra Karpińska); Przedsiębiorstwo Połowów Dalekomorskich i Usług Rybackich „Gryf” w Szczecinie 1969–2001 — II akces (mgr Alicja Jabłońska); prezydium gromadzkich rad narodowych pow. gorzowskiego 29 zespołów różnych miejscowości z lat 1945–1972 (mgr Adam Głowacki); Państwowa Szkoła Inżynierska w Szczecinie [Staatliche Ingenieurschule in Stettin] [1897] 1900–1932 (dr Maciej Szukała); Państwowa Szkoła Żeglarska w Szczecinie [Reichsseefahrtschule in Stettin] 1861–1931 (dr Maciej Szukała); Bank Gospodarki Żywnościowej, Oddział Operacyjny w Gryficach 1975–1994 [1995] (mgr Renata Żuk); Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego 1947–1999 (mgr

Aleksandra Maślak); Regionalne Centrum Doradztwa Rolniczego, Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Barzkowicach 1956–2004 (mgr Jolanta Borak); Urząd Powiatowy w Ueckermunde 1845–1925 (dr Paweł Gut). Ponadto rozpatrzono wstępy do inwentarzy dwóch zespołów archiwalnych: Akta miasta Damgarten 1608–1930 (dr Paweł Gut); Biuro Katastralne w Szczecinie 1865–1944 (mgr Anna Łazarek).

- 28 XII 2006 r. — na ostatnim w roku posiedzeniu Komisji Metodycznej rozpatrzono informacje do inwentarzy zespołów: Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie — 1945–1996 (mgr Andrzej Jabłoński, mgr Karolina Sobańska); Państwowy Urząd Repatriacyjny Oddział Wojewódzki w Szczecinie — II akces; 1945–1951 (mgr Anna Kandybowicz); Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego „Luxpol” S.A. w Stargardzie Szczecińskim [1960] 1967–2006 (mgr Jolanta Borak); Sąd Grodzki w Stargardzie Szczecińskim 1946–1950 (mgr Jolanta Borak); Sąd Grodzki w Choszczynie 1947–1950 [1951] (mgr Jolanta Borak); Muzeum Ziemi Stargardzkiej [Stargarder Heimatmuseum] 1925–1943 (dr Maciej Szukała). Ponadto omówione zostały informacje do: zbioru relacji i wspomnień [1901] 1960–1994 (mgr Iga Bańkowska); zbioru zdjęć lotniczych z terenu działania AP Gorzów 1960–1978 (mgr Juliusz Sikorski); dopływów z lat 2003–2005 do akt USC (dr Maciej Szukała), oraz wstęp do inwentarza zespołu Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu [Landratsamt Meseritz] 1865–1944 (Stanisława Janicka).

AP W TORUNIU

- 16 XI 2006 r. — mgr Joanna Konkolewska–Buchholz i mgr Marzena Kamińska z toruńskiego archiwum uczestniczyły w konferencji naukowo–szkoleniowej pt.: „Zagrożenia zdrowotne związane z pracą konserwatorów sztuki i pracowników muzealnictwa”, zorganizowanej przez Ośrodek Alergii Zawodowej i Środowiskowej Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.
- 18 XII 2006 r. — odbyło się zebranie Komisji Metodycznej, na którym omówione zostały następujące zagadnienia: wstęp do zespołu: Archiwum Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Toruniu z lat 1975–1989 (oprac. mgr Anna Bieniaszewska, rec. mgr Sławomir Pułkownik) — zatwierdzenie wstępu przez Komisję Metodyczną było zakończeniem żmudnych i skomplikowanych prac porządkowych, prowadzonych przez mgr Annę Bieniaszewską nad zespołem akt KW PZPR, wydzielonego ze zbioru akt przejętych po byłej PZPR; informacja do zespołu: Zespół Kolegiów Nauczycielskich im. Jana Pawła II we Włocławku z lat 1991–2004 (oprac. mgr Marianna Gruszczyńska, rec. dr Witold Szczuczko); dopływ do zespołu: Prezydium Powiatowej Rady Narodowej i Urząd Powiatowy w Lipnie z lat [1945] 1950–1975 (mgr Marianna Gruszczyńska); informacja do zespołu: Sąd Grodzki w Chełmnie z lat [1943] 1945–1951 [1971] (oprac. mgr Zbigniew Woźniak, rec. mgr Adam Bieniaszewski); informacja do zespołu: Sąd Obywatelski w Łasinie z lat 1952–

1954 (oprac. mgr Zbigniew Woźniak, rec. mgr Adam Bieniaszewski); problemy zespołowości akt rad zakładowych przy Powiatowym Związku Kółek Rolniczych w Lipnie i Rypinie (mgr Marianna Gruszczyńska); problem zespołowości akt PKO BP S.A. we Włocławku (mgr Marianna Gruszczyńska).

- 28 XII 2006 r. — na posiedzeniu Komisji Metodycznej przyjęto informacje do następujących zespołów: Akta notariusza Bolesława Bolewickiego w Aleksandrowie Kujawskim z lat 1945–1949; Akta notariusza Zdzisława Dorendy w Aleksandrowie Kujawskim z lat 1949–1951; Akta notariusza Józefa Klekottki w Aleksandrowie Kujawskim z lat 1947–1949; Akta notariusza Juliana Paczoskiego w Aleksandrowie Kujawskim z lat 1945–1949. Autorem informacji był dr Tomasz Dziki, natomiast recenzje przedstawiła mgr Marianna Gruszczyńska.

AP M.ST. WARSZAWY

- 17 X, 12 XII 2006 r. — w siedzibie archiwum odbyły się dwa posiedzenia Komisji Metodycznej, poświęcone problemom metodycznym dotyczącym opracowywania akt oraz zatwierdzania opracowanych inwentarzy archiwalnych.

3. WSPÓŁPRACA Z LOKALNYMI WŁADZAMI I INSTYTUCJAMI NAUKOWO–KULTURALNYMI

AGAD

- XI 2006 r. — archiwum udostępniło Muzeum Historii Polski 6 skanów z zespołu Niemieckie Władze Okupacyjne na terenie byłego Królestwa Polskiego na wystawę związaną z obchodami Święta Niepodległości 11 XI 1918 r.
- XII 2006 r. — archiwum wypożyczyło jeden plan kartograficzny z XVIII w. na wystawę „U tronu Królowej Polski. Jasna Góra w dziejach kultury i duchowości polskiej”. Ekspozycja będzie czynna na Zamku Królewskim od 15 XII 2006 r. do 11 III 2007 r.

AP W CZĘSTOCHOWIE

- 5 X 2006 r. — mgr Elżbieta Surma–Jończyk, dyrektor archiwum, wzięła udział w kolejnym posiedzeniu Rady Kultury przy Prezydencie Miasta Częstochowy, poświęconemu podsumowaniu kończącego się sezonu artystycznego oraz działalności Rady Kultury w 2006 r.
- 11 X 2006 r. — mgr Elżbieta Surma–Jończyk, dyrektor archiwum, w związku z rozpoczęciem przez Muzeum Częstochowskie realizacji projektu Encyklopedii Częstochowy została powołana przez prezydenta miasta Częstochowy do Rady Naukowej zespołu tego projektu.
- 30 XI 2006 r. — D. Czech, pracownik archiwum, wzięła udział w kolejnym spotkaniu Społecznego Komitetu Organizacji Muzeum Techniki, Przemysłu i Rzemiosła w Częstochowie. Przedmiotem spotkania było m.in. omówienie planów pozyskania

budynku na cele muzeum, tworzenie strony internetowej, pozyskanie eksponatów. W trakcie spotkania poruszono sprawę wydania broszury pt.: „Kalendarium rzemiosła i przemysłu Częstochowy i okolic do końca XX w.”, będącej wynikiem przeprowadzonej kwerendy archiwalnej.

AP W ELBLĄGU Z SIEDZIBĄ W MALBORKU

- 30 XI–XII 2006 r. — elbląskie archiwum było współorganizatorem wystawy pt.: „Milicjanci chodzą po ulicy, a muzycy kryją się w piwnicy...” o języku propagandy i piśmiennictwie drugiego obiegu w PRL, prezentowanej w „Galerii na Schodach” Warmińsko–Mazurskiej Biblioteki Pedagogicznej im. Karola Wojtyły w Elblągu. Wystawa została poprzedzona uroczystą sesją popularnonaukową pt.: „Język propagandy i piśmiennictwo drugiego obiegu w PRL” (30 XI). Wśród prezentowanych materiałów archiwalnych i eksponatów muzealnych znalazły się dokumenty ze zbiorów malborskiego archiwum, m.in. broszury Wydziału Propagandy i Informacji KW PZPR, plakaty propagandowe i notatki na temat sytuacji społecznej w Elblągu w okresie stanu wojennego. Głównym organizatorem wystawy była Warmińsko–Mazurska Biblioteka Pedagogiczna.

AP W KATOWICACH

- 10 XI 2006 r. — Komitet Mechanizmów Finansowych wydał pozytywną decyzję odnośnie przyznania dofinansowania dla projektu pt.: „Ochrona i konserwacja cieszyńskiego dziedzictwa piśmienniczego”. Przedsięwzięcie jest organizowane przy udziale środków europejskich programów pomocowych Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Uczestniczyć w nim będą na zasadzie konsorcjum podmioty o różnym statusie prawnym: Archiwum Państwowe w Katowicach, Konwent Zakonu Bonifratrów w Cieszynie, Książnica Cieszyńska, Muzeum Śląska Cieszyńskiego i Parafia Ewangelicko–Augsburska w Cieszynie. Dla cieszyńskiego oddziału archiwum zaplanowano realizację następujących przedsięwzięć: dezynfekcję całości zasobu aktowego i bibliotecznego, poddanie konserwacji 38 najcenniejszych obiektów, oczyszczenie i odpowiednie opakowanie całości zasobu, mikrofilmowanie oraz digitalizację najstarszej i najczęściej udostępnianej części zasobu, inwentaryzację i opracowanie zasobu archiwalnego oraz bibliotecznego niezainwentaryzowanego, modernizację pracowni naukowej i sali konferencyjnej, wydanie folderu i informatora o zasobie cieszyńskiego oddziału archiwum. Projekt realizowany będzie od 1 IV 2007 r. przez okres trzech lat.

AP W KOSZALINIE

- Od kwietnia 2006 r. archiwum ma swojego stałego przedstawiciela w redakcji koszalińskiego dziennika „Miasto”. Jest nim mgr Robert Borucki.
- W 2006 r. (V–VI) koszalińskie archiwum czynnie włączyło się w organizację

uroczystych obchodów 740-lecia nadania Koszalinowi praw miejskich, przypadających w dniu 23 V (mgr Sławomir Miara, dyrektor AP, wchodził w skład Komitetu Organizacyjnego obchodów). W ramach jubileuszu mgr Joanna Chojecka, z-ca dyrektora archiwum, wraz z mgr Anetą Heinrich i mgr Adamem Muszyńskim, archiwistami Oddziału I AP w Koszalinie, przygotowała wydanie pierwszej kroniki Koszalina. Manuskrypt, sporządzony w latach 1737–1756 przez Johanna Davida Wendlanda w języku niemieckim, z licznymi odpisami dokumentów łacińskich oraz rycinami, przechowywany jest w zasobie koszalińskiego archiwum. Edycja objęła transkrypcję rękopiśmiennego tekstu niemieckiego oraz tłumaczenie obszernych fragmentów tekstu niemieckiego i łacińskiego na język polski. Kronikę wydano pod patronatem Prezydenta Miasta Koszalina i przy wsparciu ze środków finansowych Unii Europejskiej oraz Euroregionu Pomerania, w nakładzie 1000 egz. Część nakładu otrzymały biblioteki, szkoły oraz instytucje kulturalno-oświatowe Koszalina, pozostałe przeznaczono na cele upominkowo-okolicznościowe. Prezentacja pierwszego wydania Kroniki Wendlanda odbyła się 26 V 2006 r. w ratuszu koszalińskim. W trakcie uroczystości J. Kuriata, z-ca prezydenta, przedstawił genezę projektu, a mgr J. Chojecka opowiedziała o dziejach Kroniki i jej autora, a także przybliżyła prace nad przygotowaniem wydawnictwa. Wybrane fragmenty Kroniki recytowali aktorzy Bałtyckiego Teatru Dramatycznego. Na podstawie scenariusza mgr Danuty Szewczyk z Muzeum Okręgowego w Koszalinie przygotowano również inscenizację teatralną nadania Koszalinowi praw miejskich. Uroczystość była symultanicznie tłumaczona na języki angielski i niemiecki. Aneta Heinrich M.A., archiwistka AP w Koszalinie, tłumaczyła na język niemiecki. Imprezie towarzyszyło duże zainteresowanie mediów lokalnych. Reportaż z uroczystości wyemitowano w telewizji kablowej MAX oraz Radiu Koszalin. Informacje i artykuły prasowe ukazały się w dziennikach: „Głos Pomorza”, „Głos Koszaliński” oraz „Miasto”. W dniu 20 VI odbyło się spotkanie podsumowujące realizację projektu wydania Kroniki, w którym wzięli udział: mgr Sławomir Miara, dyrektor archiwum, doc. dr hab. Daria Nałęcz, Naczelny Dyrektor AP, Mirosław Mikietyński, Prezydent miasta Koszalina, zespół redakcyjny Kroniki oraz przedstawiciele wydawnictwa. Wszyscy uczestnicy projektu otrzymali od prezydenta pamiątkowe egzemplarze Kroniki wraz z podziękowaniem za udział w tym ważnym dla miasta przedsięwzięciu. Podkreślono również wkład archiwistów w prace nad projektem i wyrażono nadzieję na dalszą współpracę.

Ponadto w ramach obchodów jubileuszu 740-lecia miasta koszalińskie archiwum było współorganizatorem wystawy książek i czasopism poświęconych historii Koszalina, zorganizowanej w sali wystawowej Koszalińskiej Biblioteki Publicznej. Natomiast mgr Waldemar Chlistowski, pracownik AP, opracował sylwetki wybitnych mieszkańców Koszalina, zaproponowanych jako patronów dla 28 dębów posadzonych w Alei Dębów,

upamiętniającej jubileusz.

- Pracownicy szczecineckiego oddziału archiwum w ramach współpracy ze spółką Komunikacja Miejska Sp. z o.o. w Szczecinku aktywnie włączyli się w obchody jubileuszu 50-lecia działalności Komunikacji Miejskiej (VI 2006 r.), przeprowadzając kwerendę materiałów dotyczących historii szczecineckiej komunikacji w latach 1956–1975. Wyniki kwerendy posłużyły do przygotowania prezentacji podczas uroczystości oraz wydania okolicznościowego folderu informacyjnego.
- Pracownicy Oddziału III koszalińskiego archiwum w ramach współpracy z Urzędem Miasta Koszalina nad udokumentowaniem prac związanych z projektem i budową w Koszalinie pomnika plenerowego autorstwa Władysława Hasiora pt.: „Płonące ptaki” (1977–1982), wykonali kwerendę w zasobie archiwum.
- Mgr Monika Głuszak, p.o. kierownika szczecineckiego oddziału archiwum, wzięła udział w uroczystej inauguracji nowej siedziby Muzeum Regionalnego w Szczecinku, na którym otwarto wystawę pt. „Mistrzowie portretu polskiego” (12 IX).
- 3 X 2006 r. — mgr Joanna Chojecka, nowy dyrektor archiwum, wzięła udział w uroczystej inauguracji roku akademickiego w Wyższym Seminarium Duchownym w Koszalinie Wilkowie.
- X 2006 r. — mgr Urszula Kazana, kierownik słupskiego oddziału archiwum, uczestniczyła w dwóch posiedzeniach Społecznej Rady Izby Pamięci Słupska i Słupszczan, dotyczących m.in. wydania publikacji o działalności harcerstwa w Słupsku w latach 1945–1990, przedstawiając wyniki przeprowadzonej w archiwum kwerendy dotyczącej tych zagadnień.
- 9 XI 2006 r. — pracownicy szczecineckiego oddziału archiwum odbyli spotkanie z Prezesem i Zarządem szczecineckiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego. Podczas spotkania omówiono rolę oddziału archiwum w życiu naukowym miejscowego środowiska historycznego i ustalono, że w jego siedzibie będą odbywały się również spotkania członków PTH.
- 20 XI 2006 r. — w koszalińskim archiwum odbyło się spotkanie z prof. Eberhardem Demmem, kierownikiem Studium Językowego przy Politechnice Koszalińskiej, i jego studentami. W trakcie spotkania omówiono zasady współpracy ze studium w zakresie udostępniania poniemieckich materiałów archiwalnych dla studentów do prac dyplomowych i magisterskich z języka niemieckiego, przedstawiono też zasady udostępniania zbiorów. Spotkanie zakończyło się pokazem materiałów z zasobu archiwum.
- 11 XII 2006 r. — pracownicy szczecineckiego oddziału archiwum spotkali się z mgr J. Powalką, dyrektorem Miejskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli Obsługi Szkół i Przedszkoli w Szczecinku, podczas którego omówiono możliwości wprowadzenia w szczecineckich szkołach programów autorskich z zakresu badania

historii miasta oraz ziemi szczecineckiej na podstawie materiałów źródłowych z zasobu oddziału. Zaproponowano także prowadzenie przez pracowników oddziału w ramach zajęć dla szkół m.in. prelekcji, wykładów i pokazów.

AP W KRAKOWIE

- IV kwartał 2006 r. — archiwum wraz z władzami miasta oraz instytucjami kultury uczestniczyło w przygotowaniu obchodów 750–rocznicy lokacji miasta Krakowa, przypadającej w 2007 r. Krakowskie archiwum jest współorganizatorem wystawy pt.: „Kraków — europejskie miasto prawa magdeburskiego 1257–1791”. W IV kwartale trwały intensywne prace nad katalogiem wystawy.
- IV kwartał 2006 r. — krakowskie archiwum kontynuowało współpracę z Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, Muzeum Historycznym m. Krakowa, Biblioteką Naukową PAU i PAN w Krakowie oraz Biblioteką Jagiellońską w sprawie przygotowania wydawnictwa z serii „Atlas historyczny miast polskich”, tom V: Małopolska, zeszyt 1: Kraków, związanego z 750. rocznicą lokacji miasta Krakowa.

AP W LESZNIU

- 6 XI 2006 r. — leszczyńskie archiwum i Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka wydały publikację pt. *Walka o polskość w południowo–zachodniej Wielkopolsce w I połowie XX w. — wzory postaw patriotycznych. Wybór tekstów źródłowych*. Książka powstała w ramach programu „Patriotyzm jutra” i projektu pod tym samym tytułem ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Publikacja została nieodpłatnie rozesłana do wszystkich szkół powiatu leszczyńskiego.

AP W ŁODZI

- 26 X 2006 r. — „Secesja w Łodzi” to tytuł wystawy, zorganizowanej przez Miejską Galerię Sztuki w Łodzi, otwartej w jej siedzibie — Galerii Willa przy ul. Wólczańskiej 31. Ekspozycja obejmowała m.in. projekty architektoniczne z zespołu Rządu Gubernialnego Piotrkowskiego Wydziału Budowlanego, przechowywanego łódzkim archiwum, m.in. willi Leopolda Rudolfa Kindermanna przy ul. Wólczańskiej 31 projektu Gustawa Landau–Gutentregera z 1902 r. oraz Henryka Michela przy ul. Mikołajewskiej (obecnie ul. Sienkiewicza) 100 projektu Ignacego Stebelskiego z 1904 r.
- 20 XI 2006 r. — z okazji 70–lecia Łódzkiego Towarzystwa Naukowego w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego otwarto wystawę pt.: „Łódzkie Towarzystwo Naukowe wczoraj i dziś”, na której zaprezentowano m.in. afisze ze zbiorów łódzkiego archiwum, informujące o wykładach prowadzonych przez ŁTN w ramach upowszechniania wiedzy.
- 21 XI 2006 r. — Piotr Zawilski, dyrektor AP w Łodzi, wraz z dyrektorem Izby Celnej w Łodzi, Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Łodzi, Komendantem

Wojewódzkim Policji w Łodzi i Komendantem Nadwiślańskiego Oddziału Straży Granicznej w Łodzi, podpisali porozumienie w sprawie współdziałania w zakresie ochrony zabytków i materiałów archiwalnych na terenie województwa łódzkiego oraz zwalczania ich nielegalnego wywozu za granicę i przywozu z zagranicy.

- 26 XI 2006 r. — w programie telewizyjnym poświęconym poszukiwaniom genealogicznym pt.: *Sekrety rodzinne*, który wyemitowała TVP 1, pokazano m.in. akta stanu cywilnego, przechowywane w AP w Łodzi. W programie wziął udział Piotr Zawilski, dyrektor archiwum.
- 6 XII 2006 r. — Piotr Zawilski, dyrektor łódzkiego archiwum, był bohaterem programu Polskiego Radia Łódź pt.: *Salon*.
- 13 XII 2006 r. — Piotr Zawilski, dyrektor AP w Łodzi, udzielił Polskiemu Radiu Łódź wywiadu, nadanego w programie *Aktualności*, na temat przedwojennej Policji Państwowej oraz przechowywanych w łódzkim archiwum dokumentów związanych z tym zagadnieniem.

AP W OLSZTYNIE

- 6 XI 2006 r. — mgr Rafał Gelo uczestniczył w finisażu wystawy pod hasłem: „Ferdynand von Quast. Widoki z Warmii”, zorganizowanej przez Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie we współpracy z archiwum olsztyńskim, podczas którego wygłosił referat pt.: „Dokumentacja inwentaryzacyjna zabytków Prus Wschodnich w II połowie XIX w zbiorach Archiwum Państwowego w Olsztynie”. Prelegent omówił zgromadzoną na wystawie dokumentację konserwatorską przechowywaną w zespole Urząd Konserwatora Zabytków Sztuki i Historii Prowincji Prus Wschodnich.

AP W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

- 6 X 2006 r. — w Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim odbyło się uroczyste otwarcie wystawy pod hasłem: „Historia tomaszowskiej służby zdrowia”, zorganizowanej przez tomaszowski oddział archiwum i muzeum. W trakcie uroczystości, która zgromadziła m.in.: archiwistów, muzealników, członków tomaszowskiego Koła Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz młodzież szkolną, wygłoszono dwa odczyty: mgr Andrzej Wróbel, kierownik tomaszowskiego oddziału archiwum, opowiedział o „Historii tomaszowskiej służby zdrowia”, a mgr Andrzej Kędziński z tomaszowskiego muzeum zaprezentował życiorysy dwóch zasłużonych dla miasta lekarzy: Karola Benniego i Seweryna Sterlinga.
- 7 XI 2006 r. — Studenckie Koło Naukowe Archiwistów Filii Akademii Świętokrzyskiej w Piotrkowie Trybunalskim, przy wsparciu m.in. piotrkowskiego archiwum, zorganizowało sesję naukową pt.: „Kancelarie urzędów administracji w okresie zaborów”. Kierownictwo Koła podziękowało też za kilkuletnią opiekę naukową mgr Tomaszowi Matuszakowi, dyrektorowi archiwum.
- 14 XI 2006 r. — w siedzibie piotrkowskiego muzeum na Zamku Królewskim odbyła

się sesja z okazji obchodów 95-lecia Związku Harcerstwa Polskiego ziemi piotrkowskiej. Jednym z referentów był mgr Tomasz Matuszak, dyrektor archiwum, który mówił o „Harcerzach Kawalerach Krzyża i Medalu Niepodległości”. W jubileuszu obok przedstawicieli władz miasta wzięli udział: Ryszard Kaczorowski, ostatni Prezydent RP na uchodźstwie i Naczelnik ZHP poza granicami Kraju oraz ks. prałat Zdzisław Peszkowski, kapelan ZHP poza granicami Kraju. W przerwie sesji dokonano otwarcia wystawy pt.: „95 lat Hufca ZHP w Piotrkowie”, którą zorganizowano na bazie zbiorów: Komendy Hufca ZHP w Piotrkowie, Muzeum Harcerstwa w Warszawie, Muzeum i Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim.

- 8 XII 2006 r. — na Zamku Królewskim w Piotrkowie Trybunalskim nastąpiło uroczyste otwarcie sesji naukowej i wystawy zatytułowanej: „U progu Złotego Wieku — w 500-lecie królewskiej elekcji Zygmunta I Starego w Piotrkowie Trybunalskim 1506–2006”, której współorganizatorem było piotrkowskie archiwum. W programie sesji znalazły się referaty: dr hab. Zygmunta Matuszaka, prof. Akademii Świętokrzyskiej („Wojskowość polska za panowania Zygmunta Starego”), dr Waldemara Chorążyczewskiego z Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu („Kancelaria Zygmunta Starego”), dr Rafała Jaworskiego z Filii AŚ w Piotrkowie Trybunalskim („Inwentarz mobiliów Zygmunta Starego z 1525 r.”), mgr Piotra Gajdy („Pałac króla Zygmunta I w Piotrkowie”), oraz mgr Tomasza Matuszaka, dyrektora archiwum („Dzieje Piotrkowa w epoce jagiellońskiej w świetle spuścizny Michała Rawity Witanowskiego z zasobu Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim”).

AP W POZNANIU

- 8 X 2006 r. — z okazji 101. rocznicy urodzin Heleny Kowalskiej (św. Faustyny) mgr Henryk Krystek, dyrektor archiwum, w trakcie uroczystości w Kiekrzu koło Poznania przekazał ks. bp. Grzegorzowi Balcerkowi faksymile aktu urodzin i chrztu Heleny Kowalskiej dla Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia w Kiekrzu, w którym przez pewien czas przebywała św. Faustyna. Dokument pochodzi z księgi parafii rzymskokatolickiej Świnice Warckie, przejętej do zasobu archiwum w czerwcu 2006 r.
- 9 X 2006 r. — prof. Ryszard Marciniak, dyrektor Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, przebywał w archiwum jako konsultant w związku z przygotowaniem projektu digitalizacji kartoteki ewidencji mieszkańców miasta Poznania (1870–1931).
- 12 X 2006 r. — mgr Henryk Krystek, dyrektor archiwum, uczestniczył w nadzwyczajnej sesji Rady miasta Poznania, poświęconej prezentacji „Raportu strat wojennych Poznania”, podczas której omówił wykorzystaną w nim bazę źródłową.
- 13 X 2006 r. — w siedzibie archiwum odbyło się robocze spotkanie z mgr Rafałem Leśkiewiczem, naczelnikiem Biura udostępniania i archiwizacji dokumentów poznańskiego oddziału IPN. Wizyta dotyczyła dalszej współpracy w kontekście przygotowywanej ustawy o ujawnianiu informacji na temat dokumentów organów

bezpieczeństwa z lat 1944–1990 oraz ich treści.

- 16 X 2006 r. — w konińskim oddziale archiwum odbyło się spotkanie z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Koninie w sprawie projektu digitalizacji i umieszczenia w Internecie materiałów archiwalnych dotyczących Konina okresu staropolskiego. Uzgodniono, że z uwagi na środki finansowe projekt będzie realizowany w 2007 r.
- 25 X, 9 XI 2006 r. — dr Andrzej Biernat, Dyrektor Generalny NDAP, i mgr Henryk Krystek, dyrektor AP w Poznaniu, podczas roboczych spotkań w Poznańskim Centrum Superkomputerowo–Sieciowym, poświęconych przygotowaniu projektu „Elektroniczne Archiwum Piśmiennictwa Polskiego do roku 1500”, omówili materiały archiwalne kwalifikujące się do projektu oraz przedstawili warunki współpracy.
- 8 XI 2006 r. — mgr Piotr Rybczyński, kierownik konińskiego oddziału archiwum, na zaproszenie Zarządu Stowarzyszenia Koniński Uniwersytet Trzeciego Wieku wygłosił w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Koninie wykład otwarty pt.: „Konińskie nekropolie na przestrzeni dziejów miasta”.
- 10 XI 2006 r. — w Muzeum Historii Miasta Poznania otwarto wystawę pt.: „H. Cegielski–Poznań S.A. W 160. rocznicę powstania firmy”, zorganizowaną przez Muzeum Narodowe w Poznaniu, firmę H. Cegielski–Poznań i poznańskie archiwum. Zgromadzone na wystawie archiwalia, fotografie, sprzęty, rysunki i modele maszyn przypomniały osobę i dzieło Hipolita Cegielskiego, filozofa i językoznawcy, który, usunięty w 1846 r. z posady nauczyciela języka polskiego i języków starożytnych w gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu za odmowę rewidowania stancji uczniowskich, założył w poznańskim Bazarze mały sklep pod szyldem „Handel Żelaza”. W krótkim czasie, dzięki swej niezwykle pracowitości, doprowadził firmę do rozkwitu, otwierając warsztat naprawczy, potem fabrykę narzędzi rolniczych, a wreszcie budując fabrykę maszyn i narzędzi rolniczych, która stała się konkurencją dla ówczesnych przedsiębiorstw niemieckich. Wystawa była czynna do 26 XII 2006 r.
- 10 XI 2006 r. — w Centrum Kultury Zamek otwarta została wystawa pt.: „150 lat Gazowni Poznańskiej”, na której m.in. wyeksponowane zostały dokumenty z poznańskiego archiwum.
- 12 XI 2006 r. — mgr P. Rybczyński, kierownik konińskiego oddziału archiwum, na zaproszenie konińskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego, wygłosił na zebraniu członków tego towarzystwa prelekcję pt.: „Konin jako miasto garnizonowe w XIX i XX w.”.
- 25 XI 2006 r. — mgr Henryk Krystek, dyrektor archiwum, uczestniczył w uroczystości 50–lecia Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Z tej okazji dyrektorowi instytutu przekazano faksymile najstarszego dokumentu przechowywanego w polskich archiwach państwowych (fundacja klasztoru Cystersów

w Łeknie pod Wągrowcem z 1153 r.).

- XI 2006 r. — „Co to jest archiwum. Rola i znaczenie archiwów w świecie współczesnym” to temat wykładu i prezentacji wybranych archiwaliów, przeprowadzonej przez mgr. Stefana Olejniczaka w siedzibie archiwum: dla dwóch grup słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Poznaniu.
- XI 2006 r. — mgr Zofia Wojciechowska przeprowadziła cykl zajęć z rozwoju form kancelaryjnych dla dwóch grup studentów archiwistyki UAM w Poznaniu, ilustrując wykład wybranymi materiałami archiwalnymi z XIII do końca XVIII w.
- XI–XII 2006 r. — AP w Poznaniu współpracowało z Muzeum Zamkowym w Malborku w ramach przygotowań do organizowanej w muzeum wystawy pt.: „Imagines potestatis. Insignia i znaki władzy Zakonu Niemieckiego i Królestwa Polskiego”. Na podstawie zawartej umowy pracownicy archiwum przygotowali na potrzeby ekspozycji 14 dokumentów królewskich z pieczęciami wybranymi przez kuratora wystawy, a także wykonali fotografie i opisy tych pieczęci do przygotowywanego przez muzeum katalogu wystawy.
- 5 XII 2006 r. — w związku ze zbliżającą się 90. rocznicą (w 2008 r.) wybuchu Powstania Wielkopolskiego, AP w Poznaniu wspólnie z Biblioteką Kórnicką zainicjowało zdigitalizowanie i zamieszczenie w Internecie materiałów archiwalnych, wydawnictw i obiektów muzealnych związanych z powstaniem. Inicjatywa jest częścią projektu mającego na celu zdigitalizowanie materiałów archiwalnych, bibliotecznych i muzealnych związanych z udziałem Wielkopolan w powstaniach narodowych w XIX i XX w. Mgr Henryk Krystek, dyrektor archiwum, spotkał się z Wielkopolskim Kuratorem Oświaty w celu omówienia dydaktycznego aspektu przygotowywanego projektu. Ponadto w trakcie spotkania ustalono, że projekt będzie realizowany ze środków programu operacyjnego MKiDN „Patriotyzm jutra” oraz z funduszy będących w dyspozycji Marszałka Województwa Wielkopolskiego.
- 14 XII 2006 r. — mgr Henryk Krystek, dyrektor archiwum, podczas posiedzenia Leszczyńskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk wygłosił wykład pt.: „Digitalizacja zespołu Akt Braci Czeskich”.
- 15 XII 2006 r. — mgr Barbara Bielawa, pracownik poznańskiego archiwum, na spotkaniu z młodzieżą Kółka Historycznego szkoły podstawowej i gimnazjum w Głuszynie przedstawiła specyfikę archiwum i jego dzieje, a także pokazała wybrane materiały archiwalne.
- 16 XII 2006 r. — pracownicy archiwum zorganizowali prezentację najstarszych materiałów archiwalnych dotyczących Pobiedzisk dla członków zarządu oraz radnych Miasta i Gminy Pobiedziska (25 osób). Spotkanie, prowadzone przez mgr. Henryka Krystka, dyrektora archiwum, odbyło się na prośbę władz Pobiedzisk, w związku z

przygotowywaniem cyklu imprez związanych z 750. rocznicą nadania praw miejskich. Materiały archiwalne przygotowali Małgorzata Kaczmarek i mgr Maciej Zdunek.

- XII 2006 r. — mgr Mariusz Jankowski z Oddziału Udostępniania i Informacji poznańskiego archiwum przyjął członków Studenckiego Koła Naukowego UAM Sekcji Historyków PRL, zainteresowanych materiałami archiwalnymi pochodzącymi z początkowego okresu PRL, a także możliwością korzystania z bazy danych IZA.
- XII 2006 r. — mgr Stefan Olejniczak przygotował wykład i prezentację archiwaliów na temat: „Dzieje Archiwum Państwowego w Poznaniu oraz jego zasób archiwalny. Możliwość wykorzystania materiałów archiwalnych w pracach badawczych” dla trzech grup studentów UAM Wydziału Pedagogiczno–Artystycznego w Kaliszu, którzy gościli w archiwum.
- IV kwartał 2006 r. — mgr Marek Szczepaniak, kierownik gnieźnieńskiego oddziału archiwum, prowadził rozmowy z władzami miasta Gniezna na temat finansowania przez gnieźnieński samorząd digitalizacji dokumentów i ksiąg miejskich Gniezna z okresu staropolskiego. Wydawnictwo w formie elektronicznej ma się ukazać w 2008 r., z okazji 770. rocznicy nadania miastu praw miejskich.
- IV kwartał 2006 r. — archiwum aktywnie uczestniczyło, wspólnie z Urzędem miasta Poznania, Biblioteką Raczyńskich i Muzeum Archeologicznym w Poznaniu, w przygotowywaniu projektu „Konserwacja i digitalizacja najcenniejszych zbiorów partnerów programu Trakt Królewsko–Cesarski, stanowiących wkład społeczeństwa Wielkopolski w dziedzictwo kulturowe Europy.” W ramach powyższego projektu archiwum zamierza zdigitalizować, zmikrofilmować i zakonserwować Kartotekę ewidencji ludności miasta Poznania (1091 j.a. — około 660 tys. kart). O środki finansowe na powyższy projekt archiwum zabiega w MF EOG i Norweskim Mechanizmie Finansowania.

AP W SUWAŁKACH

- XI 2006 r. — pracownicy archiwum czynnie uczestniczyli w przygotowaniu wystaw pt.: „Raczkowskie archiwalia” i „Emilia Plater — w 200. rocznicę urodzin”, zorganizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Raczkach oraz Bibliotekę Publiczną im. M. Konopnickiej w Suwałkach, m.in. udostępniając kopie wybranych dokumentów.

AP W SZCZECINIE

- 16 X 2006 r. — w Książnicy Pomorskiej otwarto wystawę zorganizowaną przez szczeciński oddział IPN pt.: „W poszukiwaniu nowego domu”. Zaprezentowano na niej m.in. fotografie z zasobu archiwum w Szczecinie, dotyczące pierwszych powojennych lat.

- 25 X 2006 r. — w ramach promocji „Kroniki Szczecina” 2005 r., którą we współpracy z Urzędem Miejskim w Szczecinie wydaje Wydawnictwo Archiwum Państwowego „Dokument” w Szczecinie, odbyła się konferencja prasowa z udziałem dziennikarzy prasy lokalnej oraz radia i telewizji. Zawartość rocznika, ukazującego się nieprzerwanie od 1983 r., przedstawili: redaktor naczelny prof. Kazimierz Kozłowski, oraz członkowie rady programowej: Paweł Bartnik i prof. Danuta Dąbrowska.
- 25 X 2006 r. — w ramach Zamkowych Spotkań Historycznych na Zamku Książąt Pomorskich odbyła się sesja naukowa w 50-lecie wydarzeń Października 1956, zorganizowana przez Archiwum Państwowe, Uniwersytet Szczeciński i Zamek Książąt Pomorskich. Podczas sesji referat wygłosił m.in. prof. Kazimierz Kozłowski, który poprowadził też spotkanie z Lechosławem Goździkiem, legendarnym przywódcą strajków w FSO na Żeraniu, poprzedzone projekcją filmu odnoszącego się do tych wydarzeń.
- 3 XI 2006 r. — w ekspozyturze AP w Strzmielu obchodzono tradycyjne Zaduszki, poświęcone pamięci archiwistów szczecińskich, w których trakcie m.in. odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą znanemu humaniście szczecińskiemu Mirosławowi Lalakowi. Spotkaniu towarzyszyło seminarium poświęcone kulturze książki i literatury na Pomorzu Zachodnim, podczas którego głos zabrali m.in.: dyrektor AP w Szczecinie prof. Kazimierz Kozłowski, dyrektor Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego prof. Radosław Gaziński oraz przedstawiciele Klubu Literackiego z Łobza.
- 17 XI 2006 r. — odbyła się promocja książki pt.: *Śladami wspólnej przeszłości Gironde — Szczecin/Sur les traces d'un passé commun Gironde — Szczecin*, będąca efektem współpracy Archiwum Państwowego w Szczecinie i Archiwum Departamentu Gironde. Znalazły się w niej najciekawsze dokumenty odnoszące się do historycznych kontaktów Pomorza z Bordeaux i okręgiem Akwitanii, opracowane przez Annę Łazarek, Beatę Klebeko, Louisa Bergès, Frédérica Laux. W promocji uczestniczył F. Laux, zastępca dyrektora Archiwum Departamentu Gironde. Towarzyszyła jej wystawa dokumentów zamieszczonych w książce, zorganizowana w Sali sztuki Książnicy Pomorskiej. Spotkania odbyły się w ramach Dni Kultury Francuskiej, zorganizowanych przez Urząd Marszałkowski w Szczecinie, z którym szczecińskie archiwum współpracuje w dziedzinie promocji nauki.
- 11 XII 2006 r.–31 XII 2007 r. — w Muzeum Wolińskiego Parku Narodowego otwarto wystawę pt.: „Jak ptaki z rozbitych gniazd. Kolekcja Aleksandry i Mieczysława Białkiewiczów”, zorganizowaną przez AP w Szczecinie, NDAP oraz Woliński Park Narodowy. Kuratorem wystawy jest dr Tadeusz Krawczak, NDAP. Prezentowane zbiory, obejmujące dobra kultury gromadzone przez kilkadziesiąt lat przez pułkownika M. Białkiewicza — żołnierza II Korpusu Polskiego gen. W. Andersa, po wojnie

osiadłego na stałe w Londynie kawalera członka Kapituły Orderu Wojennego *Virtuti Militari*, honorowego obywatela Londynu — można podzielić na kilka działów: część dokumentacyjną, broń białą, elementy umundurowania i wyposażania, falerystykę, tłoki pieczętne, obrazy, linoryty, chemigrafy, puchary i pamiątkowe plakiety, księgozbiór. Ekspozycji towarzyszy obszerny katalog.

AP W TORUNIU

- 16 X 2006 r. — dr Krzysztof Kopiński, starszy archiwista, uczestniczył w zebraniu poświęconym pamięci Stanisława Wałęgi, historyka i językoznawcy, zorganizowanym w Towarzystwie Naukowym w Toruniu. Spotkanie połączone było z posiedzeniem Wydziału I Nauk Historycznych Towarzystwa, na którym prof. dr hab. Janusz Tandecki zgłosił do druku *Księgę ławniczą Starego Miasta Torunia z lat 1456–1479*, znajdującą się w zasobie toruńskiego archiwum, a przygotowaną do opublikowania wspólnie z dr. K. Kopińskim. Wydział I zaakceptował druk publikacji źródłowej w TNT.
- X 2006 r. — archiwum współpracowało w Muzeum Okręgowym w Toruniu w zakresie organizacji wystawy „Jacek Karol Deleka — w 100–lecie urodzin”. Ekspozycja z cyklu „Archeolodzy toruńscy” będzie czynna od 18 XI 2006 do kwietnia 2007 r.

AP M.ST. WARSZAWY

- 10 X 2006 r. — na XX piętrze Pałacu Kultury otwarto ekspozycję poświęconą prezydentom Warszawy, przygotowaną przez archiwum wraz z Biurem Rady m.st. Warszawy.
- 9 XI–3 XII 2006 r. — archiwum, obok Fundacji Współpracy Polsko–Niemieckiej, było współorganizatorem wystawy pt. „Powrót miasta. Zielna 37 i okolice — wczoraj, dziś, jutro”. Ekspozycja, prezentowana w Domu Spotkań z Historią (Warszawa, ul. Karowa 20), ukazywała 150 lat historii części Śródmieścia między ulicami: Królewską, Marszałkowską, Świętokrzyską i pl. Grzybowskiem.
- 9 XI 2006 r. — otwarto wystawę „85. rocznica przybycia do Pułtuska 13 Pułku Piechoty”, zorganizowaną przez pułtuski oddział archiwum wspólnie z Urzędem Miejskim w Pułtusku oraz Pułtuskim Towarzystwem Społeczno–Kulturalnym.
- 18 XI 2006 r. — z okazji obchodów 50–lecia Szkoły Podstawowej nr 32 im. „Małego Powstańca” otwarto wystawę, której współorganizatorem jest AP m.st. Warszawy.
- 22 XI 2006 r. — łowicki oddział archiwum wraz z Łowickim Towarzystwem Przyjaciół Nauk oraz Biblioteką Główną Mazowieckiej Wyższej Szkoły Humanistyczno–Pedagogicznej w Łowiczu zorganizował promocję książki Marka Wojtyłaka, pracownika archiwum, pt.: *Szkice łowickie*. Publikacja zawiera 30 artykułów popularnonaukowych, opublikowanych w latach 1991–2005 na łamach lokalnej prasy. *Szkice*, dotyczące różnych aspektów życia społecznego Łowicza od średniowiecza po lata współczesne, wykorzystują materiały źródłowe z oddziału łowickiego archiwum. Książkę wydano z myślą o zbliżającej się 870. rocznicy pojawienia się

pierwszej historycznej wzmianki o Łowiczu.

- 27 XI 2006 r. — w Pracowni Naukowej archiwum odbyła się promocja XVIII tomu „Rocznika Mazowieckiego”, poświęconego prof. dr. hab. Józefowi Kazimierskiemu, jednemu z założycieli Mazowieckiego Towarzystwa Naukowego, pełniącemu w latach 1995–2005 funkcję Prezesa MTN.
- 4–13 XII 2006 r. — AP m.st. Warszawy udostępniło mapy, plany, fotografie oraz dokumenty na ekspozycję prezentowaną na monitorach w głównym holu centrum handlowego Wola Park. Wystawę przygotowała fundacja Inna Przestrzeń w formie multimedialnego przewodnika po Warszawie lat 70., 80. i 90. XIX w., gdy prezydentem miasta był Sokrates Starynkiewicz. Podczas wirtualnego kilkunastominutowego spaceru zwiedzający mogli prześledzić zmiany zachodzące m.in. w Alejach Ujazdowskich, na pl. Trzech Krzyży oraz pl. Teatralnym.
- 8 XII 2006 r. — w Pracowni Naukowej archiwum odbyła się promocja książki pt. *Czerwiec 1976 w Ursusie*, wydanej przez Stowarzyszenie Przyjaciół Archiwum Państwowego m.st. Warszawy przy współpracy Stowarzyszenia Wolnego Słowa i Archiwum Państwowego m.st. Warszawy. Publikacja, powstała na podstawie materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum Kancelarii Prezydenta, AP m.st. Warszawy, Archiwum Akt Nowych, zbiorów prywatnych (w tym zbiorów Henryka Wujca), fotografii z AAN oraz relacji uczestników wydarzeń, spisanych przez Jerzego Domżańskiego ze Stowarzyszenia Wolnego Słowa, przedstawia przebieg zajęć 25 VI 1976 r. w Ursusie. AP m. st. Warszawy na potrzeby publikacji udostępniło m.in. akta Komitetu Fabrycznego PZPR w Zakładach Mechanicznych Ursus, KW PZPR, Komitetu Zakładowego PZPR Huty Warszawa, Komitetu Zakładowego PZPR Zakładów Mechanicznych im. M. Nowotki.
- 14 XII 2006 r. — w Pasażu Wiecha przy domach towarowych Wars, Sawa i Junior otwarto wystawę wieńczącą proces renowacji tego miejsca przez firmę DTC Real Estate, będącą właścicielem budynków Wars & Sawa oraz Junior. AP m. st. Warszawy, jako współorganizator ekspozycji, udostępniło na jej potrzeby fotografie dokumentujące historię Ściany Wschodniej i samego Pasażu. Wystawę można oglądać do połowy stycznia 2007 r.
- 29 XII 2006 r. — w Porcie Czerniakowskim w Warszawie otwarto wystawę pt.: „Wisła jaka była”. Archiwum, będące partnerem wystawy, udostępniło fundacji „Ja Wisła”, która ją zorganizowała, materiały archiwalne w postaci fotografii i map warszawskiej Wisły, pochodzących z następujących zbiorów: Zbiór Korotyńskich, Zbiór pocztówek do 1939 r., Zbiór fotografii Z. Marcinkowskiego oraz Kolekcja I Map i Planów Warszawy. Celem ekspozycji jest ukazanie życia i rozwoju miasta Warszawy w symbiozie z rzeką.
- 30 XII 2006 r. — w Hotelu Europejskim otwarta została ekspozycja prezentująca 150–

letnią historię budynku. AP m.st. Warszawy dla celów wystawy udostępniło liczne fotografie oraz pocztówki, prezentujące hotel i jego najbliższą okolicę, pochodzące z następujących zbiorów: Zbiór pocztówek XIX i XX w., Zbiór fotografii Zdzisława Marcinkowskiego, Zbiór fotografii XX w., Plany Lindleya oraz fotoplany XX w.

4. NABYTKI I DAROWIZNY

AAN

- IV kwartał 2006 r. — z większych i ciekawszych nabytków warto odnotować przejęcie do zasobu archiwum akt: Ministerstwa Transportu i Gospodarki Morskiej z lat 1989–2001 (ponad 32 m.b., obejmujące m.in. dokumentację wytworzoną przez Departament Współpracy z Zagranicą, Departament Transportu Morskiego czy Główną Komisję Badania Wypadków Lotniczych), Sekretariatu Państwowej Komisji Wyborczej z lat 1990–1991 (blisko 8 m.b. archiwaliów związanych z wyborami prezydenckimi 1990 r.) oraz Biura Generalnego Komisarza Wyborczego z lat 1990–1993 (około 9 m.b. archiwaliów obrazujących wybory do rad gmin z okresu 1991–1993), Polskiego Monopolu Loteryjnego z lat 1936–1939 i 1945–1981 (prawie 5 m.b. materiałów archiwalnych: zarządzeń dyrektora, sprawozdań z działalności, protokołów z kontroli, regulaminów różnych loterii). Ponadto zasób powiększył się o dopływ do zespołu akt Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej (32 m.b. akt z lat 1960–1999, wytworzone przez Komisję Programowo–Techniczną Ministerstwa, dotyczących budowy nowych obiektów oraz rozbudowy i modernizacji już istniejących — szpitali, punktów krwiodawstwa, przychodni ogólnych i specjalistycznych, medycznych instytutów naukowych). Kontynuując współpracę ze środowiskami kombatanckimi przejęto m.in. archiwalia wytworzone przez środowiska byłych żołnierzy Batalionu „Miotła”, Batalionu „Kiliński” czy też Batalionu Radiotelegraficznego Komendy Głównej Armii Krajowej „Iskry”.

ADM

- IV kwartał 2006 r. — zbiory fotograficzne archiwum wzbogaciły się m.in. o 5 fotografii z 1940 r. z getta w Baranowie Sandomierskim. Ponadto Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie przekazał zbiór 933 filmów edukacyjnych Ministerstwa Edukacji Narodowej, a Instytut Techniki Budowlanej — zbiór 55 filmów o tematyce budowlanej.

AGAD

- IV kwartał 2006 r. — archiwum zakupiło (ze środków NDAP) od Taidy Budkiewicz 298 dokumentów papierowych własnościowo–majątkowych z XVI–XIX w., dotyczących dóbr Piłsudy w dawnym Księstwie Żmudzkiem i ich właścicieli.
- IV kwartał 2006 r. — Sirka Makinen z Finlandii przekazała — za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej — dokument papierowy

wystawiony w Warszawie 1 VIII 1782 r.: nominację Karola Wodzińskiego na starostwo nurskie po śmierci Tomasza Ossolińskiego.

AP W CZĘSTOCHOWIE

- IV kwartał 2006 r. — zasób archiwum wzbogacił się o liczną grupę dopływów do Akt stanu cywilnego parafii rzymskokatolickich oraz urzędów stanu cywilnego z terenu byłego województwa częstochowskiego, wytworzonych do 1905 r., oraz dopływów do akt notariuszy częstochowskich i kłobuckich z lat 1880–1951.

AP W ELBLĄGU Z SIEDZIBĄ W MALBORKU

- X–XII 2006 r. — do archiwum zostały przejęte materiały archiwalne: Sądu Grodzkiego i Sądu Powiatowego w Pasłęku, Sądu Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim, Sądu Powiatowego w Kwidzynie.

AP W KATOWICACH

- IV kwartał 2006 r. — zasób archiwum powiększył się o dopływy materiałów do następujących zespołów: Narodowo–Socjalistyczna Niemiecka Partia Robotnicza Kierownictwo Powiatowe w Zabrze z lat 1939–1944, Urząd Propagandy Rzeszy Górnego Śląska w Katowicach z 1943 r., Zakład Konfekcji i Sprzętu Technicznego „Gumownia” w Trzebini z lat 1945–1996 [1997–2002], Komitet Miejsko–Gminny Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Trzebini z lat 1954–1983, Komitet Miejski Polskiej Partii Robotniczej w Trzebini z 1948 r., Powszechna Kasa Oszczędności III Oddział w Katowicach z lat 1991–2000, Powszechna Kasa Oszczędności II Oddział w Katowicach z lat 1970–2001, Huta „Katowice” w Budowie w Dąbrowie Górniczej z lat 1972–1977, Okręgowy Zarząd Dochodów Państwa i Kontroli Finansowej w Katowicach z lat 1975–1982, Polskie Huty Stali „Centrum” w Katowicach z lat 2003–2004, Ośrodek Badawczo–Rozwojowy Przemysłu Urządzeń Klimatyzacyjno–Wentylacyjnych i Odpylających „Barwent” w Katowicach z lat [1964] 1976–2005, Wojskowa Prokuratura Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Katowicach z lat 1946–1949, Zbiór nagrań z 1985 r., Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej z lat 1964–1978, Sąd Powiatowy w Dąbrowie Górniczej z lat 1951–1976, Sąd Grodzki w Dąbrowie Górniczej z lat 1946–1949, Zakłady Graficzne w Katowicach — odcinek I z lat 1945–1990, Wyższy Urząd Górniczy Katowice z 1769 r., Starostwo Powiatowe w Zawierciu z lat 1933–1946, Telekomunikacja Polska S.A. Dyrekcja Okręgu w Katowicach z lat [1953–1991] 1992–1998 [1999–2000], Akta stanu cywilnego wyznania mojżeszowego Pilica z lat 1881–1903, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Pilica z lat 1890–1903, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Kidów z lat 1890–1903, Powszechna Kasa Oszczędności Oddział w Chrzanowie z lat 2002–2005, Kluby szermiercze — zbiór materiałów dr Tadeusza Karugi z lat 1930–1984, Komitet Miejski Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Jastrzębiu Zdroju z lat 1967–1974, Okręg Urzędowy Zbroslawice z lat 1922–1944,

Urząd Gminy w Zbrostawicach z lat 1973–1990, Gminna Rada Narodowa w Zbrostawicach z lat 1973–1990, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łęce z lat 1904–1905, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Dąbrowa z lat 1898–1905, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Gołonóg z lat 1898–1904, Akta stanu cywilnego wyznania mojżeszowego Skala z lat 1923–1943, Piotrowicka Fabryka Maszyn Spółka Akcyjna dla Budowy Maszyn i Urządzeń Górniczych w Piotrowicach Śląskich z lat 1928–1943, Piotrowicka Fabryka Maszyn im. J. Leńskiego w Katowicach z lat 1945–1992, Zrzeszenie Katolików Caritas Oddział Wojewódzki w Katowicach z lat 1937–1990, Kopalnia Węgla Kamiennego „Gottwald” w Katowicach z lat 1946–1996, Kopalnia Węgla Kamiennego Katowice–Kleofas w Katowicach z lat 1996–2005, Urząd Stanu Cywilnego w Starych Tarnowicach z lat 1874–1905, Zakłady Hohenlohego S.A. Wełnowiec [Katowice] z lat 1846–1955, Komitet Miejski Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Katowicach z lat 1965–1978, Zakłady Metalurgiczne „Silesia” w Katowicach–Wełnowcu z lat 1948–1995, Huta „Pokój”, Śląskie Zakłady Górniczo–Hutnicze S.A., Huta Baildon w Katowicach z lat 1856–1945 [1946], Spuścizny osób fizycznych z 1940 r., Technikum Mechaniczne w Chorzowie z lat 1969–1980, Akta miasta Chorzowa z lat 1886–1944, Starostwo Powiatowe w Bytomiu z lat 1793–1920, Wydział Powiatowy w Bytomiu z lat 1874–1908, Narodowo–Socjalistyczna Niemiecka Partia Robotnicza Kierownictwo Powiatowe w Bytomiu z lat 1933–1944.

AP W KIELCACH

- IV kwartał 2006 r. — zasób archiwum wzbogacił się o zespół akt: Prokuratura Wojewódzka w Kielcach z lat [1941] 1950–1954 (50 j.a.; 0,66 m.b.).
- IV kwartał 2006 r. — zasób pińczowskiego oddziału archiwum wzbogacił się o zespoły akt: Państwowe Biuro Notarialne w Pińczowie z lat 1952–1992 (261 j.a.; 10,80 m.b.), Gminna Rada Narodowa w Złotej z lat 1973–1990 (168 j.a.; 2,18 m.b.), Urząd Gminy w Złotej z lat 1973–1990 (263 j.a; 3,00 m.b.), Gminna Rada Narodowa w Stopnicy, 1973–1990 (174 j.a; 2,72 m.b.), Urząd Gminy w Stopnicy, 1973–1990 (120 j.a.; 1,54 m.b.), Gminna Rada Narodowa w Pacanowie z lat 1973–1990 (37 j.a.; 0,95 m.b.), Gminna Rada Narodowa w Oleśnicy z lat 1973–1990 (55 j.a.; 0,86 m.b.), Urząd Gminy w Oleśnicy z lat 1973–1990 (16 j.a.; 0,22 m.b.).
- IV kwartał 2006 r. — do zasobu sandomierskiego oddziału archiwum przejęto nowe zespoły akt notariuszy opatowskich do 1950 r., Prokuratury Powiatowej w Tarnobrzegu z lat 1951–1975 (48 j.a.; 0,76 m.b.), Prokuratury Rejonowej w Tarnobrzegu z lat 1976–1979 (4 j.a.; 0,05 m.b.).

AP W KOSZALINIE

- X–XII 2006 r. — zasób archiwum powiększył się o nowe zespoły: Przedsiębiorstwo

Przemysłu Mięsnego w Koszalinie z lat 1950–1998, Gminne Rady Narodowe i Urzędy Gmin w Gościnie i Rąbinie z lat 1973–1990 oraz Centralny Związek Spółdzielczości Pracy Okręgowy Oddział Lustracji w Koszalinie z lat 1972–1989 i Państwowy Ośrodek Maszynowy w Świdwinie.

AP W LESZNIE

- IV kwartał 2006 r. — wśród przejętych do zasobu archiwum zespołów akt na uwagę zasługują: Bank Gospodarki Żywnościowej Oddział Wojewódzki w Lesznie, 1975–1998 (226 j.a.; 5,45 m.b.), Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w Goli, 1964–1996, (63 j.a.; 1,20 m.b.), Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Przemysłu Zbożowo-Młynarskiego w Lesznie, [1946–1975] 1975–1995 [1995–2001] (376 j.a.; 4,90 m.b.), zespół nr 922, Jerzy Zielonka — spuścizna (dziennikarz „Panoramy Leszczyńskiej”), [1902–1941] 1941–2001 (22 j.a.; 0,17 m.b.).

AP W ŁODZI

- 29 XI 2006 r. — zasób archiwum wzbogacił się o przekazane w darze XIX-wieczne dokumenty parafii Jedlno i Brzeźnica (inwentarze parafialne, księga bractwa kościelnego). Archiwalia, ofiarowane przez grupę polskich genealogów, którzy wykupili je z rąk prywatnych, po poddaniu zabiegom konserwatorskim będą udostępnione korzystającym.

AP W OLSZTYNIE

- IV kwartał 2006 r. — zasób archiwum wzbogacił się o nowe zespoły akt, m.in. Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska w Olsztynie 1959–1990, w którym znalazły się interesujące materiały dotyczące analizy stanu czystości wód rzek województwa, jak również dokumentacja prac badawczych podejmowanych przez Ośrodek; Szkoła Podstawowa Nr 17 w Olsztynie 1964–1999, który to zespół zawiera pełną dokumentację działalności szkoły, wybudowanej w ramach programu „Tysiąc szkół na tysiąclecie Państwa Polskiego”.

AP W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM

- XII 2006 r. — do zasobu archiwum przejęto materiały archiwalne likwidowanego Zarządu Okręgowego Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w Piotrkowie oraz pozostałość byłego Zarządu Wojewódzkiego Związku Bojowników o Wolność i Demokrację w Piotrkowie Trybunalskim.

AP W POZNANIU

- IV kwartał 2006 r. — do zasobu archiwum przejęto nowe zespoły akt: Przedsiębiorstwo Budownictwa Hydrotechnicznego i Rurociągów Energetycznych Energopol-7 S.A. z lat 1992–1996; Poznańsko-Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń S.A w Poznaniu z 1927 r.; Państwowy Zakład Ubezpieczeń Oddział Wojewódzki w Poznaniu z lat 1952–1990; Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.

Spółka Skarbu Państwa Oddział Okręgowy w Poznaniu z lat 1991–1997; Komitet Elektryfikacji Okręgu Poznańskiego z lat 1937–1938; Związek Zawodowy Pracowników Ubezpieczeniowych w Poznaniu z 1945 r.; Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Produkcji i Remontów Wodomierzy z lat 1954–1957; Przedsiębiorstwo Aparatury i Urządzeń Komunalnych PoWoGaz w Poznaniu z lat 1957–1991; Ośrodek Badawczo Rozwojowy Aparatury i Urządzeń Komunalnych PoWoGaz w Poznaniu z lat 1975, 1977–1980; Urząd Gminy w Chrzypsku Wielkim z lat 1974–1990; Polski Monopol Tytoniowy Wytwórnia w Poznaniu z lat 1930, 1945–1951; Wytwórnia Wyrobów Tytoniowych w Poznaniu Spółka Akcyjna z lat 1991, 1993–1996; Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Spożywczego i Cukrowniczego. Rada Zakładowa przy Wytwórni Wyrobów Tytoniowych w Poznaniu z lat 1950–1977; Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Wytwórni Wyrobów Tytoniowych w Poznaniu z lat 1980, 1983–1988; Wojewódzki Zarząd Inwestycji Rolniczych w Poznaniu z lat 1975–1979 i Telekomunikacja S.A. Dyrekcja Okręgu z lat 1992–1998. Przejęto także dopływy do zespołów: Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowo i Wodno-Inżynierskiego „Hydrobudowa-7” w Poznaniu z lat [1971–1976] 1977–1992; Starostwo Powiatowe w Czarnkowie — recesy z 1876 r.; Afisze, plakaty i ulotki z 2005 r.; Cechy miasta Gniezno z lat 1849–1953; Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu; „Vesta” Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu z 1938 r.; Sąd Grodzki w Poznaniu z lat 1945–1950 [1980]; Sąd Grodzki w Pobiedziskach z lat 1945–1950; Akta miasta Poznania z lat 1926–1938; Państwowa Inspekcja Handlowa. Wojewódzki Inspektorat w Poznaniu z lat 1973–1980; Wytwórnia Wyrobów Tytoniowych w Poznaniu z lat 1951–1993; Komitet Zakładowy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Poznańskiej Wytwórni Papierosów w Poznaniu z lat 1954–1960, 1966–1967; Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu z lat 1957–1964; Wojewódzki Zarząd Wodnych Melioracji w Poznaniu z lat 1965–1970; Wojewódzki Zarząd Gospodarki Wodnej i Melioracji w Poznaniu z lat 1973–1975 oraz Dyrekcja Okręgowa Poczty i Telekomunikacji w Poznaniu z lat 1969–1989.

- IV kwartał 2006 r. — zasób konińskiego oddziału archiwum powiększył się o nowe zespoły akt, w tym m.in. o akta administracyjne Prokuratury Rejonowej w Kole z lat 1975–1980, akta Państwowego Biura Notarialnego w Kole z lat 1952–1980 i Państwowego Biura Notarialnego w Słupcy z lat 1952–1980. W ramach dopływów przejęto również m.in. z Urzędu Miejskiego w Turku odnalezione w początku 2006 r. i poddane zabiegom konserwatorskim akta ewidencji ludności (księgi ludności stałej i rejestry mieszkańców) miasta Turku z lat 1872–1951.
- IV kwartale 2006 r. — Ildefons Aleksy, gnieźnieński działacz i harcmistrz, przekazał do gnieźnieńskiego oddziału archiwum drugą część materiałów dotyczących

gnieźnieńskiego harcerstwa w okresie międzywojennym, okupacji hitlerowskiej i po zakończeniu II wojny światowej do 1950 r.

AP W SZCZECINIE

- 25 X 2006 r. — zasób archiwum wzbogacił się o 20 jednostek akt budowlanych budynków portowych z lat 30. XX w., przekazanych przez Zarząd Morskich Portów Szczecin–Świnoujście, które zostały włączone do zespołu Akta Nadzoru Budowlanego.
- IV kwartał 2006 r. — archiwum otrzymało w darze od szczecińskiego antykwariusza *Atlas ziem odzyskanych*, wydany w 1947 r., oraz przedwojenny druk opublikowany w Szczecinie.

AP M.ST. WARSZAWY

- IV kwartał 2006 r. — zasób archiwum powiększył się o dopływy do zespołów z Urzędów Stanu Cywilnego oraz akta szkół licealnych, zawodowych i techników. Została też przejęta większa partia akt z Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy z lat 1944–1950 (128 m.b.).

5. POPULARYZACJA ZASOBU

AAN

- 11 XI–3 XII 2006 r. — archiwum udostępniło dokumenty ze swego zasobu na wystawę „Odważmy się być wolnymi”, zorganizowaną przez Muzeum Historii Polski w gmachu Muzeum Narodowego w Warszawie.
- IV kwartał 2006 r. — w siedzibie AAN przygotowano wystawę „Odzyskanie Niepodległości”, nawiązującą tematycznie do ekspozycji pt.: „Odważmy się być wolnymi”.
- 7 XI 2006 r. — pracownicy archiwum zorganizowali prelekcję, poświęconą działalności i zasobom aktowym AAN, dla słuchaczy Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej w Warszawie.

ADM

- IV kwartał 2006 r. — zdjęcia ze zbiorów ADM zaprezentowano na wystawie „Ściana Wschodnia, czyli spacerkiem po Pasażu Wiecha”.

AP W KATOWICACH

- 29 X 2006 r.–22 I 2007 r. — w siedzibie archiwum otwarto wystawę pt. „Wielkie rody — wielka własność. Materiały do dziejów własności ziemskiej na pruskim Górnym Śląsku 1742–1922 w zasobie Archiwum Państwowego w Katowicach”. W uroczystości wzięli udział m.in.: poseł na sejm Jan Rzymelka, przewodniczący rady miasta Katowice Jerzy Forajter, kierownik archiwum w Karwinie Irena Hajzlerova, dyrektor archiwum w Opawie Karel Müller oraz przedstawiciele lokalnego środowiska

kulturalno–naukowego. Celem wystawy była prezentacja materiałów źródłowych dotyczących wielkiej własności ziemskiej na terenie pruskiego Górnego Śląska od formalnego zajęcia Śląska przez Prusy Fryderyka II Wielkiego w wyniku pokoju berlińskiego, aż do czasu, kiedy to dokonał się faktyczny podział Górnego Śląska pomiędzy Republikę Weimarską a II Rzeczypospolitą. Imprezę objął patronatem honorowym marszałek województwa śląskiego, a regionalne środki masowego przekazu — patronatem medialnym. Z okazji wystawy ukazał się katalog.

- 1,18,19 XII 2006 r. — pracownicy archiwum przyjęli grupy uczniów i studentów z IV Liceum Ogólnokształcącego im. Gen. Maczka w Katowicach oraz Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Goście zwiedzili wystawę pt. „Wielkie rody — wielka własność. Materiały do dziejów własności ziemskiej na pruskim Górnym Śląsku 1742–1922 w zasobie Archiwum Państwowego w Katowicach” oraz wysłuchali wykładu o historii wielkich rodów na Górnym Śląsku.

AP W KIELCACH

- X–XI 2006 r. — pracownicy archiwum przeprowadzili zajęcia o zasobie archiwum i sposobach korzystania z archiwaliów dla studentów historii i bibliotekoznawstwa Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach oraz uczniów z VI LO im. J. Słowackiego w Kielcach (ogółem 60 osób).
- 11 XI 2006 r.— w związku z obchodami Święta Niepodległości w telewizji lokalnej zaprezentowano przechowywane w archiwum dokumenty związane z obchodami tego dnia w okresie międzywojennym.
- 17 XI 2006 r. — wybrane dokumenty z zasobu archiwum zaprezentowano w telewizji lokalnej podczas emisji programu, ukazującego życie studentów dawniej i dziś, nadanego z okazji Międzynarodowego Dnia Studenta.
- 4 XII 2006 r. — Radio Kielce wyemitowało wywiad o pracach związanych z adaptacją nowego budynku archiwum.

AP W KOSZALINIE

- Pracownicy AP w Koszalinie oraz słupskiego oddziału archiwum: mgr Joanna Chojecka, mgr Bogusława Deryło, mgr Urszula Kazana oraz mgr Krzysztof Chochuł przygotowali i przeprowadzili (V–IX 2006 r.) zajęcia z młodzieżą szkolną (Liceum Zawodowe w Słupsku), studentami historii (Pomorska Akademia Pedagogiczna w Słupsku) oraz osobami zainteresowanym poszukiwaniami genealogicznymi (Ostsee–Akademie w Travemünde). Tematyka spotkań obejmowała: informacje o zasobie oddziału i możliwościach jego wykorzystania (m.in. w poszukiwaniach genealogicznych), archiwalne bazy danych SEZAM, IZA, ELA i PRADZIAD, zadania archiwum zakładowego i wykazu akt w gromadzeniu zasobu każdej jednostki organizacyjnej. Słuchaczom zaprezentowano także najciekawsze dokumenty z

zasobu archiwów.

- Historia i zasób koszalińskiego archiwum, możliwości korzystania z niego oraz użytkownicy — te zagadnienia poruszała mgr Joanna Chojecka, dyrektor AP w Koszalinie, udzielając wywiadu koszalińskiemu dziennikowi „Miasto” oraz publikując artykuł pt.: *Das Staatsarchiv Köslin* w „Sedina–Archiv” (2006, z. 1) — periodyku niemieckiego stowarzyszenia Pommerscher Greif. Natomiast mgr Krzysztof Chochuł ze słupskiego oddziału archiwum w dwóch wywiadach dla Radia Koszalin omówił powstanie stacji benzynowych w przedwojennym Słupsku oraz historię cmentarza wojskowego z czasów I wojny światowej, w nawiązaniu do odnalezionych płyt nagrobnych z tego okresu na słupskim Cmentarzu Komunalnym (IV–IX 2006 r.).
- AP w Koszalinie wraz z koszalińskim oddziałem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zorganizowało w swojej siedzibie „dzień otwarty” dla osób poszukujących dokumentacji osobowej i płacowej po byłych zakładach pracy (IX 2006 r.). W trakcie spotkania mgr Katarzyna Królczyk, specjalista ds. dokumentacji osobowej i płacowej archiwum, oraz inni pracownicy archiwum udzielali informacji ułatwiających odnalezienie poszukiwanej dokumentacji, niezbędnej w postępowaniu przed ZUS (do celów emerytalno–rentowych i kapitału początkowego). Natomiast pracownice koszalińskiego oddziału ZUS informowały o postępowaniu przed organami ZUS. Akcja, szeroko rozpropagowana w miejscowych środkach masowego przekazu i poprzedzona wywiadem udzielonym przez mgr K. Królczyk dla Radia Koszalin, cieszyła się nadspodziewanie dużym powodzeniem. Archiwiści udzielili informacji 132 osobom, dalszych kilkadziesiąt osób obsłużyły przedstawicielki ZUS. W trakcie imprezy wywiadów dla Radia Koszalin i koszalińskiego dziennika „Miasto” udzieliły mgr Joanna Chojecka, dyrektor archiwum, oraz mgr Katarzyna Królczyk, a miejscowa Telewizja Kablowa „MAX” nakręciła i wyemitowała reportaż z imprezy. W związku z dużym zainteresowaniem „dniami otwartymi” AP w Koszalinie planuje zorganizowanie podobnych spotkań także w oddziałach słupskim i szczecińskim.
- 9 XI 2006 r. — mgr Joanna Chojecka, dyrektor AP, i Aneta Melonek, pracownik archiwum, wzięły udział w „Marszu Pamięci”, poświęconym martyrologii koszalińskich Żydów, który odbył się w Koszalinie w rocznicę hitlerowskiego pogromu Żydów w 1938 r. Mgr J. Chojecka zabrała głos m.in. podczas okolicznościowych wystąpień na „starym” cmentarzu żydowskim. Zamknięcie obchodów rocznicowych stanowiło wyświetlenie w dn. 11 XI w sali kinowej Koszalińskiej Biblioteki Publicznej filmu dokumentalnego o pobycie w mieście prof. Leslie Brenta — światowej sławy brytyjskiego immunologa, który urodził się w Koszalinie w 1925 r. jako Lothar Baruch, w rodzinie żydowskiego kupca. Część filmu dokumentuje wizytę prof. Brenta w koszalińskim archiwum.
- XII 2006 r. — pracownicy archiwum z okazji przypadającej rocznicy 25–lecia

ogłoszenia stanu wojennego zamieścili w prasie: mgr Robert Borucki artykuł pt.: *Pogrzeb Janka Stawisińskiego w notatce sumiennego esbeka*, poświęcony pogrzebowi pochodzącego z Koszalina górnika zabitego w czasie pacyfikacji kopalni „Wujek” w koszalińskim dzienniku „Miasto” z dn. 8–10 XII, mgr Bogusława Deryło opracowanie materiałów źródłowych na temat stanu wojennego w Koszalińskim w lokalnym dzienniku „Głos Koszaliński” z dn. 13 XII (pt.: *Dokumenty stanu wojennego*, pod red. Aliny Koniecznej) i 14 XII (pt.: *Milicja działa, partia czuwa*, pod red. A. Koniecznej), a mgr Waldemar Chlistowski notatkę z listą internowanych w dn. 16 XII 1981 r. w dzienniku „Miasto” z dn. 14 XII 2006 r.

- 20–23 XI 2006 r. — pracownicy słupskiego oddziału archiwum przygotowali i przeprowadzili zajęcia, połączone z prelekcją, dla trzech grup studentów historii Pomorskiej Akademii Pedagogicznej Słupska. Tematyka zajęć obejmowała zapoznanie z zasadami przejmowania i udostępniania materiałów archiwalnych zgromadzonych w archiwach państwowych.
- XII 2006 r. — pracownicy słupskiego oddziału archiwum na łamach lokalnego dziennika „Głos Pomorza” omówili treść artykułów zawartych w otrzymanych w darze od mieszkańca Słupska trzech egzemplarzach pomorskiego dziennika „Zeitung für Ostpommern” z 1939 r.

AP W KRAKOWIE

- IV kwartał 2006 r. — pracownicy bocheńskiego oddziału archiwum wspólnie z „Gazetą Krakowską” przygotowywali artykuły dotyczące historii regionu, udzielając niezbędnych informacji na następujące tematy: „Radni nie pluja” — o ordynacji Dobrego Porządku, „Wspomnienie o księdzu Czaplńskim” oraz „Walenty Gadowski — twórca Orlej Perci”.
- IV kwartał 2006 r. — pracownicy archiwum przygotowali i zaprezentowali materiały archiwalne z zasobu AP w Krakowie, związane z życiem i działalnością Tadeusza Kościuszki dla audycji telewizyjnej realizowanej przez TVP Kraków.
- X–XI 2006 r. — „Ksiądz Antoni Czaplński — życie i działalność” to tytuł wystawy, przygotowanej przez bocheński oddział archiwum ze zbiorów własnych oraz materiałów wypożyczonych od osób prywatnych, eksponowanej w I Liceum Ogólnokształcącym w Bochni.
- XII 2006 r. — w siedzibie archiwum otwarto wystawę pt.: „Kalendarze”, na której zaprezentowano kolorowe skany kalendarzy z przełomu XIX i XX w.
- XII 2006 r. — „25-lecie wprowadzenie stanu wojennego” — wystawę pod takim tytułem zorganizowano w siedzibie nowosądeckiego oddziału archiwum. Ekspozycja prezentowała materiały archiwalne (afisze, sprawozdania, wycinki prasowe), związane z wprowadzeniem stanu wojennego na nowosądecczyźnie.
- XII 2006 r. — bocheński oddział archiwum w związku z 25. rocznicą wprowadzenia

stanu wojennego zorganizował wystawę pt.: „Stan wojenny w Bochni”.

AP W LESZNIE

- 21 X 2006 r. — mgr Elżbieta Olender, dyrektor archiwum, przyjęła studentów Wyższej Szkoły Humanistycznej w Lesznie.
- 23 X 2006 r. — mgr Barbara Ratajewska przyjęła uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych w Lesznie.
- 25 X 2006 r.— archiwum zorganizowało promocję wydawnictwa *Archiwum Państwowe w Lesznie. Informator o zasobie archiwalnym*. W spotkaniu uczestniczyli licznie zgromadzeni goście, wraz z władzami miasta i powiatu.
- 25 X 2006 r. — w Miejskiej Bibliotece Publicznej odbyło się otwarcie przygotowanej przez pracowników archiwum oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej wystawy pt.: „Walka o polskość w południowo–zachodniej Wielkopolsce w I połowie XX w.”. Ekspozycja obejmowała materiały archiwalne pochodzące głównie ze zbiorów leszczyńskiego archiwum, a także Muzeum Okręgowego w Lesznie, Zespołu Szkół w Bukówcu Górnym oraz osób prywatnych. Towarzyszyła jej prezentacja literatury o tematyce patriotycznej. Przedsięwzięcie spotkało się z dużym zainteresowaniem ze strony szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (w sumie 1654 uczniów i studentów). Wystawę zorganizowano w ramach realizacji projektu o tej samej nazwie, który uzyskał dofinansowanie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu „Patriotyzm jutra”.

AP W ŁODZI

- 6 XII 2006 r. — Łukasz Jaworski, pracownik archiwum, przeprowadził połączone z pokazem akt (m.in. kartografii) zajęcia dla studentów IV roku geografii Uniwersytetu Łódzkiego, podczas których mieli oni możliwość poznania charakteru zbiorów archiwalnych, sposobu ich udostępniania oraz zadań i funkcjonowania archiwum.
- 11, 15 XII 2006 r. — pracownicy Oddziału Ewidencji Informacji i Udostępniania łódzkiego archiwum przeprowadzili zajęcia dla studentów historii UŁ w ramach proseminarium obejmującego historię Polski pod zaborami. Podczas spotkania z Anną Kaniewską i Piotrem Strembskim (11 XII) studenci mieli możliwość zaznajomienia się przede wszystkim z materiałami archiwalnymi wytworzonymi przez administrację ogólną byłych rządów gubernialnych, kancelarie i władze powiatowe guberni piotrkowskiej i kaliskiej oraz administracji specjalnej i instytucji finansowych. Natomiast zajęcia przeprowadzone przez Adama Lajdenfrostą i Agnieszkę Janik (15 XII) poświęcono wykorzystaniu akt masowych: Ksiąg Ludności Stałej, akt stanu cywilnego, ksiąg notarialnych i hipotecznych, spisów ludności. Omówiono także m.in. historię poszczególnych rodzajów akt, ich formę, zawartość oraz przydatność dla korzystających. Wykłady połączone z pokazem przykładowych materiałów archiwalnych.
- 12 XII 2006 r. — Andrzej Drakoniewicz i Maria Redeł, pracownicy archiwum,

przeprowadzili zajęcia dla studentów IV roku historii UŁ. Celem zajęć, połączonych z prezentacją akt, było przedstawienie słuchaczom dziejów archiwum, charakterystyki jego zasobu oraz zasad korzystania z materiałów archiwalnych. Zaprezentowano również zbiór biblioteczny, ze szczególnym uwzględnieniem działu regionalnego „Łodziana”, oraz łódzką prasę regionalną.

- 18 XII 2006 r. — pracownicy archiwum przyjęli grupę studentów — członków Koła Naukowego Archiwistów Filii Akademii Świętokrzyskiej w Piotrkowie Trybunalskim. Podczas wizyty studenci mieli okazję zaznajomić się z historią archiwum, jego zasobem, podstawowymi pomocami ewidencyjno-informacyjnymi, przykładowymi rodzajami publikacji o zasobie archiwum i pracami powstałymi na podstawie materiałów aktowych przechowywanych w archiwum. Prelekcji towarzyszył pokaz multimedialny. Następnie studenci zwiedzili bibliotekę oraz Dział Konserwacji i Reprografii.

AP W OLSZTYNIE

- 20 XI 2006 r. — archiwum gościło uczestników kursu prowadzonego przez Centrum Edukacji w Szczytnie Warmińsko-Mazurskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie. Spotkanie poprowadziła mgr Beata Rydzińska, która przedstawiła zagadnienia z zakresu archiwistyki i historii regionu oraz omówiła podstawowe bazy danych stosowane w archiwum.

AP W PŁOCKU

- 20 XI–1 XII 2006 r. — płockie archiwum zorganizowało wystawę pt.: „Płock w dokumencie archiwalnym”, prezentowaną w AGAD.

AP W POZNANIU

- 20 IX 2006 r. — na łamach „Gazety Wyborczej” ukazał się artykuł pt.: *Policyjna kartoteka poznaniaków znajdzie się w Internecie*, w którym mgr Henryk Krystek, dyrektor archiwum, omówił projekt digitalizacji kartoteki ewidencji mieszkańców miasta Poznania z lat 1870–1931, przygotowywany do realizacji w ramach programu „Trakt królewski–cesarski w Poznaniu”.
- 30 IX 2006 r. — na łamach „Gazety Wyborczej” i „Głosu Wielkopolskiego” ukazały się artykuły omawiające „Raport o stratach wojennych Poznania”. W zespole przygotowującym raport czynnie uczestniczyli pracownicy AP w Poznaniu.
- X 2006 r. — w ramach odbywającego się w Poznaniu IX Festiwalu Nauki i Sztuki w siedzibie archiwum otwarto wystawę pt.: „Znani Polacy w źródłach genealogicznych Archiwum Państwowego w Poznaniu”. Wśród eksponatów znalazły się dokumenty związane m.in. z postaciami okresu walk o niepodległość: gen. Janem Henrykiem Dąbrowskim, gen. Józefem Zajączkiem, postaciami okresu zmagania Polaków z pruskim zaborcą — Edwardem Raczyńskim, Hipolitem Cegielskim, Maksymilianem Jackowskim, Emilią Szczaniecką i Bibianą Moraczewską, Marcelim Motte, Michałem Drzymałą. Pokazano także archiwalia dotyczące przedstawicieli młodszego pokolenia

działaczy polskich, którzy doczekali się Polski niepodległej, takich jak: Cyryl Ratajski, Wojciech Korfanty, Stanisław Wojciechowski, oraz dokumenty dotyczące przedstawicieli stanu duchownego: księdza Piotra Wawrzyniaka, kardynała Edmunda Dalbora, Heleny Kowalskiej (św. Faustyny). Na wystawie zaprezentowano również dokumenty osób związanych ze światem nauki, kultury i sztuki: lekarzem Bolesławem Krysiewiczem, Adamem Asnykiem, Leonem Wyczółkowskim, Stanisławem Przybyszewskim, Emilem Zegadłowiczem, Janem Sztaudyngerem, Krzysztofem Komeda-Trzczańskim oraz Arkadym Fiedlerem.

- X 2006 r. — w ramach Festiwalu Nauki i Sztuki w siedzibie archiwum odbyły się także warsztaty pod hasłem: „Czytać każdy może”, które poprowadził mgr Stefan Olejniczak, pracownik archiwum. Objęły one naukę czytania tekstów neogotyckich z XIX w., głównie akt metrykalnych, wykorzystywanych najczęściej jako źródła genealogiczne, dla czterech zorganizowanych grup młodzieży i jednej grupy złożonej z osób indywidualnych.
- X 2006 r. — w ramach Festiwalu Nauki i Sztuki mgr Mariusz Jankowski, pracownik archiwum, przeprowadził w siedzibie archiwum zajęcia, podczas których uczył osiem grup młodzieży i osób dorosłych, jak prowadzić kwerendy genealogiczne.
- 7–8 XII 2006 r. — z okazji inauguracji „Roku Jana Zemełki”, ogłoszonego przez władze miasta Konina w związku z przypadającą w 2007 r. czterechsetną rocznicą jego śmierci, w siedzibie konińskiego oddziału archiwum zorganizowano wystawę pt.: „Jan Zemełka i jego czasy w archiwaliach”. Bohater ekspozycji, zwany Zemeliusem (około 1539–1607), urodzony najprawdopodobniej w Koninie, studiował w Krakowie na Wydziale Sztuk Wyzwolonych, który ukończył jako bakałarz, potem magister, oraz w Padwie, uzyskując doktorat z medycyny i filozofii. Po powrocie do kraju osiedlił się w Kaliszu, gdzie z czasem doszedł do znaczących godności we władzach tego miasta (w latach 1586, 1588, 1589 i 1594 był burmistrzem). Pod koniec życia przeniósł się do rodzinnego Konina. Dzięki praktyce lekarskiej i zręcznym operacjom finansowym dorobił się znacznego majątku, który w większości przeznaczył na różnorodne fundacje i darowizny. Ich beneficjentami były m.in.: szpital Św. Ducha w Koninie i szpital Św. Trójcy w Kaliszu oraz miasto Konin. Jednak najbardziej znany jest zapis dokonany w 1602 r. na rzecz Uniwersytetu Krakowskiego, z przeznaczeniem na dwie katedry medyczne: botaniki lekarskiej i anatomii. Po śmierci Jan Zemełka został pochowany w ufundowanej przez siebie kaplicy przy kościele farnym św. Bartłomieja w Koninie. Na wystawie zaprezentowano m.in. księgi miejskie Konina, Kalisza i Koła z XVI i początku XVII w., pochodzące z zasobu AP w Poznaniu. Wystawa wzbudziła żywe zainteresowanie lokalnej społeczności, która rzadko ma możliwość zapoznania się z archiwaliami staropolskimi.
- IV kwartał 2006 r. — pracownicy gnieźnieńskiego oddziału archiwum opracowali

scenariusz projektu edukacyjnego „Źródła do dziejów mieszkańców Gniezna w okresie międzywojennym” w ramach konkursu na projekt edukacyjny „Archiwa i Edukacja”, organizowanego przez „Wiadomości Historyczne” i „Archiwistę Polskiego”. Celem przedsięwzięcia jest popularyzacja znajomości zasobu archiwum wśród młodzieży gimnazjalnej i nauczycieli historii. Program proponowany w scenariuszu jest realizowany podczas zajęć z uczniami gnieźnieńskiego Gimnazjum nr 4, odbywających się w siedzibie oddziału.

- IV kwartał 2006 r. — mgr Marek Szczepaniak, kierownik gnieźnieńskiego oddziału archiwum, prowadził w gnieźnieńskich gimnazjach lekcje na temat II wojny światowej i okupacji hitlerowskiej w Gnieźnie, wykorzystując autentyczne materiały źródłowe z zasobu oddziału.
- 20 XI 2006 r. — mgr Henryk Krystek, dyrektor archiwum, przygotował zamieszczone w „Gazecie Wyborczej” wspomnienie o zmarłej 4 X 2006 r. ś.p. doc. dr Janinie Bieleckiej.
- 26 XI 2006 r. — na łamach tygodnika „Przewodnik Katolicki” ukazał się artykuł pt.: *Dotknąć przeszłości*, omawiający problematykę badań genealogicznych na przykładzie aktu urodzenia Heleny Kowalskiej (św. Faustyny).
- 20 XII 2006 r. — na łamach tygodnika „Twój Tydzień Wielkopolski” ukazał się wywiad z Henrykiem Krystkiem, dyrektorem archiwum, pt.: *Skarby oglądane w rękawiczkach*.
- XII 2006 r. — na stronach utworzonej przed kilku laty w ramach lokalnej inicjatywy poznańskiego środowiska akademickiego, a pod auspicjami Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej (www.wbc.poznan.pl) umieszczono skany 2651 j.a. (105 206 stron/kart) zespołu Akt Braci Czeskich wraz z opisem inwentarzowym. Przedsięwzięcie zostało sfinansowane z programu operacyjnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe” (priorytet 2 — rozwój instytucji muzealnych, zadanie — konserwacja, mikrofilmowanie i digitalizacja muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz zbiorów filmowych). Partnerem projektu była również Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie.
- XII 2006 r. — archiwum wspólnie ze Stowarzyszeniem Societas Archivi Posnaniensis wydało kalendarz na 2007 r., w którym popularyzuje najcenniejsze pieczęcie przechowywane w swoim zasobie.

- 6 X 2006 r. — w sali Bogusława na Zamku Książąt Pomorskich odbyła się prezentacja województwa zachodniopomorskiego, w której uczestniczyło archiwum, przedstawiając swój dorobek naukowy i wydawniczy oraz informację o zasobie.
- 10 X 2006 r. — dr Paweł Gut i mgr Iga Bańkowska, pracownicy archiwum, w ramach spotkań ze studentami i pasjonatami historii przeprowadzili zajęcia dla kółka historycznego Zespołu Szkół nr 1 w Szczecinie, na których omówili zasób archiwum, najciekawsze dokumenty i zasady udostępniania zbiorów.
- 30 XI, 7, 14 XII 2006 r. — w ramach spotkań z młodzieżą, prezentujących i promujących zasób archiwum, jego pracownicy przeprowadzili kolejne zajęcia dla uczniów Liceum Katolickiego w Szczecinie, na których omówili najciekawsze dokumenty oraz sposoby ich udostępniania i zabezpieczania. Podobny charakter miało spotkanie z członkami koła geograficzno–historycznego liceum z Łobza (7 XII) i wykład dla studentów I roku politologii Uniwersytetu Szczecińskiego (14 XII).

AP W TORUNIU

- 7 XI 2006 r. — mgr Beata Herdzin, dyrektor archiwum, udzieliła wywiadu dziennikarce Marcie Choduń z lokalnej Telewizji Toruń. Godzinny wywiad na temat roli toruńskiego archiwum oraz jego zasobu, bogato ilustrowany zdjęciami toruńskich cymeliów, ukazał się w wielokrotnie powtarzanym programie autorskim *Zielone oczy — Beata Herdzin*.
- XII 2006 r. — mgr Beata Herdzin, dyrektor archiwum, oraz dr Witold Szczuczko, starszy kustosz, udzielił wywiadu dziennikarzowi Przemysławowi Przybylskiemu na temat pieczęci, ich historii i roli w uwierzytelnianiu dokumentów. Artykuł *Przeszłość w laku zapisana*, ilustrowany zdjęciami toruńskich i bydgoskich pieczęci, ukazał się w lokalnej gazecie „Nowości” (8 XII).
- IV kwartał 2006 r. — pracownicy archiwum mgr Sławomir Pułkownik i dr Witold Szczuczko przeprowadzili 17 pokazów dla grup zorganizowanych. Wśród nich wymienić należy: studentów archiwistyki UMK w Toruniu, Koła Naukowego Archiwistów UMK w Toruniu, członków Towarzystwa Współpracy z Miastami Bliźniaczymi z Leidy (Holandia), studentów historii z Uniwersytetu w Kownie, studentów z Koła Naukowego Historyków Państwa i Prawa, pracowników Sądu Okręgowego w Toruniu oraz uczniów szkół średnich (Liceum z Chełmży i Skępego). Podczas prezentacji zaznajomiono zwiedzających z historią archiwum, jego zasobem, zasadami korzystania, omówiono podstawowe zagadnienia z zakresu dyplomatyki, sfragistyki, kancelarii miejskiej oraz dokonano pokazu wybranych materiałów archiwalnych.
- IV kwartał 2006 r. — mgr Joanna Konkolewska–Buchholz, kierownik Pracowni konserwacji, i mgr Marzena Kamińska, konserwator archiwalny, przeprowadziły dwugodzinny pokaz z zakresu konserwacji archiwaliów dla grupy studentów z II roku

pod opieką dr Elżbiety Jabłońskiej z Zakładu Konserwacji Papieru i Skóry Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK w Toruniu.

- XII 2006 r. — dr Krzysztof Kopiński zorganizował pokaz dla studentów Podyplomowego Studium Archiwistyki UMK, na którym zapoznał ich z bieżącymi problemami archiwów państwowych w zakresie digitalizacji i mikrofilmowania oraz zaprezentował wybrane materiały archiwalne z zasobu archiwum.
- XII 2006 r. — dr Krzysztof Kopiński przeprowadził dwa pokazy dla studentów IV roku archiwistyki UMK z zakresu edytorstwa źródeł historycznych na podstawie materiałów archiwalnych z zasobu archiwum.

AP M.ST. WARSZAWY

- 7 XII 2006 r. — archiwum, w ramach współpracy z regionalnym kanałem radiowotelewizyjnym Rundfunk Berlin–Brandenburg, udostępniło materiały na potrzeby filmu o życiu Róży Luksemburg.
- XII 2006 r. — pracownicy archiwum przeprowadzili kwerendę m.in. w zespole Hipoteka Warszawska XIX–XX w. na zamówienie Centrum Sztuki STUDIO im. S. Witkiewicza w Warszawie, realizującego film pt.: *Synagoga na Szerokiej*.
- IV kwartał 2006 r. — pracownicy archiwum przygotowali i przeprowadzili 3 pokazy połączone z lekcjami archiwalnymi dla studentów IH UW oraz uczestników szkoleń.

AP DOKUMENTACJI OSOBOWEJ I PŁACOWEJ

- 18 XI 2006 r. — w ramach popularyzacji zasobu archiwum zorganizowano spotkanie z mieszkańcami Milanówka, na którym mgr inż. Wiesława Majak, dyrektor APDOiP, przedstawiła cel działalności archiwum, a Mariusz Koszuta, autor wystawy „Milanówek–Letnisko”, przybliżył historię miejsc utrwalonych na starych fotografiach.
- IV kwartał 2006 r. — w „Biuletynie Miasta Milanówka” ukazał się artykuł popularyzujący działalność archiwum pt.: *Wykłady w milanowskim Archiwum* (grudzień 2006, nr 10).

6. NOWOŚCI WYDAWNICZE

- ***Dni życia, dni śmierci. Ludność żydowska w Radomiu w latach 1918–1950*, S. Piątkowski, Warszawa 2006, ss. 309, ISBN 83–89115–31–X, cena 52 zł.** W pracy doktorskiej, przygotowanej na podstawie kwerendy źródłowej przeprowadzonej w krajowych archiwach centralnych i regionalnych, autor podejmuje temat dziejów żydowskiej społeczności w Radomiu. Przedstawia losy Żydów radomskich w Polsce odrodzonej, w okresie Holocaustu i w latach powojennych.
- ***Zasady postępowania z materiałami archiwalnymi. Ochrona zasobu archiwalnego*, oprac. M. Borowski, A. Czajka, A. Michaś, Warszawa 2006, ss. 116, ISBN 83–89115–52–2, cena 10, 00 zł.** Podręcznik, opracowany na podstawie

materiałów międzynarodowych instytucji, takich jak m.in. IFLA (Międzynarodowa Federacja Bibliotek i Stowarzyszeń Bibliotekarskich), zajmujących się ochroną i profilaktyką przechowywania materiałów historycznych, ma za zadanie przybliżyć instytucjom polskim gromadzącym zbiory archiwalne problemy związane z odpowiednią profilaktyką zabezpieczania zasobu oraz konserwacją zbiorów. W książce zostały omówione różne sposoby pozwalające przedłużyć życie dokumentów, zarówno wytworzonych tradycyjnie: z papieru, ze skóry, pergaminu, jak i tych najbardziej nowoczesnych.

AP W KRAKOWIE

- **„Krakowski Rocznik Archiwalny”, t. XII, 2006, ss. 286, ISSN 1233–2135, il. 42, cena 15,00 zł.** Ukazał się kolejny tom rocznika, poświęconego historii Krakowa oraz całej Małopolski (również tej w granicach historycznych), zawierającego artykuły, materiały źródłowe, miscellanea oraz kronikę wydarzeń. Zadeedykowano go Zofii Wenzel–Homeckiej — zasłużonemu archiwście i długoletniemu pracownikowi Archiwum Państwowego w Krakowie.

AP W SIEDLCACH

- ***Instytucje sądowe regionu siedleckiego na tle polskich instytucji sądowych od schyłku XVIII do początku XX w. III Siedlecka Sesja Archiwalna*, red. A. Rogalski, Siedlce 2006, ss. 143, ISBN 83–919953–5–6, cena 15, 00 zł.** Wydawnictwo jest pokłosiem sesji, która odbyła się w AP w Siedlcach 25 IV 2006 r. Zawiera 8 artykułów autorstwa archiwistów, m.in. z Katowic (Sławomira Krupa), Radomia (Sebastian Piątkowski) i Siedlec (Artur Rogalski).
- ***Szlachta i ziemiaństwo na Mazowszu i Podlasiu w XI–XX w. IV Siedlecka Sesja Archiwalna*, red. G. Welik, Siedlce 2006, ss. 86, ISBN 83–919953–6–4, cena 15, 00 zł.** Publikacja zawiera 5 artykułów, autorstwa m.in. pracowników AP w Siedlcach, które powstały po konferencji, mającej miejsce w siedleckim archiwum 20 VI 2006 r.
- ***Wydawnictwa ciągłe poświęcone historii regionalnej. V Siedlecka Sesja Archiwalna*, red. G. Welik, Siedlce 2006, ss. 67, ISBN 83–919953–6–4, cena 15, 00 zł.** Pokłosie sesji, która odbyła się w siedleckim archiwum 29 XI 2006 r. Zawiera 8 artykułów, autorstwa m.in. pracowników AP w Siedlcach.
- **„Prace Archiwalno–Konserwatorskie”, z. 15, red. nauk. U. Słowacka–Maksymiuk, Siedlce 2006, ss. 270, ISSN 0860–0058, cena 18, 00 zł.** W kolejnym, 15 zeszytcie periodyku znalazło się 11 artykułów i rozpraw oraz publikacja najciekawszych dokumentów ze zbioru akt Ogólnopolskiego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych, które zostały uroczystie przekazane siedleckiemu archiwum 12 XII 2006 r.

AP W SZCZECINIE

- ***Archiwum Państwowe w Szczecinie i Archiwum Departamentu Gironde:***

***Śladami wspólnej przeszłości Gironde–Szczecin*, A. Łazarek, B. Klebeko, L. Bergès, F. Laux, Bordeaux–Szczecin 2006, ss. 207, ISBN 2–86033–064–X, cena 40 zł.** Album zawiera najciekawsze dokumenty odnoszące się do historycznych kontaktów Pomorza z Bordeaux i okręgiem Akwitanii z zasobu Archiwum Państwowego w Szczecinie i Archiwum Departamentu Gironde.

- ***Kalendarium Polic i Zakładów Chemicznych „Police” 1945–2006*, oprac. zbior., Szczecin–Police 2006, ss. 56, il., ISBN 83–89341–40–9, cena 20 zł.** Książka przybliży najważniejsze wydarzenia z dziejów Polic i Zakładów Chemicznych „Police” w powojennym sześćdziesięcioleciu.
- **„Kronika Szczecina 2005”, oprac. zbior., Szczecin 2006, ss. 334, il., ISBN 83–89341–42–5, cena 35 zł.** Rocznik, ukazujący się od 1983 r., poświęcony historii i współczesności Szczecina. Zawiera informacje o działalności Rady i Zarządu Miasta, osobne działy poświęcone są dziejom miasta, znanym postaciom Szczecina, bieżącym wydarzeniom i uzupełnione bibliografią Szczecina.
- ***Narodziny III Rzeczypospolitej. Pomorze Zachodnie w latach 1988–1990*, red. M. Machalek, J. Macholak, Szczecin 2006, ss. 376, il., ISBN 83–89341–45–X.** Materiały z sesji naukowej zorganizowanej przez Archiwum Państwowe w Szczecinie, Szczecińskie Towarzystwo Naukowe, Instytut Politologii i Europeistyki Uniwersytetu Szczecińskiego oraz szczeciński oddział Instytutu Pamięci Narodowej. Książka składa się z dwóch części. W pierwszej znajdują się referaty historyków i uczestników przemian politycznych na Pomorzu Zachodnim. Druga jest zapisem dwóch dyskusji, które odbyły się w 2005 i 2006 r., z udziałem m.in.: byłego wicepremiera Longina Komołowskiego, ministrów — Andrzeja Milczanowskiego, Jerzego Zimowskiego, pierwszych senatorów wybranych po 1989 r. — Mieczysława Ustasiaka i Edmunda Bilickiego, ostatniego wojewody okresu PRL-u Stanisława Malca, pierwszego wojewody III RP Marka Tałasiewicza, przewodniczącego regionu zachodniopomorskiego NSZZ „Solidarność” Mariana Rodziewicza i działaczy opozycyjnych oraz uczestników obrad Okrągłego Stołu.
- ***Od Państwowych Nieruchomości Ziemskich do restrukturyzacji i prywatyzacji Państwowych Gospodarstw Rolnych na Pomorzu Zachodnim*, red. K. Kozłowski, L. Pałasz, Szczecin 2006, ss. 269, ISBN 83–89341–46–8, cena 25,00 zł.** Materiały z sesji naukowej z 23 VI 2006 r., zorganizowanej przez Uniwersytet Szczeciński, Akademię Rolniczą w Szczecinie i Archiwum Państwowe w Szczecinie, odnoszące się do przemian gospodarczych związanych z upaństwowionym rolnictwem na Pomorzu Zachodnim.
- **„Szczeciński Informator Archiwalny”, t. 19, red. M. Frankel, Szczecin 2006, ISBN 83–89341–34–4, cena 12,00 zł.** Czasopismo Archiwum Państwowego w Szczecinie, w formie rocznika, ukazujące się od 1985 r. Na jego zawartość składają się artykuły

teoretyczne, materiały informujące o zasobie archiwum oraz prezentujące przede wszystkim pomorskie źródła archiwalne. Numer 19 dedykowany jest w 80-lecie urodzin historykowi i archiwistce prof. Lucynie Turek-Kwiatkowskiej. Zawiera artykuły dotyczące m.in.: pieczęci urzędowych Archiwum Państwowego w Szczecinie; akt sądu i policji w Szczecinie z lat 1943–1945; postaci znanego pejzażysty pomorskiego Hansa Hartiga. Znajdują się w nim też informacje o kształtowaniu zasobu AP w Szczecinie w latach 1945–1955, zbiorach specjalnych oraz spis zawartości „Szczecińskiego Informatora Archiwalnego” za lata 1981–2005.

AP M.ST. WARSZAWY

- „**Kronika Warszawy**”, nr 128, 129, 130, 2006, ISSN 0137–3099, cena 15,00 zł (za numer). Kolejne zeszyty kwartalnika poświęcono: dzielnicy Białołęka; roli, kondycji, oddziaływaniu i perspektywom warszawskich towarzystw naukowych i społecznych oraz wspomnieniom ludzi, którzy brali udział w odbudowie stolicy.

7. WIZYTY

AP W KOSZALINIE

- Na zaproszenie mgr Sławomira Miary, dyrektora archiwum, z wizytą koszalińskiej placówce gościł prof. Leslie Baruch Brent z Wielkiej Brytanii, wraz z małżonką Carol Pamelą Martin (24 V). Prof. L. Brent, urodzony w przedwojennym Koszalinie, w latach 50. XX w. pracował nad fenomenem tolerancji immunologicznej w zespole naukowym pod kierownictwem prof. Petera Medawara, który został w 1960 r. wyróżniony nagrodą Nobla. W tegorocznym spotkaniu udział wzięli także ks. Henryk Romanik, autor książki pt.: *O Żydach w Koszalinie*, wydanej w 2006 r., oraz fotografik Zdzisław Pacholski. Omówiono plany realizacji wystawy poświęconej wybranym zagadnieniom przeszłości ludności żydowskiej w miastach Pomorza Środkowego w świetle zasobu archiwalnego AP w Koszalinie oraz oddziałów w Słupsku i Szczecinku. Ponadto mgr Joanna Chojecka i Aneta Heinrich M.A. na zaproszenie prof. L. Brenta uczestniczyły w uroczystości odsłonięcia pomnika upamiętniającego dawny „nowy” cmentarz żydowski w Koszalinie, zniszczony w 1938 r. Organizatorem i gospodarzem przedsięwzięcia były władze uczelniane Politechniki Koszalińskiej, na której terenie znajduje się obecnie dawny cmentarz.
- 21 XII 2006 r. — wizytę w szczecineckim oddziale archiwum złożył Przewodniczący Rady Miasta Szczecinka, mgr Wiesław Suchowiejko. Celem wizyty było omówienie zagadnień związanych z organizacją 700-lecia nadania praw miejskich Szczecinkowi. Kierownik oddziału, mgr Sławomir Miara, otrzymał propozycje udziału w Komitecie Organizacyjnym obchodów oraz przeprowadzenie cyklu wykładów z zakresu historii regionu na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Szczecinku. Gość podkreślił m.in. konieczność opracowania przez środowisko miejscowych historyków

zaktualizowanego zarysu dziejów ziemi szczecineckiej, na podstawie materiałów zgromadzonych w oddziale.

AP W SZCZECINIE

- 24 XI 2006 r. — w siedzibie archiwum gościł Kazimierz Nowicki, wicemarszałek województwa zachodniopomorskiego, z wizytą podsumowującą dotychczasową współpracę AP w Szczecinie z Urzędem Marszałkowskim oraz projektami dalszych przedsięwzięć wydawniczych i naukowych.

A.G. Dąbrowski (AAN), E. Podgórska (ADM), E. Surma–Jończyk (AP w Częstochowie), L. Potykanowicz–Suda (AP w Gdańsku), A. Wełniak (AP w Elblągu z siedzibą w Malborku), M. Lisiecka (AP w Kaliszu), S. Korba, G. Stotwińska–Sas (AP w Katowicach), A. Smorąg (AP w Kielcach), W. Chlistowski (AP w Koszalinie), M. Andrasz–Mrozek (AP w Krakowie), B. Ratajewska (AP w Lesznie), A. Drakoniewicz (AP w Łodzi), B. Waclawik (AP w Olsztynie), L. Franciszkiewicz (AP w Płocku), Z. Wojciechowska (AP w Poznaniu), G. Welik (AP w Siedlcach), T. Radziwonowicz (AP w Suwałkach), M. Frankel (AP w Szczecinie), B. Herdzin, (AP w Toruniu), A. Wajs (AP m.st. Warszawy), B. Trzcńska (AP Dokumentacji Osobowej i Płacowej)

IV. NOWOŚCI PRAWNE

1. NOWOŚCI PRAWNE

- W dn. 18 X 2006 r. uchwalona została ustawa o zmianie i uchyleniu niektórych upoważnień do wydawania aktów wykonawczych (ogłoszono ją w Dzienniku Ustaw Nr 220, pod poz. 1600). Na mocy art. 9 tej ustawy w ustawie o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach: uchylono art. 10 (dotyczący ekwiwalentu za przechowywanie materiałów archiwalnych z niepaństwowego zasobu archiwalnego, przekazanych następnie jednostkom państwowej sieci archiwalnej) oraz ust. 2, 3 i 4 w art. 16 (dotyczące różnych aspektów udostępniania materiałów archiwalnych), dodano ust. 1a w art. 17 (dotyczący odmowy udostępnienia materiałów archiwalnych ze względu na ich stan), a także zmieniono art. 51c ust. 1 pkt 1 i 3, art. 51e i art. 51u ust. 5 (zmiany o charakterze porządkowym). Zmiany weszły w życie 1 I 2007 r.
- Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał rozporządzenia:
- — z dn. 30 X 2006 r. w sprawie niezbędnych elementów struktury dokumentów elektronicznych (DzU Nr 206, poz. 1517) — wydane na podstawie art. 5 ust. 2a ustawy „archiwalnej”;
- — z dn. 30 X 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z dokumentami elektronicznymi (DzU Nr 206, poz. 1518) — wydane na podstawie art. 5 ust. 2b ustawy „archiwalnej”;
- — z dn. 2 XI 2006 r. w sprawie wymagań technicznych formatów zapisu i informatycznych nośników danych, na których utrwalono materiały archiwalne przekazywane do archiwów państwowych (DzU Nr 206, poz. 1519) — wydane na podstawie art. 5 ust. 2c ustawy „archiwalnej”.
- Rozporządzenia wejdą w życie 18 V 2007 r.
- Art. 62 ust. 3 i 4 ustawy z dn. 18 X 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (DzU Nr 218, poz. 1592, ze zm.) nałożył na dyrektorów archiwów państwowych obowiązek przekazania do archiwum Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięci Narodowej dokumentów wytworzonych lub zgromadzonych przez Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk oraz wojewódzkie i miejskie urzędy kontroli prasy, publikacji i widowisk, Główny Urząd Kontroli Publikacji i Widowisk oraz okręgowe urzędy, a także przez Urząd do Spraw Wyznań oraz terenowe organy administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw wyznań stopnia wojewódzkiego. Ustawa wejdzie w życie 15 III 2007 r. (pierwotnie miała obowiązywać od 1 III 2007 r.). Nowelizacją z dn. 14 II 2007 r. (DzU Nr 25, poz. 162) został zmodyfikowany zakres obowiązków archiwów państwowych zawartych we wspomnianym art. 62 ust. 3 i 4.

- Trwają prace nad projektem zmian w ustawie „archiwalnej”, dotyczących głównie organizacji archiwów wyodrębnionych. Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach oraz ustawy Kodeks pracy został w grudniu 2006 r. skierowany do Sejmu.

S. Cimaszewski (Dział Obsługi Prawnej NDAP)

V. SPRAWY KADROWE

1. NAGRODA NACZELNEGO DYREKTORA ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH ZA ROK 2006

Dr Sławomir Radoń, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych, przyznał Nagrodę Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych za szczególne osiągnięcia w wykonywaniu zadań na rzecz archiwów państwowych. Do nagrody zgłoszono 12 kandydatów. Laureatami za 2006 r. zostali:

Barbara Słuszkiewicz — za bardzo aktywne zaangażowanie w prace popularyzatorskie i wydawnicze prowadzone na bazie zasobu archiwalnego nowotarskiego oddziału AP w Krakowie, przybliżające wiedzę o historii regionu nowotarskiego szerokiej publiczności, m.in. poprzez pogadanki i pokazy dla młodzieży, organizację sesji popularnonaukowych i wystaw, udział w publikacjach, a także za efektywną współpracę z miejscowymi władzami i środowiskiem w zakresie popularyzacji lokalnej historii na przykładzie materiałów archiwalnych przechowywanych w oddziale.

W kategorii „młody archiwista” został nagrodzony **Roman Kusyk** — za szczególną aktywność w dostosowaniu lubelskiego archiwum do nowoczesnych zasad obsługi klientów i standardów przyjaznego urzędu administracji publicznej, a także aktywne uczestnictwo w informatyzacji archiwum i realizacji projektów digitalizacyjnych oraz działalność na rzecz podniesienia świadomości przepisów prawa w archiwach państwowych.

M. Podsiadły (Wydział Kadr i Zatrudnienia)

2. ODZNACZENIA PRACOWNIKÓW ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH W 2006 R.

Postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 listopada 2006 r. o nadaniu odznaczeń za wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej odznaczeni zostali:

- Złotym Krzyżem Zasługi: **Helena Anna Kułdo**, zastępca dyrektora Archiwum Państwowego we Wrocławiu,
- Srebrnym Krzyżem Zasługi: **Andrzej Henryk Grochowski**, kierownik mławskiego oddziału Archiwum Państwowego m.st. Warszawy,
- Brązowym Krzyżem Zasługi: **Krystyna Drożdż**, kierownik kamienieckiego oddziału wrocławskiego archiwum, **Leszek Franciszkiewicz**, dyrektor Archiwum Państwowego w Płocku, **Ivo Łaborewicz**, kierownik jeleniogórskiego oddziału wrocławskiego archiwum, **Barbara Elżbieta Mianowana**, archiwistka w Archiwum Państwowym w Lublinie, **Kazimierz Schmidt**, asystent w Zakładzie Naukowym Archiwistyki Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, **Marek Szczepaniak**, kierownik gnieźnieńskiego oddziału poznańskiego archiwum.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego uhonorował **Lidię Wakuluk** (kierownika

inowrocławskiego oddziału bydgoskiego archiwum) odznaką „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Minister Edukacji Narodowej nadał „Medal Komisji Edukacji Narodowej” **Annie Chursan** (Archiwum Państwowe w Lublinie) i **Tomaszowi Rodziewiczowi** (Archiwum Państwowe w Lublinie).

Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych za szczególne osiągnięcia dla rozwoju archiwów i archiwistyki wyróżnił odznaką honorową „Za Zasługi dla Archiwistyki”: **Krystynę Bęcką** (Archiwum Państwowe w Kaliszu), **Sławomira Filipowicza** (Archiwum Państwowe w Suwałkach), **Annę Nowak** (Archiwum Państwowe w Kaliszu), **Lucynę Zaton** (Archiwum Państwowe w Kaliszu).

Nagrody i odznaczenia wręczyli minister Tomasz Merta i Naczelnny Dyrektor Archiwów Państwowych Sławomir Radoń w dn. 21 XII 2006 r. w Sali im. J. Siemińskiego Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie.

M. Podsiadły (Wydział Kadr i Zatrudnienia)

3. MIANOWANIA URZĘDNIKÓW SŁUŻBY CYWILNEJ

W 2006 r. pięciu pracowników archiwów państwowych pomyślnie przeszło postępowanie kwalifikacyjne, uzyskując wymaganą liczbę punktów i dołączyło do grupy urzędników służby cywilnej w naszych urzędach. Są to: Anna Maria Belka (Archiwum Państwowe m.st. Warszawy), Monika Głuszak (Archiwum Państwowe w Koszalinie), Katarzyna Królczyk (Archiwum Państwowe w Koszalinie), Iwona Fischer (Archiwum Państwowe w Krakowie), Mariusz Kluczewski (Archiwum Państwowe w Krakowie).

M. Podsiadły (Wydział Kadr i Zatrudnienia)

4. SYLWETKI

Jan Boniecki (1934–2006)

W dniu 3 X 2006 r. po długiej i ciężkiej chorobie odszedł dr Jan Boniecki, wieloletni pracownik Archiwum Państwowego w Radomiu oraz dyrektor Archiwum Dokumentacji Mechanicznej w Warszawie (1975–1996). W latach 1978–1982 był przedstawicielem polskiej służby archiwalnej w międzynarodowym zespole ds. dokumentacji audiowizualnej w Poczdamie. Brał udział w powszechnych zjazdach historyków polskich (Lublin, Katowice, Toruń) i w powszechnych zjazdach archiwistów polskich (Przemyśl, Warszawa). Był członkiem Centralnej Komisji Metodycznej przy NDAP (dwie kadencje) i kierownikiem zespołu międzyarchiwalnego ds. dokumentacji audiowizualnej przy ADM.

Pozostawił duży dorobek naukowy, dotyczący zarówno Radomia oraz regionu radomskiego, jak i problematyki archiwalnej związanej z szeroko rozumianą dokumentacją audiowizualną. Jako pracownik AP w Radomiu opracował przede wszystkim zespoły akt urzędów zaborczych II połowy XIX w., działających na terenie guberni radomskiej, co wykorzystał w notach informacyjnych do wydanego w 1996 r. *Przewodnika po zasobie*

Archiwum Państwowego w Radomiu. Publikował m.in. na łamach „Biuletynu Kwartalnego RTN”. Brał udział w przygotowaniu *Monografii miasta Radomia w XIX–XX wieku* pod redakcją St. Herbsta, T. Jędruszcza, A. Skrzypka i S. Witkowskiego. Inne publikacje to m.in.: *Zasób Archiwum Dokumentacji Mechanicznej* (1982); *Katalog fotografii z Archiwum Dokumentacji Mechanicznej i innych archiwów państwowych* (1989); *Kresy Wschodnie II Rzeczypospolitej w fotografii* (1996); *Fototeka Archiwum Dokumentacji Mechanicznej w Warszawie 1860–2001* (2005).

W 1987 r. został laureatem indywidualnej prestiżowej nagrody II stopnia im. J. Kochanowskiego za osiągnięcia naukowe. Odznaczony Krzyżem Zasługi.

Więcej informacji o życiu i działalności naukowej dr. J. Bonieckiego będzie można znaleźć w czasopismach „Archeion” (t. 109) oraz „Archiwista Polski”.

H. Kisiel, K. Pątek (ADM)